

T.C
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYALBİLİMLER ENSTİTÜSÜ
AİLE DANIŞMANLIĞI VE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
AİLE DANIŞMANLIĞI VE EĞİTİMİ BİLİM DALI

SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUKLARDA AİLEDEN
ALGILANAN SOSYAL DESTEĞİN İNCELENMESİ

BETÜL GÜNEŞ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Gamze AKSAN

Konya - 2019

T.C
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYALBİLİMLER ENSTİTÜSÜ
AİLE DANIŞMANLIĞI VE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
AİLE DANIŞMANLIĞI VE EĞİTİMİ BİLİM DALI

SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUKLARDA AİLEDEN
ALGILANAN SOSYAL DESTEĞİN İNCELENMESİ

BETÜL GÜNEŞ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Gamze AKSAN

Konya - 2019

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Bilimsel Etik Sayfası

Öğrencinin

Adı Soyadı	Betül GÜNEŞ
Numarası	164211001002
Ana Bilim / Bilim Dalı	Aile Danışmanlığı ve Eğitimi
Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐
Tezin Adı	Suçta Sürüklenen Çocuklarda Aileden Algılanan Sosyal Desteğin İncelenmesi

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Betül GÜNEŞ
(İmza)

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Yüksek Lisans Tezi Kabul Formu

Öğrencinin	Adı Soyadı	Betül GÜNEŞ
	Numarası	164211001002
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Aile Danışmanlığı ve Eğitimi / Aile Danışmanlığı ve Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Dr.Öğr.Üyesi Gamze AKSAN
	Tezin Adı	Suçta Sürüklenen Çocuklarda Aileden Algılanan Sosyal Desteğin İncelenmesi

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan "Suçta Sürüklenen Çocuklarda Aileden Algılanan Sosyal Desteğin İncelenmesi" başlıklı bu çalışma 28/06/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı	Danışman/Üye	İmza
Dr.Öğr.Üyesi Gamze AKSAN	Danışman	
Dr.Öğr.Üyesi Özlem ALTUNSU SÖNMEZ	Üye	
Dr.Öğr.Üyesi Bedir SALA	Üye	

ÖNSÖZ

Tez çalışması için bu konunun seçilmesinde, memuriyette ilk görev yerim olan Konya Adliyesi Çocuk Mahkemesinde karşılaştığım, ilgilendiğim çocuklar, aileleri ve yaşayışlarına dair gözlemlerim etkili olmuştur. Umarım yapılan bu çalışma tüm eksikliklerine rağmen, ilgili konuya ufak da olsa ışık olur. Çalışmam boyunca pek çok kişiye desteklerinden ötürü teşekkürü borç bilirim. Her birinin burada ismini zikretmem mümkün olmasa da hepsine teşekkürlerimi sunuyorum.

Çalışmam boyunca desteğini, hoşgörüsünü esirgemeyen, bilgisi ve tecrübesi ile her daim yanımda olan, mesafelere rağmen her fırsatta motive eden sevgili danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Gamze AKSAN'a, bu konuyu keşfetmemde bana yardımcı olan Konya Adliyesinde görevli mesai arkadaşlarıma, veri toplama sürecinde gayretlerimi maddi – manevi destekleyen Ordu Adliyesinde görevli mesai arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Çalışmamın konusunda da olduğu gibi tüm süreç boyunca kendilerinden algıladığım sosyal desteği sağlayan aileme ayrıca teşekkür etmek isterim. Beni, bana olan inancı ve fedakârlığı ile destekleyen hayat arkadaşım, eşim Ömer Faruk GÜNEŞ'e, hayat yolculuğuna beni hazırlayan, başarılarımın çekirdeğini oluşturan annem Hacer ZEREN'e, kardeşim Sena Nur ZEREN'e, babam İbrahim ZEREN'e sonsuz teşekkürler.

Betül GÜNEŞ

Ordu, 2019

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Betül GÜNEŞ		
	Numarası	164211001002		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Aile Danışmanlığı ve Eğitimi		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒	Doktora ☐	
	Tez Danışmanı	Dr. Öğretim Üyesi Gamze AKSAN		
Tezin Adı		Suça Sürüklenen Çocuklarda Aileden Algılanan Sosyal Desteğin İncelenmesi		

ÖZET

Çocuk suçluluğu son dönemde gözlenen niteliksel ve niceliksel artışı nedeni ile dikkat çeken konulardan biri haline gelmiştir. Çocuk suçluluğunda etkili olduğu düşünülen pek çok faktörden biri olan aileden algılanan sosyal destek bu çalışmada ele alınmıştır. Çalışmanın amacı suça sürüklenen çocukların aileden algıladıkları sosyal desteğin suça sürüklenmeleri ile var olduğu düşünülen ilişkisinin incelenmesidir. Çalışma teorik ve uygulamalı olmak üzere iki kısımdan oluşturulmuştur. İlk kısımda çocuk suçluluğu ve sosyal destek ile alakalı kuramsal bilgilere yer verilerek iki konu bütün hali ile tartışılmıştır. Uygulama kısmında ise yapılan araştırmaya yönelik anlatımlarda bulunulmuştur.

Araştırma ilişkisel tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Veriler sosyo-demografik bilgilerin yer aldığı bilgi formu ve Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Elde edilen veriler istatistiki testler kullanılarak yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular sonuç kısmında tartışılıp öneriler sunulmuş ve çalışma sonlandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk suçluluğu, suça sürüklenen çocuk, sosyal destek, aileden algılanan sosyal destek.

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Betül GÜNEŞ		
	Numarası	164211001002		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Aile Danışmanlığı ve Eğitimi		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒	Doktora	☐
	Tez Danışmanı	Dr. Öğretim Üyesi Gamze AKSAN		
	Tezin İngilizce Adı	The Analysis of Percieved Social Support from Family for Juveline Pushed to Crime		

SUMMARY

Because of the recent qualitative and quantitative increase, Juvenile delinquency has become one of the prominent issues. The perceived social support from the family, which is one of the many factors thought to be effective in juvenile delinquency, was discussed in this study. The aim of the study is to investigate the relationship between perceived social support of the children who have been dragged into crime and the thought that they may have. The study consists of two parts; theoretical and practical. In the first part, the theoretical issues related to juvenile delinquency and social support are considered and the two issues are discussed entirely. In the application part, explanations were made for the research.

The research was carried out using relational screening model. Data were collected by using information form which consist socio-demographic informations and Family Perceived Social Support Scale. The obtained data were interpreted using statistical tests. The findings which found in the conclusion of research were discussed in the conclusion part. Suggestions were presented and the study was finalized.

Key Words: Juvenile Delinquency, Child Dragged into Crime, Social Support, Perceived Social Support From Family.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	iii
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM: KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE	3
1.1 ÇOCUK VE ÇOCUKLUK KAVRAMI.....	3
1.2 SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK KAVRAMI.....	4
1.2.1 Dünyada Çocuk Suçluluğuna Tarihsel Bakış	5
1.2.2 Ülkemizde Çocuk Suçluluğuna Tarihsel Bakış.....	6
1.2.3 Ülkemizde ve Dünyada Ceza Sorumluluğuna Dair Yaş Sınırları	6
1.2.4 Çocuk Suçluluğu Görülme Sıklığı ve Çeşidi	8
1.3 SUÇ İLE İLİŞKİLİ OLDUĞU DÜŞÜNÜLEN FAKTÖRLER.....	8
1.3.1 Yaş ve Cinsiyet.....	9
1.3.2 Kalıtım ve Zeka.....	9
1.3.3 Ailesel Faktörler	10
1.3.4 Göç	14
1.3.5 Kitle İletişim Araçları.....	15
1.3.6 Uyuşturucu ve Uyarıcı Maddeler	15
1.3.7 Arkadaşlar	16
1.4 SOSYAL DESTEK	17
1.4.1 Sosyal Destek Sınıflandırmaları.....	18
1.4.2 Sosyal Desteğin Ölçülmesi.....	20
1.4.3 Algılanan Sosyal Destek	20
1.4.4 Aileden Algılanan Sosyal Destek.....	21
İKİNCİ BÖLÜM: YÖNTEM.....	24

2.1	ARAŞTIRMANIN KONUSU	24
2.2	ARAŞTIRMANIN MODELİ	24
2.3	ARAŞTIRMANIN AMACI	25
2.3.1	Araştırmanın Soruları	25
2.4	ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	27
2.5	EVREN VE ÖRNEKLEM	27
2.6	ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI (SAYILTILAR).....	29
2.7	ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI	29
2.8	VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	29
2.8.1	Sosyo- Demografik Bilgi Formu	29
2.8.2	Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (SSQ-FA).....	30
2.9	VERİLERİN ANALİZİ	32
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR VE TARTIŞMA.....		33
3.1	Çalışma ve Karşılaştırma Grubunda Yer Alan Çocuklar ile İlgili Tanıtıcı Bilgiler	33
3.2	Çalışma ve Karşılaştırma Grubunda Yer Alan Çocukların Sosyo-Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular	38
3.3	Çalışma ve Karşılaştırma Grubunda Yer Alan Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarına İlişkin Bulgular	52
3.4	Suçta Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Bazı Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	58
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: SONUÇ VE ÖNERİLER		77
KAYNAKÇA		83
EKLER		91
ÖZGEÇMİŞ		102

TABLolar LİSTESİ

Tablo-1 Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği İç Tutarlılık Katsayıları	31
Tablo-2 Suça Sürüklenen ve Sürüklenmeyen Çocuklar ile İlgili Tanıtıcı Bilgiler.....	33
Tablo-3 Suça Sürüklenen ve Sürüklenmeyen Çocukların Yaşadığı Yer ve Konut Durumu ile İlgili Tanıtıcı Bilgiler	34
Tablo-4 Suça Sürüklenen ve Sürüklenmeyen Çocukların Aileleri ile İlgili Tanıtıcı Bilgiler	35
Tablo-5 Suça Sürüklenen ve Sürüklenmeyen Çocukların Anne ve Babalarının Eğitim ve Meslek Durumu ile İlgili Tanıtıcı Bilgiler	35
Tablo-6 Suça Sürüklenen ve Sürüklenmeyen Çocukların Anne-Babalarının Madde Kullanım Durumları ile İlgili Tanıtıcı Bilgiler	36
Tablo-7 Suça Sürüklenen ve Sürüklenmeyen Çocukların Suç Geçmişi ve Suç Türü ile İlgili Tanıtıcı Bilgiler	37
Tablo-8 Suça Sürüklenen ve Sürüklenmeyen Çocukların Aile Suç Geçmişi ve Suç Türü ile İlgili Tanıtıcı Bilgiler	37
Tablo-9 Suça Sürüklenen Çocuk Olma Durumu ve Cinsiyet.....	38
Tablo-10 Suça Sürüklenen Çocuk Olma Durumu ve Eğitim Durumu	39
Tablo-11 Suça Sürüklenen Çocuk Olma Durumu ve Sınıf Düzeyi	39
Tablo-12 Suça Sürüklenen Çocuk Olma Durumu ve Yaşadığı Yer	40
Tablo-13 Suça Sürüklenen Çocuk Olma Durumu ve Konut Özelliği	41
Tablo-14 Suça Sürüklenen Çocuk Olma Durumu ve Konut Niteliği	41
Tablo-15 Suça Sürüklenen Çocuk Olma Durumu ve Anne-Baba Hayatta Olma Durumu	42
Tablo-16 Suça Sürüklenen Çocuk Olma Durumu ve Anne-Baba Birlikte Yaşama Durumu	43
Tablo-17 Suça Sürüklenen Çocuk Olma Durumu ve Aile Tipi.....	43
Tablo-18 Suça Sürüklenen Çocuk Olma Durumu ve Aile Birey Sayısı.....	44

Tablo-19 Suça Sürüklenen Çocuk Olma Durumu ve Kardeş Sayısı	44
Tablo-20 Suça Sürüklenen Çocuk Olma Durumu ve Aile Geliri	46
Tablo-21 Suça Sürüklenen Çocuk Olma Durumu ve Anne Eğitim Durumu	47
Tablo-22 Suça Sürüklenen Çocuk Olma Durumu ve Baba Eğitim Durumu.....	47
Tablo-23 Suça Sürüklenen Çocuk Olma Durumu ve Anne Mesleği.....	48
Tablo-24 Suça Sürüklenen Çocuk Olma Durumu ve Baba Mesleği	48
Tablo-25 Suça Sürüklenen Çocuk Olma Durumu ve Madde Kullanımı.....	49
Tablo-26 Suça Sürüklenen Çocuk Olma Durumu ve Suç Geçmişi	50
Tablo-27 Suça Sürüklenen Çocuk Olma Durumu ve Aile Suç Geçmişi	51
Tablo-28 SSÇ Olan Grupta Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği İçin Korelasyon Analizi Sonuçları.....	53
Tablo-29 SSÇ Olmayan Grupta Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği İçin Korelasyon Analizi Sonuçları.....	54
Tablo-30 SSÇ Olan ve Olmayan Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarına Göre İncelenmesi.....	55
Tablo-31 Suça Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre İncelenmesi	58
Tablo-32 Suça Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Eğitim Durumuna Göre İncelenmesi.....	59
Tablo-33 Suça Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Anne Eğitim Durumuna Göre İncelenmesi	61
Tablo-34 Suça Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Baba Eğitim Durumuna Göre İncelenmesi.....	63
Tablo-35 Suça Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Aile Gelir Düzeyine Göre İncelenmesi	65

Tablo-36 Suça Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Anne-Baba Birlikte Yaşama Durumuna Göre İncelenmesi	68
Tablo-37 Suça Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Madde Kullanımına Göre İncelenmesi	69
Tablo-38 Suça Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Sigara İçme Durumuna Göre İncelenmesi	70
Tablo-39 Suça Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Uyuşturucu Madde Kullanma Durumuna Göre İncelenmesi	71
Tablo-40 Suça Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Alkol Kullanma Durumuna Göre İncelenmesi.....	72
Tablo-41 Suça Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Anne Madde Kullanma Durumuna Göre İncelenmesi.....	73
Tablo-42 Suça Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Baba Madde Kullanma Durumuna Göre İncelenmesi.....	74
Tablo-43 Suça Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Aile Suç Geçmişine Göre İncelenmesi.....	75

GİRİŞ

Eski çağlardan beri insanoğlu doğanın vahşi tehlikelerine karşı korunabilmek için çeşitli yöntemler geliştirmişlerdir. Geliştirilen bu yöntemler ile günümüzdeki toplum şekillenmiş, toplumu bir arada tuttuğunu düşündüğümüz mitler, kanunlar, yasalar, ahlak kuralları oluşmuştur. Modern zamanlar olarak atfettiğimiz son bir kaç yüz yılda ise problemlerimizin şekli ve niteliği eskiye göre bir hayli değişmiştir. Avcı toplayıcı atalarımız termit aramak, yemiş toplamak, kök çıkarmak için toprağı kazmak, tavşan kovalamak, mamut ve bizon avlamak ve tüm bunları yaparken büyük vahşi bir hayvan tarafından avlanmamak için uğraşırken; şimdilerde ise işsizlik, çarpık kentleşme, yoğun trafik, siyasi olaylar, terör saldırılarının çevrelediği bir atmosferde; çocuk istismarı, çocuk suçluluğu, bilimsel gelişmelere uyum, eş seçimi, boşanma, iş yerinde zorbalık ile mücadele gibi modern toplumsal problemler, mücadele ettiğimiz konular haline gelmiştir. Görüldüğü üzere toplumun bu denli gelişimine etki edebildiğimiz gibi ileriye yönlendirebilmek, olumsuz gidişatı düzeltebilmek de yine biz insanoğlunun elindedir. Bu anlamda problemlerin çözüm noktasında değinilmesi gereken ilk alan aile olarak görülür. Çünkü her insanın toplum içerisinde sosyalleşmesinin, birey olabilmesinin ilk adımı toplumun en önemli kurumlarından biri sayılan aile içerisinde atılır. Sağlıklı bir toplum ancak sağlıklı bireylerin bir araya gelmesi ile mümkün olabilir. Sağlıklı bireyler ise ancak sağlıklı ailelerden yetişir. Her insan sahip olduğu ailenin kendisini şekillendirdiği, yönlendirdiği çerçeveden hayata bakar. Aile, temel görevi olarak çocuğun toplumla uyumlu bir birey olarak yetişmesi için ona destek verir. Çocuğun toplumla uyumsuz bir birey olmasına sebep olan birçok faktör olsa da ilk akla gelen yine aile ile ilgili faktörlerdir. Çocuğun toplumla uyumsuz bir birey olarak yetişmesi durumunda davranış bozuklukları, güven problemleri, akademik alandaki başarısızlıklar, madde kullanımı, riskli akran gruplarına sahip olma, suça sürüklenme gibi problemlerle karşılaşılabilir. Gelişim dönemlerinde belli risklerle karşılaşan çocuk; özellikle ergenlik döneminde yine aileden ihtiyaç duyduğu yönlendirme ve destekten mahrum kalırsa suça yönelik riskli davranışlar gösterebilme tehdidi altına girebilir. Her ne kadar konu hakkında net bir veri ortaya konulmamış olsa da adli yargı sistemi altında çalışan kişiler arasında son yıllarda ‘suçlu çocukların’ sayısının arttığına dair konuşmalar yapılmaktadır. Kimi adliyelerde çocuk mahkemelerinin sayısı hızla çoğalırken kimilerinde de suçluluk oranının azalması sebebi ile mahkemeler kapatılmaktadır. Artıyor

veya azalıyor olsun her durumda çocuklarda ‘suça sürüklenme’ olgusu, yaşanan bir gerçektir. Bu konuda yapılan diğer fikir alışverişlerinde ise ailenin desteğinin varlığı veya yokluğunun çocuk üzerinde şekillendirici etkisi olduğu konusu gündeme gelir. Bir açıdan ailenin sosyal desteğinin eksikliğinin çocukların suça sürüklenmesinde rol oynadığı fikri, diğer açıdan da herhangi bir sebeple suça sürüklenmiş bir çocuğun sonraki süreçte bunu tekrarlamaması ve rehabilite olması açısından yine ailenin sosyal desteğine ihtiyaç duyduğu fikirleri kolayca kabul görebilir. Çocukların suça sürüklenmesinin herhangi bir anlamda çocuğun ailesinden algıladığı sosyal destek ile ilişkili olabileceği fikri bu araştırmanın yapılmasında etkili olmuştur.

Bu fikir çerçevesinde yapılan araştırma üç kısımdan oluşmuştur. Birinci kısımda konu ile ilgili kavramlar yapılan bilimsel araştırmalar ışığında açıklanmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda çocuk ve çocukluk kavramı, çocuklukta gelişim dönemleri, suç kavramı, suç teorileri, suça sürüklenen çocuk kavramı, suç ile ilgili olduğu düşünülen faktörler, sosyal destek ve çeşitleri, bunlarla ilgili ülkemizde ve yurtdışında yapılan çalışmalar incelenmiştir. İkinci kısımda araştırmanın metodolojisine ilişkin bilgi verilerek tanıtım yapılmış, kullanılan ölçekler ve analiz tekniklerine ilişkin anlatımlarda bulunulmuştur. Son kısımda ise yapılan araştırma sonucunda elde edilen verilere yer verilmiş, sonuç bölümünde de elde edilen verilerin ışığında konu tartışılmıştır. Sınırlılıklar içerisinde Ordu ilindeki suça sürüklenen çocuklar ile ilgili toplanan veriler SPSS programı yardımıyla analiz edilmiş ve yorumlanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM: KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1 ÇOCUK VE ÇOCUKLUK KAVRAMI

Konu tarihsel açıdan incelendiğinde süregelen zamanda, "çocuk" ve "çocukluk" kavramlarının çok farklı şekillerde tanımlandığı ve bu tanımlarda da ortak bir anlamda buluşamadığı görülmektedir. Yine de güncel literatür incelendiğinde asgari bir sınırlama yapılmaya çalışıldığı anlaşılmaktadır. Meseleyi daha iyi kavramak, daha iyi ele almak için “çocuk” ve “çocukluk” kavramlarını olabildiğince iyi bir şekilde anlamlandırmak gerekir.

Çocuk kelimesi sözlükte “Bebeklik ile erginlik arasındaki gelişme döneminde bulunan oğlan veya kız, uşak” ; “anne karnında ya da bebeklik çağı ile erginlik çağı arasındaki gelişme döneminde bulunan insan” olarak tanımlanırken (Türk Dil Kurumu, 2017), bilimsel literatürde kimi profesyoneller tarafından ise “zihinsel, fiziksel ve ruhsal yönden tam bir olgunluğa erişmemiş, toplumdaki rol ve görevlerini henüz öğrenmekte olan, bakıma ve eğitime gereksinimi olan varlık” olarak tanımlanır (Bülbül ve Doğan, 2016: 32). Bunların sonucunda ortak bir tanım yapmak gerekirse “Çocuk” her bakımdan bir başkasının bakımına muhtaç, kendi ihtiyaçlarını karşılayamayan, fiziksel, zihinsel ve ruhsal anlamda olgunlaşma döneminde olan, toplumsal rol ve görevlerini öğrenmeye hazır, reşit olunan yaşa kadar süren, insan hayatındaki bebeklik, ergenlik, yetişkinlik gibi bir gelişim dönemidir (Boğa, 2011: 6; Hacıoğlu, 1998: 1; Yağbasan, 2010: 8).

“Çocukluk dönemi” doğası gereği toplumsal, kültürel farklılıklara göre değişkenlik gösterdiğinden dolayı, sınırları tanımsal olarak değişmez değildir. Çocukluk döneminin ne kadar bir süreyi kapladığı toplumdan topluma değişkenlik gösterir. Çocukluk döneminin sınırı belirlenirken kimi toplumlarda yaş, kimilerinde biyolojik, kültürel, yasal, ekonomik ölçütler esas alınır. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesine göre istisnai durumlar hariç on sekiz yaşına kadar her insan çocuk sayılır (BM, 1990). Birçok ülke de yasalarında bu kıstası esas alır ve sosyal politikalarını buna göre düzenler. Yasada yaş ölçütü esas alınsa da toplum içerisinde çocuk tanımı algısı farklı olabilir. Çocuk için ekonomik ölçütlere göre tanımlama yapan kültürlere göre, aile içerisinde üretkenlik sağlayıp ekonomik katkıda bulunmaya başlayan kişi artık yetişkin sayılır (Alver, 2004: 131). Biyolojik bakış açısına göre “çocukluk” bebeklik gibi biyolojik bir gelişim dönemi değil sosyal bir olgudur ve

toplumdan topluma değişerek yok olabilir (Kılbaş, 2000: 186). Yine de bedensel ve zihinsel gelişim durumuna göre bebeklikten sonra ve ergenlikten önceki dönem çocukluk dönemi; çocuk ise gelişen ve değişen insan yavrusu olarak kabul görür (Yörükoğlu, 1996: 777).

Yukarıda da yinelendiği gibi çocuk kavramı sürekli değişerek ve gelişerek günümüzdeki şeklini almıştır. Gelişen teknolojinin beraberinde getirdiği toplumsal farklılaşmalarla bu değişim devam etmektedir. Bir dönem çocuk kavramı yetişkin insanın küçüğü olarak görülerek çocuğun dönemine özgü yetişkinlikten farklı ihtiyaçları görmezden gelinmiştir. Toplumsal değişim sürecinde birçok meselenin değişmesi gibi çocukluk kavramı ve çocukluğa yüklenen anlamın değiştiiği gibi çocuk ile ilgili yeni problemler de gündeme gelmiştir (Alver, 2004: 130)

1.2 SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK KAVRAMI

Aksan'a göre çocuklar toplumsal değişim ve dönüşümlerden çok çabuk etkilenecek norm dışı davranışlarda bulunabilirler(2011: 66). Son yıllarda bu toplumsal değişim beraberinde çocuk suçluluğu, tüm dünyada en çok tartışılan sorunlardan biri olmaya başlamıştır. Son yıllarda 18 yaşından önce işlenen suçların hızla yaygınlaştığını gösteren çalışmalar bu yaş ortalamasının gittikçe düştüğünü de göstermektedir. (Yörükoğlu, 2002: 398). Çocuk suçluluğu, toplumsal uyumun yaşandığı dönemde çocuğun gösterdiği uyumsuzluk şeklinde kısaca tanımlanabilecek olsa da kavramı açıklamak için yeterli değildir. Çocukların birçoğu özellikle ergenlik döneminde olmak üzere gelişim dönemlerinin bazı noktalarında duygusal ve davranışsal dengesizlik yaşarlar. Uzmanlar dengesizleşen duygusal durum sırasında çocukların ortaya koyduğu davranışların sınırlarının hangi kısımda normal hangi kısımda anormal olduğu konusunda fikir birliğine varabilmiş değillerdir. Birçok uzman topluma uyum sorunu gösteren, vandal faaliyetlerde bulunan, şiddet gösteren, cisimlere zarar veren ve bunlardan dolayı kaygı duymayan çocukların patolojik olarak duygusal ve davranışsal bozukluğa sahip olduğunu düşünürler (Austin ve Sciarra, 2013: 3-7). Tunakan ise 1930'lu yıllarda çocuk suçluluğunu bir sosyal hastalık olarak tanımlamıştır (Tunakan, 1936: 3). Suça karışan çocuklar literatürde suça sürüklenen çocuk olarak adlandırılabilirdiği gibi, suçlu çocuk, suça itilen çocuk gibi şekillerde de ifade edilir.

Bizim araştırma konumuzda 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunun'da anıldığı şekli

ile kullanımı tercih edilmiştir. 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'na göre Suça Sürüklenen Çocuk: Kanunlarda suç olarak tanımlanan bir fiili işlediği iddiası ile hakkında soruşturma veya kovuşturma yapılan ya da işlediği fiilden dolayı hakkında güvenlik tedbirine karar verilen çocuk olarak tanımlanır.

1.2.1 Dünyada Çocuk Suçluluğuna Tarihsel Bakış

Çocuk suçluluğu antik dönemde bilinen ve farkında olunan bir kavram değildir. O dönemde çocuk babanın bir malı olarak görülür ve ondan ayrı kabul edilmediği görüşü hâkimdir. Eski Avrupa bölgesinin bugünkü Alman ırkının temeli olduğu söylenebilecek olan Germenler'de ise antik dönemde olduğu gibi çocuk babanın bir malı olarak görüldüğü ve babanın çocuk üzerinde alıp satma, hapsedme ve öldürme gibi hakları olduğu bilinir. Çocuk suçluluğu ile alakalı bilinen en eski kaynak ise Roma İmparatorluğu döneminde düzenlenen 12 Levha Kanunlarıdır. İlk defa bu kanunla insanlar üzerinde ceza sorumluluğu belirlenerek baliğ olan ve olmayanlar olarak iki sınıf tanımlanmıştır. Bu düzenlemede kız çocuklarının 12 erkek çocuklarının ise 14 yaşından sonra ceza sorumluluğuna sahip olduğu kabul edilmiştir. Ortaçağ döneminde ise çocuklar yetişkinlerin küçüğü mantığında kabul edilerek bunun yanında babasının ve kilisenin bağımlılığı altında varlıkları kabul edilmiştir. Katolik kilisesi ceza sorumluluğunu 7 yaş olarak belirlediyse de bunu 7 yaşından küçüklerin çocuk olmasına değil, davranışlarının sonuçlarını anlayabilecek kapasitede olmamalarına bağlamıştır. Feodal rejim düzeninde suçun gelişmesinin önlenmesine yönelik yapılan çalışmalar sırasında çocuklar ile yetişkin suçluların fiziki barınmaları anlamında birbirlerinden ayrılmaları konusu gündeme gelmiştir. İslam Hukuku ise günümüzde ülkemizde kabul ettiğimiz görüşe benzer olarak çocukların ergen olan yaşa gelip gelmediğine bakarak ceza sorumluluğuna sahip olup olmayacağını söylemiş ayrıca, davaya bakan hakimin (o dönemde kadı) takdirine bırakarak iyiyi kötüden ayırt edip edemediği bir durumda olup olmadığı değerlendirilmiş ayrıca çocuklara yetişkinlerden farklı cezalar uygun görülmüştür. 19. Yüzyıldan itibaren daha önce değindiğimiz suç kuramlarının etkisi ile suçu işleyen kişilerin incelenmeye başlamasıyla çocuk suçluluğu bilimsel bir bakış açısıyla gündeme gelmeye başlamıştır. 19. Yüzyılın sonlarında pek çok ülkede çocuklara özel yargıma usulleri benimsenerek çocuklara yönelik cezalandırma, suçu önleme ve güvenlik tedbirleri uygulama yöntemleri uygulanmıştır. Daha sonra başta Amerika olmak

üzere birçok ülkede çocuklara özel mahkemeler kurulmuştur. 2000’li yıllarda çocuk suçluluğuna bakış daha modernleştirilerek onarıcı adalet yaklaşımı benimsenmiştir. Bu doğrultuda suç işleyen çocuğun cezalandırılmasından ziyade rehabilite edilerek topluma tekrar kazandırılması amaçlanmıştır. Bu amaçla pek çok aile çalışması sistemleri geliştirilmiştir (UNİCEF, 2010: 3-6).

1.2.2 Ülkemizde Çocuk Suçluluğuna Tarihsel Bakış

Ülkemizde çocuk suçluluğuna dair gelişmeler daha çok geleneksel çerçevede ivme göstermiştir. Osmanlı Devleti İslam hukukunu benimsediğinden, İslam hukukunda çocuğun ergin olması ile ceza sorumluluğuna sahip olduğu görüşü hâkim olmuştur. Bunun yanında Osmanlı Devleti bu görüşü salt bir kıstas olarak bırakmamış çocuğun idrak kabiliyeti varsa indirimle olarak ceza uygulanmasını, eğer idrak kabiliyeti yok ise ailesine temsil edilmesini uygun görmüştür. Çocuk suçluluğu ile alakalı atılan ilk resmi girişim Mithat Paşa tarafından gerçekleştirilmiştir. Mithat Paşa 1868 yılında Tuna Valisi olduğu sırada çocuk ıslahhanelerini kurdu muştur. Daha sonra ise 1895 yılında Sultan 2. Abdülhamit çocuklarda suç sayılabilecek dilenciliği engelleyebilmek amacı ile Darülaceze kurarak kimsesiz çocukları koruma altına almıştır. Daha sonra bu girişim daha da genişletilerek darüleytam kurumlarının yaygınlaşmasına neden olmuştur. TBMM’nin kurulması ile bu kurumlar Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına bağlanarak yeni düzenlemelere gidilmiştir. Günümüzde ise pek çok kanun ile suça sürüklenen çocukların hakları ve sorumlulukları düzenlenmiş ve geliştirilmeye devam edilmektedir (UNİCEF, 2010: 7).

1.2.3 Ülkemizde ve Dünyada Ceza Sorumluluğuna Dair Yaş Sınırları

Çocuklarda suçluluğu yetişkinlikteki suçluluktan ayıran bazı kriterler vardır. Bunlardan en belirgin olanı her topluluğun kanunlarına göre belirlediği yaş sınırıdır. Bu yaş sınırı genellikle 7-21 arasında bir yerlerde belirlenir. Türkiye’de 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun (TCK) 6/1-c maddesi ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun (ÇKK) 3/1-a maddesine göre 18 yaşını doldurmamış her birey erken yaşta ergin olsa dahi çocuk olarak kabul edilir. Ancak bu çocukların her yaşta ceza sorumluluğu olmadığı anlamına gelmez. Kişinin ceza ehliyetinin olup olmadığına bakılır. Bu durum da yasalarımızda sınıflandırılmıştır. Ülkemizde ceza sorumluluğu anlamında değerlendirme yapıldığında bu

yaş sınırı asgari 12 yaş olarak kabul edilmiştir. 12 ve 15 yaş arası çocuklarda ise mahkeme hâkiminin takdirine bağlı olarak eğer bir suç işlemiş ise ceza sorumluluğunun olup olmadığının araştırılabileceği kabul edilir (UNİCEF, 2010: 1-14). Bizim ülkemizde kabul gören yaş sınırları bu şekilde iken birçok ülkede ceza sorumluluğunun kazanıldığı kabul edilen yaş sınırları farklılık gösterir:

-Ceza sorumluluğunun başlangıcı 7 yaş olan ülkeler: Oklahoma (ABD), Belize, Gana, Hindistan, İrlanda, Liechtenstein, Malawi, Nijerya, Papua Yeni Gine, Singapur, Güney Afrika Cumhuriyeti, Pakistan, Sudan, Ürdün, Tazmanya ve Hong Kong;

-Ceza sorumluluğunun başlangıcı 8 yaş olan ülkeler: Nevada (ABD), Washington, Bermuda, Keyman Adaları, Cebelitarık, Kenya, Kuzey İrlanda, İskoçya, Sri Lanka, Batı Samoa ve Zambiya;

-Ceza sorumluluğunun başlangıcı 9 yaş olan ülkeler: İran (kızlar için) ve Malta;

-Ceza sorumluluğunun başlangıcı 10 yaş olan ülkeler: İngiltere, Galler, Colorado (ABD), Avustralya, Fiji, Guyana, Kiribati, Malezya, Yeni Zelanda ve Vanuatu;

-Ceza sorumluluğunun başlangıcı 12 yaş olan ülkeler: Oregon (ABD), Kanada, Yunanistan, Jamaika, Hollanda, San Marino ve Uganda;

-Ceza sorumluluğunun başlangıcı 13 yaş olan ülkeler: Fransa, New York (ABD), Georgia (ABD), İllinois (ABD) ve Cezayir;

-Ceza sorumluluğunun başlangıcı 14 yaş olan ülkeler: Almanya, İtalya, İspanya, California (ABD), Teksas (ABD), Almanya, Avusturya, Bulgaristan, Macaristan, Japonya, Letonya, Litvanya, Çin Halk Cumhuriyeti, Mauritius, Romanya, Slovenya, Tayvan, Rusya ve Vietnam;

-Ceza sorumluluğunun başlangıcı 15 yaş olan ülkeler: Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Estonya, Finlandiya, İzlanda, Norveç, Slovakya, İsveç, İran (erkekler için) ve Mısır;

-Ceza sorumluluğunun başlangıcı 16 yaş olan ülkeler: Andorra, Macau, Polonya, Portekiz ve Arjantin;

-Ceza sorumluluğunun başlangıcı 18 yaş olan ülkeler: Belçika, Panama, Peru, Brezilya, Kolombiya, ve Lüksemburg (UNİCEF, 2010:1).

1.2.4 Çocuk Suçluluğu Görülme Sıklığı ve Çeşidi

Çocuk suçluluğunun her geçen gün arttığı TÜİK verileri incelendiğinde de görülür. TÜİK'in güvenlik birimlerine getirilen çocuklar başlığı altında en son yayınladığı veriler incelendiğinde 2017 yılında güvenlik birimlerine getirilen çocukların sayısı bir önceki yıla göre binde 5 artmıştır. 2017 yılı içerisinde tespit edilen suça sürüklenen çocukların sayısının ise 107984 kişi olduğu bildirilmiştir (TÜİK, 2018).

Çocuk suçluluğundaki işlenen suçun çeşidi ülken ülkeye farklılık gösterse de dünyada genel olarak çocuklar tarafından en çok hırsızlık, yaralama ve saldırganlık suçları işlenmektedir (Yörükoğlu, 2002: 398 ; Cantürk, 2005: 33). Aynı veri ülkemiz içinde geçerli sayılabilir. Yine TÜİK verilerine bakıldığında suça sürüklenen çocukların en çok yaralama suçunu işledikleri, ikinci olarak hırsızlık suçunu işledikleri görülür (TÜİK, 2018).

1.3 SUÇ İLE İLİŞKİLİ OLDUĞU DÜŞÜNÜLEN FAKTÖRLER

Mehmet Ali Sebuk 1940'lı yıllarda yaptığı gözlemler sonucunda çocuk suçluluğunu bozuk aile muhiti, aile muhiti, mektepsizlik, işsizlik, sinema ve irsiyet olarak ifade ettiği altı sebebe bağlamıştır. Çocuk suçluluğunun engellenmesi için de cezalandırma sisteminin uygun olmayacağı, bu sebepleri oluşturan şartların halk birliği ile iyileştirilmesinin gerekliliği öngörüsünde bulunmuştur (Sebuk, 1944: 7-9). Günümüzde ise genel olarak düzensiz kentleşme, aile içi şiddet, düşük sosyo-ekonomik düzey, göç, parçalanmış aile, ailede yetersiz kontrol, sağlıksız yaşam koşulları, aile kalabalıklığı, cinsel istismar, duygusal istismar, düşük öğrenim-eğitim düzeyi gibi durumların çocuklarda suça sürüklenme açısından risk faktörlerini oluşturduğu düşünülmektedir (BASAG, 2009: 22-33). Yörükoğlu'na göre çocukların suça sürüklenmesinde işlenen suçun niteliği incelendiğinde; suçun niteliği siyasal zeminli ise toplumsal nedenlerin etkili olduğu, bireysel işlenen tekil suçlarda ise aile faktörlerinin etkili olduğu görülmektedir (Yörükoğlu, 2002: 400). Yapılan araştırmalarla da suç davranışının kişisel, sosyal ve toplumsal faktörlerin hepsinin toplamından etkilendiği desteklenmiştir (Ögel, 2014: 6). Buna göre Suça Sürüklenen Çocukların suç işlemede etkili olan faktörlerin her suç ve ya suçluluk için tek sebep olması gibi bir durum söz konusu değildir. Bireysel farklılıkların çeşitli çevresel etkilerle bir araya gelmesi, bunun gibi pek çok faktörün de birbirini etkilemesi ile karmaşık bir süreç ve sonuç halinde suç oluşabilir. Soruna çözüm

önerisi sunabilmek için bu faktörleri tek tek incelemekte fayda vardır.

1.3.1 Yaş ve Cinsiyet

Çocuk suçluluğunu yetişkin suçluluğundan ayıran en önemli özellik bu dönemin çoğunluk ve ergenlik dönemine rastlıyor olmasıdır. Problemlili evre olarak adlandırılan bu dönemin özelliklerinden soyutlayarak çocuk suçluluğunu anlamak mümkün değildir. Suç işleme davranışı en yaygın olarak ise ergenlik döneminin başında başlar sonlarına doğru en yüksek noktaya ulaşır, yetişkinliğe geçiş ile beraber düşüşe geçer. Erkeklerde suçun en çok işlendiği yaşın 18, kızlarda ise 14 olduğu bulunmuştur. 12-13 yaşları arasında kız ve erkeklerin suç işleme oranları aynıdır. 14 yaşından sonra erkeklerin suç işleme oranı kızların üç katına çıkmakta 21 yaşından sonra ise her iki cinsiyetin de suç işleme oranı ciddi bir şekilde azalmaktadır (Ögel, 2014: 6). Yapılan başka çalışmalar ise 14 yaşın cinsiyetten farksız olarak en çok suç işlenen yaş olduğunu bildirmektedir (Cantürk, 2005: 33).

Yapılan çalışmaların çoğunluğunda suç işleyen cinsiyetin daha çok erkek olduğu ve bu oranın %88.4 %99.2'lik oranlar arasında olduğu bildirilmiştir. (Aktaran: Cantürk, 2005: 33).

Ülkemizdeki verilere göre de 2017 yılında suça sürüklenen erkek çocukların sayısı 92 849 iken aynı zamanda suça sürüklenen kız çocukların sayısı ise 15 135 kişidir. Arada ciddi anlamda bir fark olduğu görülür. Daha önceki yılların verileri incelendiğinde de benzer oranlarda fark olduğu görülür (TÜİK, 2018). Ülkemizde suça sürüklenmenin yoğunluklu olarak görüldüğü yaş grubuna bakıldığında bu çocukların 15-17 yaş grubu arasında olduğu, diğer kalabalık grubun 12-14 yaşlarında olduğu en az suça sürüklenmenin görüldüğü yaş grubunun ise 12 yaş altı çocuklardan oluştuğu görülür (TÜİK, 2018). Bu veriler doğrudan olmasa da yaş ve cinsiyet özelliklerinin dolaylı anlamda suça sürüklenmede risk oluşturabileceği yorumu yapılabilir.

1.3.2 Kalıtım ve Zeka

Kalıtımın insan yaşamındaki yerinin tartışılması, birçok kavramda olduğu gibi suçluluk kavramı için de bir sebep olup olmayacağı sorusunu akıllara getirmiştir. Lombroso ilk kez doğuştan suçlu olunabileceğini dile getirmiş ve suçlu kişilerin

bedenlerinde doğuştan bir takım sıkıntıların olabileceğini bunlara “stigmata” ismini verdiğini açıklamıştır. Bunu destekleyici olarak da epilepsi hastalığı ile suç işleme yatkınlığı arasında bir ilişki kurulabileceğini ortaya atmıştır (Yavuzer, 2001: 81-102). Lambroso’nun bu teorisi uzun yıllar kabul görse de daha sonra yapılan araştırmalarda suç işlemiş kişiler arasında onları diğer kişilerden farklı kılacak herhangi bir fiziksel özellik ortaklığının olmadığı anlaşılmış ayrıca kişiyi suça sevk edecek aktarım yolu ile geçen bir genin varlığına da rastlanmamıştır (Sulan, 2013: 59). Kalıtım ve suç arasındaki bir diğer görüşe göre genetik dizilimdeki bir hataya göre erkeklerin fazladan Y kromozomuna sahip olması ‘süper erkeklik’ olarak adlandırılır. Görüşe göre bu durumun kişinin saldırganlık özelliklerine sahip olmasına neden olduğu ve bu bireylerin suç işleme davranışlarını sergilemede yüksek riske sahip oldukları vurgulanır. Hatta istatiki verilerine göre Y kromozomu fazlalığına sahip olan erkeklerde suç işleme davranışının diğer erkeklere göre dört kat fazla olduğu bildirilmiştir. Ancak bu görüş neden her Y kromozomu fazla olan kişinin suça karışmadığını açıklayamadığından eleştirilerek daha fazla rağbet görmemiştir(akt. Gümüş, 2011: 16).

Her ne kadar kalıtımın doğrudan suçluluğa neden olduğu söylenemese de bunun yanında kalıtımsal bir takım anormalliklerin doğurduğu dezavantajlı durumların, uygun çevresel ihtiyaçlar ile örtüşmemesi ile kişinin suça sürüklenmesine sebep olacak ortamı hazırladığı düşünülebilir. Bu noktada zeka uygun bir örnek olacaktır. Zeka düşüklüğünün kişiyi başkalarının etkisi altında kalabilmesini kolaylaştırdığı bilinmektedir. Bu durumda kalıtımsal olarak zeka geriliği yaşayan bir çocuğun normal bir çocuğa göre çevreden olumsuz etkilenmesinin daha fazla olacağı ve başka bir kişinin yönlendirmesi ile suça karışma riskinin daha fazla olabileceği tahmin edilebilmektedir. Bunun gibi doğrudan suça bir sebep olmasa da zekanın çocukta oluşturduğu özelliklerin suça sürüklenme açısından dolaylı olarak neden olabileceği söylenebilir (Yavuzer, 2001: 81-102).

1.3.3 Ailesel Faktörler

Aksan (2011), toplum içerisinde bireyi yönlendiren ilk kurum olma özelliği üzerinden ele alarak aile ve çocuk suçluluğu arasındaki ilişkiden bahseder. Bu durumda çocuk suçluluğunun aile faktörleri ile açıklanması sebebinin ailenin yönlendirmede ilk kurum olması ile yakından ilgilidir. Bu düşünceye göre ailelerin sahip oldukları kimi özellikler

çocukların suça sürüklenmesinde etkili olabilmektedir. Yerinde kullanılmayan anne baba disiplini, aşırı aile baskısı, anne babanın aşırı ilgisi ya da ilgisizliği; gayrimeşru yaşantı ve bunun sonucu meydana gelen çocuk; baba ya da annenin olmaması; ayrılmış anne baba; babanın alkolik olması; çalışma zorunluluğu yüzünden babanın uzun süre evden uzak kalması gibi durumlar suça sürüklenen çocukların ailelerinin ortak özelliğidir. Bu ortaklık çocukların suça sürüklenmesinde ailelerden kaynaklanan risk faktörleri olarak kabul edilebilir (Köknel, 2001: 356). Çocukların suça sürüklenmesinde bu aile faktörlerini çeşitli şekillerde inceleyen araştırmalar mevcuttur.

Glueck ve Glueck (1950) yaptıkları araştırmalarında 500 suça karışmış çocuk ve benzer ailelerden gelen 500 daha önce hiç suça karışmamış çocuğu karşılaştırmışlardır. Araştırma sonucunda suç davranışı göstermiş olan çocukların ailelerinde, diğer ailelere göre daha çok alkolizm vakalarına rastlandığı, aile geçmişinde suç vakalarının daha fazla olduğu, yaşanan yerin ev bakımının daha düşük olduğu, anne ve baba arasında uyumsuzluğun ve geçimsizliğin daha belirgin olduğu, anne baba arasında kavgaların, evi terk etmelerin daha fazla yaşandığı, aile bireylerinin arasında yardımlaşma ve sıcakkanlılığın olmadığı, çocuk eğitiminde cezalandırmanın sıklıkla başvurulan yöntem olduğu, cezalandırmanın dayak yolu ile yapıldığı, disiplinin tutarsız olduğu verileri elde edilmiştir. Glueck ve Glueck yaptıkları araştırmalarının sonuçlarına dayanarak bir çocuğun gelecekte suç işleyip işlemeyeceğini yüzde 90 oranında bilme olanağı sağlayan etkenleri belirlemişlerdir. Çocukların suça karışıp karışmayacaklarını yordayan etkenler şunlardır: 1) Babanın oğluna sevgisi ve ilgisi, 2) Babanın oğluna uyguladığı disiplin, 3) Annenin oğluna sevgisi, 4) Annenin oğlunu denetimi ve 5) Ailenin dirliği ve düzeni. Daha sonra yapılan araştırmalarda bu etkenlerin gerçekten de çocukların suça karışıp karışmayacaklarını yordayabildiği kanıtlanmıştır (Aktaran: Yörükoğlu, 2000: 301).

Gatling'ın 1950 yılındaki yaptığı çalışmada ise suça sürüklenen çocukların bazı psikolojik testlere verdikleri yanıtlar değerlendirilmiştir. Bu araştırma sonucunda bu çocukların çoğunluğunun, işledikleri suçtan ve yaptıkları davranışlardan dolayı başkalarını sorumlu tutma eğiliminde oldukları anlaşılmıştır. Kullanılan öykülerde anne babaların ölmüş, uzakta ve hasta olmaları çocukların kendi ailelerini bu şekilde kendilerinden uzakta gördüklerine dair bir yorumu doğurmuştur (Aktaran: Yörükoğlu, 2000: 301).

Robins 1966 yılında boylamsal bir çalışmada uyumsuz çocukların

yetişkinliklerindeki davranışlarını araştırmıştır. 13 yaşlarındaki uyumsuz davranışlar gösteren 524 çocuğun çoğunluğunun 30 yıl sonra da toplumla uyumsuz davranışlar gösterdiği anlaşılmıştır. Bu çocuklardan babaları uyumsuz davranış gösteren çocukların çoğunluğunun suça karıştığı bunun yanında babalarından herhangi bir uyumsuz davranış bulunmayan çocuklarınsa çocuklukta her ne kadar uyumsuz davranışlar göstermiş olsalar da yetişkinlikte suça karışma oranlarının düşük olduğu anlaşılmıştır (Aktaran: Yörükoğlu, 2000: 301).

Lander (1941) 116 suça karışmış gencin ailelerini incelediği çalışmada, annelerin yüzde 31'inin, babaların da yüzde 36'sının ruhsal bakımdan dengesiz olduğunu bulmuştur. Bu ailelerin yüzde 85'inde annelerin çocuğu benimsemediği, anne babanın ruhsal dengesizlik içerisinde olduğu, anne babaların arasında geçimsizlik olduğu görülmüştür (Aktaran: Yörükoğlu,2000: 301).

Genetik araştırmalar aileden birinin suç işlemiş olmasının, ailedeki diğer kişilerin de suç işlemesi ile yüksek oranda bağlantılı olduğunu ortaya koymuştur. Araştırmacı genetik olarak suçun direk aktarıldığını değil, suça sebebiyet verebilen saldırganlık, zeka, dürtüsellik gibi kalıtsal özelliklerin aktarılması ile suçun dolaylı olarak aile içerisinde aktarıldığını açıklamıştır (Ögel, 2014: 7).

Sutherland ve Cressey isimli araştırmacılar 1978 yılında suça karışan çocukların içlerinde buldukları ailelerin bazı ortak özelliklere sahip olduğunu öne sürmüşler ve bu özellikleri 6 madde halinde sıralamışlardır. Sutherland ve Cressey'e göre suça sürüklenen çocukların ailelerinde başka suçlu bireyler, kötü alışkanlıklara sahip üyeler vardır ve bu kişiler suça sürüklenen çocuğa kötü örnek olmuşlardır. İkinci olarak suça sürüklenmiş çocukların ailelerinde ebeveynlerden birinin veya ikisinin vefat etmiş olması, boşanmış olmaları ya da birisinin evi terk etmiş olması muhtemeldir. Üçüncü özellik olarak bu çocukların ailelerinde çeşitli sebeplerin etkisi ile kontrol mekanizmalarında eksiklik veya yetersizlik mevcuttur. Dördüncü olarak bu çocukların ailelerinde aile üyeleri arasında uyumsuzluklar olabilir, kalabalık yapıda bir yaşantı sürüyor olabilirler. Beşinci özellikleri ise ailenin kültürel olarak farklı yapıda olması, altıncı özellik olarak ise ailenin yaşadığı yoksulluk, işsizlik gibi ekonomik zorluklar sayılmıştır (Aktaran: Tüysüz, 2016: 65).

Suçta sürüklenen çocukların ailelerinin ortak özelliklerini tespit etmeye yönelik bir başka çalışmaya göre ise; suça sürüklenen çocukların ailelerinde birey sayısının daha

kalabalık olduğu, diğerlerine göre aile içerisinde yoksulluğun daha fazla yaşandığı, bu çocukların ailelerinin daha çok parçalanmış yapıda olduğu, aile içerisinde gerginliğin ve anlaşmazlıkların daha fazla olduğu, aile içerisinde kavga ve gerilimin fazla olduğu, aile içerisinde disiplinin zayıf olduğu, bu disiplinsizliğin yanında ebeveynlerin birbiri ile uyumlu olmayan disiplin tarzı anlayışlarına sahip olduğu tespit edilmiştir (Günce, 1983: 2-6).

Yörükoğlu ise yapılan araştırmalardan derlediği sonuçlara göre suça sürüklenen çocukların ailelerinin şu özelliklere sahip olduğunu ifade etmiştir: Suça sürüklenen çocukların genellikle sosyo ekonomik düzeyi düşük olan aile ortamından geldikleri, suça sürüklenen çocukların ailelerinde aile içi geçimsizliğin sık görüldüğu, bu ailelerin çocuklar üzerinde denetimlerinin az olduğu ya da çocuklar üzerinde uygulanan denetimin sıkı ve sert olduğu, aile içi şiddetin aygın olduğu, aile içindeki diğer bireylerde de suç geçmişinin olduğu tespit edilmiştir. Yine aynı derlemenin devamında ise aile yapıları değerlendirildiğinde boşanmış ailelerin çocuklarında diğer ailelere göre suça sürüklenen çocuk sayısının fazla olduğu bulunmuş, aile içerisinde destek mekanizmalarının olumlu ve güçlü olduğu ailelerde ise bu sayının azladığı tespit edilmiştir (Yörükoğlu, 2002: 401).

Adli tıp bilimi ile uğraşanlar suçlu profillerini tanımlarken organize suçluların çocuklukları ile ilgili şu tespitlerde bulunurlar: Onlara göre yetişkinlikte suça karışan kişiler çocukluklarında hayvanlara zarar verme, çocukluğunda yangın hikâyesine sahip olma, alt ıslatma problemi yaşama gibi özelliklere sahiplerdir. Bunun yanında yetişkinlikte suça karışan kişiler ailelerinde doğan ilk erkek çocuk olabilirler, çocukluklarında aile içerisindeki disiplin yetersiz olabilir. Organize şekilde suç işleyenlerin profillerinde ise çocuklukta babalarının düzenli bir işinin olmadığı, çocuğun aile içerisinde aşırı disiplin altında yetiştirilmiş olabileceği kabul edilir (Cantürk, 2004: 7-8). Buradan anlaşılır ki aile faktörleri çocukların çocuklukta suça sürüklenmelerine neden olmasının yanında, yetişkinlik çağındaki olumsuz davranışlarının da temeli olabilir.

Neriman Girişken henüz araştırmaların emeklediği dönem olan 1974 yılında yayınladığı derleme makalesinde çocukların olumsuz davranışlar edinmesinde ailelerin etkisinin olduğunu açıklamıştır. Girişken'e göre çocukların kötü yollara sürüklenmesinde; ailenin çocuk üzerinde disiplin kuramaması, yol gösterici olmaması, anne ve baba arasında fikir birlikteliğinin olmaması, çocuğa güven duygusunun kazandırılmaması, çocuğa yönelik

övgünün yetersiz kalması, ailenin çocukların olumsuz davranışlarını düzeltirken hatalı davranmaları, anne ve baba arasında yaşanan geçimsizlik ve anlaşmazlığın olması, ailenin bilgisizlik ile kendilerini yetiştirmeyerek gelenek ve göreneklere bağlı kalmaları gibi etkilerin olduğunu açıklamıştır. Girişken'e (1974) göre ayrıca çocukların suça sürüklenmelerinde, ihmal edilmelerinin, bunun yanında aşırı korunmalarının, anne babanın aşırı sert davranışlarının ya da gevşek disiplin uygulamalarının da etkileri vardır.

Ülkemizde yapılan birçok çalışmaya bakıldığında ailelerin sosyo-demografik özelliklerinin de çocukların suça sürüklenmesinde etkili olabildiği görülür. Özellikle eğitim düzeyi düşük, geliri kısıtlı, kötü barınma olanaklarına sahip ailelerin çocuklarında suça sürüklenme vakalarının daha sıklıkla görüldüğü tespit edilmiştir (Öter, 2005: 138-142 ; Menteşe, 2012: 1303 ; Kunt, (2003: 98-102).

1.3.4 Göç

Ekonomik, sosyal veya siyasal nedenlerle bireylerin yer değiştirmesine "göç" denir. Göçler kimi zaman bazı sosyal sorunlara ve toplumsal çatışmalara da neden olmaktadır. Bu çatışma ve sorunlar en çok da çocukları ve gençleri etkilemektedir. Bu göçün ortaya çıkardığı etkilerle de konumuz olan çocuk suçluluğu ortaya çıkabilmektedir. Çocuklarda geldiği yerden sonra bu yeni yerde, kendini kanıtama, yeni yerleştiği kentteki yaşlılarına özenme ve otoriteye başkaldırma gibi etkenler özellikle çocukları suça yöneltmektedir (Hancı, 1999: 25-27). Göçün ortaya çıkardığı gecekondulaşmanın çocukların suça sürüklenmesi açısından etkisinin büyük olduğu düşünülmektedir. Yapılan araştırmalarda suça sürüklenen çocuk sıfatıyla mahkemelerde yargılanmış olan çocukların büyük çoğunluğunun gecekondu mahallelerinde yaşadığı görülmüştür (Hancı, 1995: 55-62). Bahsi geçen bu gecekondu mahallelerinin zamanla toplumsal kuralların dışında kendilerine özgü örf adetleri, kuralları bir alt kültürü oluşturmuştur. Bu kültürün değer yargıları toplumun geri kalanının değer yargıları ile çatışabilir. Bu kesimde suç bir geçim kaynağı olarak görülür ve nesilden nesle aktarılan bir gelenek haline gelmiştir. Hatta topluluk içerisinde en başarılı şekilde suç işlemek bir yiğitlik, korkusuzluk, güç göstergesi olarak algılanabilir. Bu sebeple bu topluluk içerisinde büyüyen bir çocuk, gelişiminin getirdiği bir görev edası ile suç işler ve yaptığı davranıştan suçluluk duymayabilir. Bu onun yoldan çıkmış ve ya ahlaksız olduğunun göstergesi değildir. Oluşan alt kültürün bir sonucudur (Yörükoğlu, 2000: 328).

Göç olgusu yeni yerleşim yerinde sosyalizasyon sorunlarını, çocuk içinsancılı bir toplumsallaşma problemini de beraberinde getirir. Göç eden çocuk bu toplumsallaşma sürecinde iyi ve kötüyü tüm masumiyeti ile savunmasız olarak kabul ettiği için suçla karışma ihtimali de daha yüksek olabilir (Aksan, 2011: 66).

1.3.5 Kitle İletişim Araçları

Günümüzde çocukların kontrolsüz bir şekilde çok küçük yaştan itibaren günlerinin büyük bölümünü kitle iletişim araçlarından olan televizyon, telefon, internet bağlantısı yolu ile katıldıkları sosyal medya ortamlarında geçirdiklerini herhangi bir araştırmaya gerek kalmaksızın bilmekteyiz. Zamanın büyük bir bölümünü kapsayan bu araçların çocuklarda olumsuz davranışlara sebep olabileceğini ise tahmin etmesi güç değildir.

Çocukların şiddet sahnelerine sürekli olarak maruz kalmasının engellenmesi amacı ile 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun ile korumalı saat uygulamasına yer verilmiştir. Korumalı saat uygulaması ile çocukların ekran başında olabilecekleri saatler içerisinde çocukların olumsuz etkilenebilecekleri sahneleri içeren programların yayınlanması sınırlandırılmıştır.

Bir çocuğun ergenlik dönemine kadar yalnızca televizyon izleyerek 200.000 şiddet sahnesine şahit olduğu bilinmektedir (RTÜK, 2018: 42). RTÜK'ün en son 2016 yılında yaptığı Medya Okuryazarlığı Araştırması verileri incelendiğinde araştırmaya katılan çocukların %56,9'unun 21.00-24.00 saatleri arasında, %15,3'ünün de 00.00-03.00 saatleri arasında televizyon izlediklerinin tespit edildiği görülür. Şiddet ve cinsel içerikli yayınların bulunduğu bu saatlerde çocukların çoğunluğunun korumalı saat uygulamasına rağmen olumsuz örnek içeren davranışlara maruz kaldığı anlaşılır (RTÜK,2016: 75).

Daha önce söz edilen sosyal öğrenme teorisyenlerinden Bandura'ya göre çocuklar izledikleri şiddet içerikli sahnelerden etkilenebilir ve bunun sonucunda örnek aldıkları şiddet içerikli davranışları sergileyerek suçla sürüklenebilirler (Dolu, 2010: 246-247).

1.3.6 Uyuşturucu ve Uyarıcı Maddeler

Bağımlılık yapıcı cinsten uyuşturucu madde kullanımının gençler üzerinde suç işleme davranışını arttırıcı risk taşıdığı bilinmektedir (Gül ve Güneş, 2009: 81). Günümüzde uyuşturucu madde ve türevlerinin gençler arasında sıkça kullanılmaya başlanması ve

kullanma yaşının da gittikçe düştüğü göz önüne alındığında, bu faktörün suça sürüklenme açısından yüksek risk taşıdığı değerlendirilebilir (Boğa, 2011: 94).

Alkol vücuttaki etkisi sonucu fazla alınması durumunda kişinin kişiliğini dahi etkileyerek, kendisini kontrol etmesini engeller. Bu durumdaki kişi sabit hareket edemez, taşkın ve saldırgan davranışlarda bulunur. Miktarın daha da artması durumunda ise kişi koma haline girer ve sonucunda ölebilir. Bu sayılan etkiler daha az dozlarda çocuklarda daha fazla etkili görülür. Alkol alan çocukta cezalandırılma korkusu da azalacağından saldırgan davranışlarda bulunarak suça sürüklenme olasılığı artar (Boğa, 2011: 95).

1000 suçlu üzerinde yapılan bir araştırmaya göre 403 kişi hariç diğer suçluların çoğunluğu alkol olmak üzere alkol, esrar ve eroin kullandıkları tespit edilmiştir. Aralarından 315'nin suç işledikleri sırada alkol kullandıkları öğrenilmiştir. Araştırma verilerine göre çocukların gelecekte suça karışmalarında aileleri arasında alkol veya diğer madde kullanımının olmasının etkili bir unsur olduğu sonucuna varılmıştır (Boğa, 2011: 95).

1.3.7 Arkadaşlar

Çocuğun sosyal yaşama girmesinde, sosyal yaşantı içerisinde şekillenmesinde etkili olan en önemli faktörlerden biri arkadaş ilişkileridir. Bir çocuğun ailesinden sonra en fazla iletişime geçtiği kişiler akran gruplarıdır. Bu kişiler sırasıyla önce akrabalarından, komşu çocuklarından daha sonra da eğitim gördüğü kurumlarda, okullarda bulunan çocuklardan oluşur. Çocuklar akranları ile girdikleri ilişkilerde davranışlarını uyum sağlama amacı ile onların davranışlarına benzeştirirler. Bu durum çocuklarda olumlu davranışların kazanımını destekleyip, farklılıklar içerisinde çatışma çözümleyerek var olmayı öğretse de öte yandan olumsuz davranışlar açısından örnek teşkil edici ve pekiştirici de olabilir (Aydın, 2010: 145). Ergenlik dönemine denk gelen daha ileriki yaşlardaki çocuklar için arkadaş ilişkileri sosyal gelişimleri açısından oldukça önemlidir. Özellikle bu dönemde çocuklarda yaşlıları olan arkadaşları ile birlikte olma isteği daha da artar, bu istek kendisini sürekli çeşitli iletişim araçları ile arkadaşları ile görüşme şeklinde kendisini gösterir. Bu istek aynı zamanda bu dönemdeki çocuklarda kendisini arkadaşları arasında kabul ettirme, popüler olma, ilgi odağı olma isteklerini de beraberinde getirir (Aydın, 2010: 197). Bu durum çocuğun içerisinde bulunduğu arkadaş grubunun özelliklerine göre olumlu veya olumsuz

davranışlar sergilemesine neden olabilir. Öte yandan da arkadaş ortamında kabul görmeyen dışlanan çocukların diğer çocuklara göre daha fazla suç davranışlarına yöneldikleri tespit edilmiştir (Aydın, 2010: 197). Bu durum arkadaş ortamının suçtan koruyucu özelliği olduğu gibi suça sürüklenmede etkili olduğunu da gösterir.

Arkadaş ortamları ile bazı kesimlerde çete olarak da karşılaşılabılır. Çete; birkaç gencin bir araya gelerek oluşturdukları, lidere sahip olunan, içerisinde belli bir hiyerarşi barındıran, kendi içerisinde resmi ve örgütsel yapılardır. Çetelerin davranışları ve amaçları her zaman suç odaklı olmadığı gibi çoğunlukla suç olarak nitelendirilebilecek faaliyetlerde bulunurlar. Yapılan araştırmalar çeteler içerisinde bulunan çocukların diğer çocuklara göre suça karışma risklerinin daha fazla olduğunu ortaya koymuştur. Bunun nedeninin ise çeteyi oluşturan kişilerin olumsuz özellikler taşıyan çocuklardan oluşması olarak düşünülmüştür (Gül ve Güneş, 2009: 93).

1.4 SOSYAL DESTEK

İnsanın sosyal bir varlık olduğu söylemi herkesçe varsayılan bir düşünce ve ispatı yapılmaya çalışılmayan bir kabuldür. Sosyal varlık olan insanın kurduğu sosyal ilişkileri, sosyalleşmesi, sosyal gelişimi gibi ilişki durumları için araştırmalar yapılır. Kağıtçıbaşı (2012), Günümüzde İnsan ve İnsanlar kitabında insanın sosyal bir varlık olduğunu, insanın ilişkide olduğu dinamiklerin parçası olduğunu öğrenmesi ile sosyalleştğini, bu kavramın sosyolojide sosyal gelişim olarak anıldığını açıklar. Ona göre bir çocuk doğumundan itibaren çevreden etkilenerek gelişirken bir yandan da çevresini etkileyerek şekillendirir. Bu insanın çevresi ile olan etkileşime ihtiyaç duyduğunun bir kanıtı sayılabilir. İnsanın diğer insanlarla ilişki kurması, maddi veya manevi anlamda destek alması yani sosyal ilişkileri aslında doğuştan ölüme kadar süren bir ihtiyaçtır.

Sosyal destek kavramı daha önce de açıklanmaya çalışılan çocukluk kavramı gibi net bir tanımı yapılabilmemiş bir kavram değildir. Pek çok yazar ve araştırmacı tarafından farklı farklı açılardan ele alınarak tanımlanmaya çalışılmıştır. Aronson ve arkadaşları sosyal desteği kısaca başkalarından yardım almak şeklinde tanımlamışlardır (Aronson vd., 2012: 886).

Sosyal destek sevilen ve kabul görülen bir iletişim ağı içerisinde olan bireyin diğer kişiye çeşitli yöntemlerle bağlanma mesajı vermesi olarak tanımlanır (Kahriman, 2002: 12).

Sosyal destek kişinin çevresinden aldığı maddi veya manevi yardım, çevresinden gördüğü iyilik içeren davranışlar, ilgi, sevgi, güven, saygı, onaylanma gibi çok çeşitli yardım süreci olarak tanımlanabilir (akt. Açıkgöz, 2013).

Çok boyutlu bir kavram olan sosyal destek pek çok biçimde görülebilir. Kişiyeye verilen tavsiye, bilgi alışverişi, duygusal olarak yanında bulunma, maddi olarak verilen destek, kişiyi durumu nednei ile takdir etme, kişinin içerisinde bulunduğu sorunlar ile baş etmesinde yardımcı olma gibi şekillerde sosyal destek görülebilir. Sosyal desteğin edinildiği kaynaklar ise anne, baba, eş, arkadaşlardan başlayıp, öğretmenler, komşular, akrabalar gibi uun bir yelpaze biçiminde uzayabilir (Yıldırım, 2004: 19).

Bir insanın yaşamını doyum içerisinde sağlıklı bir şekilde sürdürebilmesi için aldığı sosyal destek önemli bir yerdedir. Sosyal desteğin insanın birçok gelişim döneminde etkili olduğu, hatta annelik rol kazanımında dahi rol oynadığı söylenir (Özkan, 2010: 9).

Sosyal destek kavramının doğuşu Jacob Levy Moreno'nun toplumsal atom kavramına dayandırılabilir (Açıkgöz, 2013: 29). Faaliyet halindeki insanlar arasındaki ilişkileri ölçmeye yarayan bir bilim dalı olarak tanımlanan sosyometriyi keşfeden Moreno ortaya çıkardığı başka kavramlar gibi sosyal atomını da geliştirmiştir. Suçlu çocuklar ile de çalışmaları bulunan Moreno'ya göre sosyal evrenin en küçük birimi sosyal atomdur. Kişinin sosyal atomunun merkezinde kendisi, çevresinde ise önemli bulduğu kişiler bulunur (Şatıroğlu, 1999). Bir kişinin sosyal atomunun çekirdeklerden oluştuğu söylenebilir. İç çekirdekte bulunan kişiler en fazla yakın ilişki kurduğu kişiler olurken dış çekirdeğe doğru gittikçe sadece tanışlıktan ibaret kişilere ulaşılır. Sosyal atomun iç çekirdeğinde bulunan kişiler genellikle aile üyelerinden oluşur. Bu kişilerin sosyal atom sahibi olan kişinin psikolojik çekirdeğini oluşturduğu söylenir (Dökmen, 2003: 38-44). Sosyometri bilimi çerçevesinde açıklanmaya çalışılan sosyal atomda kişinin atomdaki üyelerden aldığı dönütlerin sosyal desteği oluşturduğu söylenebilir.

1.4.1 Sosyal Destek Sınıflandırmaları

Sosyal desteğin incelemesi yapılırken aynı tanımında olduğu gibi kategorilendirilmesi ve çeşitlendirilmesinde de araştırmacılar farklılıklar ortaya koymuşlardır.

Tardy (1985) sosyal desteğin beş boyutunun bulunduğunu söyleyerek

tanımlamasında da bu beş boyuta yer verilmesi gerektiğini söylemiştir. Bunlar;

1. Sosyal desteğin yönü: sosyal desteğin alınması ya da verilmesi
2. Sosyal desteğin eğilimi: sosyal desteğin edinildiği kaynakların kullanılabilirliği, hazırbulunmuşluğu
3. Sosyal desteğin değerlendirilmesi
4. Sosyal desteğin içeriği: bir nevi türü; duygusal, araçsal, bilgisel gibi
5. Sosyal ağın desteği: farklı sosyal grupların desteği (akt. Başer, 2006: 9).

Robertson'a (1988) göre dört sosyal destek çeşidi bulunur. Bunlar; duygusal destek, öğüt ve bilig desteği, sosyal ilişki desteği, yardım desteği. Bir başka sınıflandırmaya göre ise sosyal desteğin beş farklı çeşidinden söz edilebilir. Bunlar: Kişinin kabul edilme ve bir gruba ait olma ihtiyacını karşılayan destek, kişinin etrafındaki diğer kişilerce değer verilmesi ve sorunlarıyla başa çıkmasında yardımcı olunması şeklinde verilen destek, kişiye davranışsal ve bilişsel rehberlik yapma şeklinde verilen destek, maddi yardımda bulunularak verilen destek, son olarak da kişiye model olarak verilen destek (akt. Açıkgöz, 2013: 30).

Sosyal destek başka araştırmacılar tarafından ise iki kategoride incelenir. Yapısal destek ve işlevsel destek. Yapısal destek denildiğinde, desteğin kapsamını yani edinilen desteğin kimlerden karşılandığı, bu kişilerin sayısı ve kişiye olan yakınlığı anlaşılır. İşlevsel destek denildiğinde ise ihtiyaç duyulan, algılanan ve gerçekleşmiş olan sosyal destek anlaşılır. Daha ayrıntılı açıklamak gerekirse edinilen sosyal desteğin kişinin ihtiyacını ne kadar karşıladığı ile alakalıdır (Yıldırım, 2004: 20).

Özbesler sosyal desteği kaynağına göre sınıflandırarak iki ana bölümde değerlendirmiştir (2001). Ona göre sosyal destek formel ve informel destek kaynakları olarak ikiye ayrılır. Formel destek kaynaklarını, resmi kuruluşlar, yasal olarak hizmet veren yardım kuruluşları gibi organizasyona sahip oluşumlar içerirken, informel destek kaynaklarını, aile, akraba, arkadaş gibi yakın ilişki içerisinde bulunan organize olmamış kaynaklar oluşturur (Özbesler, 2001: 11).

Cohen ve Wills (1985) diğer sosyal destek sınıflandırmalarının tümünü değerlendirerek sosyal desteğin işlevlerini dört boyutta tanımlamışlardır.

1.Duygusal destek: Literatürde tanımlanırken ifade edici destek, yakın destek, değerlilik desteği olarak da adlandırılan bu destek türü; hoşlanma, kabul görme, korunma,

özen gösterilme, sevgi, anlayış ihtiyaçlarını kapsar.

2.Araçsal destek: Farklı sınıflandırmalarda yardım desteği ve somut yardım olarak da adlandırılabilen bu destek türü; parasal, maddi yardımı, araç gereç desteği gibi somut ihtiyaçları gideren yardımı içerir.

3.Bilgisel destek: Değerlendirme, bilişsel rehberlik gibi isimlerle de adlandırılan bu destek çeşidi, kişinin içerisinde bulunduğu problemlili durum ile başa çıkmasında yardımcı, sorunu çözüme anlamayı ve tanımlamayı içeren desteği ifade eder.

4.Yaygın destek: Bu destek türünde kişinin başka insanlarla zaman geçirmesi, eğlenmesi ve rahatlaması tanımlanırken bu aktivitelerin stresi azalttığı ve kişide rahatlama sağladığı varsayılmaktadır (akt. Başer, 2006: 10).

1.4.2 Sosyal Desteğin Ölçülmesi

Sosyal destek doğası gereği göreceli olduğundan, ölçülmesi tartışma konusu olmuştur. Bu nedenle araştırmacılar sosyal desteği sunan kaynak yolu ile ölçmeyi ya da algılanan boyutu ile ölçmeyi tercih etmişlerdir (Yıldırım, 2004: 20). Krespi (1993) sosyal desteği değerlendirirken iki ölçüm yönteminden bahsetmiştir. Bunlar nicel ve nitel ölçümlerdir. Nicel ölçümler sosyal desteğin alındığı kişi sayısı ve görüşme sıklığını ölçerken nitel ölçümler alınan desteğin ihtiyacı karşılama düzeyini, algılanışını ölçer. Birinci ölçüm yapısal desteği ikinci ölçüm ise bir anlamda işlevsel desteği ölçer (akt. Torun, 1995: 24). Algılanan sosyal desteği ölçebilmek için araştırmacılar desteğin alındığı her kaynağa özel ölçekler geliştirmişlerdir.

1.4.3 Algılanan Sosyal Destek

Alanyazında sosyal destek ile ilgili açıklamalar yapılırken sağlanan ve algılanan olmak üzere iki yönü olduğu üzerinde durulmaktadır. Algılanan sosyal destek kişinin diğer kişiler ile bağlarının güvelli olduğuna ve ihtiyacı olan desteği sağlayabileceğine dair bilişsel inancını ifade ederken; sağlanan sosyal destek ise alınan sosyal desteğin davranışsal açıdan değerlendirilmesini ifade eder (Çavuşoğlu, 2009: 50). Araştırmanın konusu gereği burada algılanan sosyal desteğe değinilecektir.

Kişinin çevresinden aldığı desteğin yeterince destekleyici olup olmadığına dair kişisel izlenimi ve değerlendirmesi algılanan sosyal destek olarak adlandırılır (Başer, 2006:

11). Sorias (1998) bunu bir anlamda bileyin kendine biçtiği değer olarak tanımlar. Heller ve arkadaşları kişinin sosyal desteği algılayış biçiminin sunulan destekten ziyade sağlığı koruyucu olmada rol oynadığını savunmuşlardır (akt. Başer, 2006: 11). Bu nedenle sağlanan sosyal destekten ziyade bu desteğin algılanış şeklinin daha önemli olduğu düşünüülerek bu araştırmanın da konusu haline gelmiştir.

Algılanan sosyal desteğin ihtiyaç duyulması halinde yardım istenebilecek insan sayısı ve sunulan destekten memnun olma derecesi olmak üzere iki bileşenden oluştuğu söylenir (Soysal, 2017: 24).

Algılanan sosyal destek tutum, kişilik özellikleri, cinsiyet gibi pek çok kişisel özellikten etkilenir. Aynı söz veya davranış bir kişi tarafından olumlu algılanırken bir başka kişi tarafından olumsuz algılanabilir. Bu kişisel farklılıklardan kaynaklanır (Okanlı,1999:5).

Sosyal ağ kavramı da algılanan sosyal destek kavramı ile yakından ilişkilidir. Algılanan sosyal desteğin varlığından söz edebilmek için kişinin bir sosyal ağ içerisinde olması gerekir (Okanlı, 1999: 5). Sosyal desteğin ortaya çıkabilmesi için kişinin destek ihtiyacı içeren durumunun ya sosyal ağa açıklanması ya da sosyal ağı tarafından keşfedilmesi gerekir (Taysi, 2000: 4). Kişinin sosyal destek aldığı sosyal ağı yakın olarak ailesi, arkadaşları ve akrabaları gibi kişilerden oluşur. Burada konu gereği algılanan sosyal desteğin aile boyutuna değinilecektir.

1.4.4 Aileden Algılanan Sosyal Destek

Ergenlik dönemindeki çocukların en önemli sosyal destek kaynağının aile olduğu bilinmektedir. Bu nedenle algılanan sosyal destek aileden algılandığı boyutu ile değerlendirilmeye çalışılacaktır.

Kimi araştırmacılar aile desteğinin iki boyuttan oluştuğunu ileri sürmüşlerdir. Onlara göre aile desteğinin araçsal ve duygusal olmak üzere iki boyutu vardır. Araçsal aile desteği, ebeveynin fiili hareketleri ile çocuğa birebir yardımda bulunarak ve yanında bulunarak verdiği desteği; duygusal destek ise iletişim kurarak cesartlendirerek yanında bulunulan desteği içerir (Aksoy vd., 2008: 3).

Ergenlik dönemindeki çocuklarda aileden algılanan sosyal destek kritik önem taşır. İhtiyacı olan sosyal desteği ailesinden göremeyen çocukların depresyon ve anksiyete riskinin arttığı, problemlerle baş edebilme becerilerinin ise azaldığı bildirilmiştir. Yapılan

bir çalışmada ergenlik döneminde olan ailesinden algıladıkları sosyal desteğin düşük olduğu belirlenen kız çocuklarının erkek çocuklara ve yeterli sosyal destek alan diğer çocuklara göre daha kötü sağlığa ve daha kötü mental duruma sahip oldukları bulunmuştur (Yardımcı, 2007: 16-17).

Aile desteğini olumlu algılayan ergenlerin yetişkinliğe başarılı geçiş süreci yaşadıkları, uygun seçimler yapabildikleri, risk alma konusunda ve davranışlarında kontrollü oldukları bulunurken öte yandan aile desteğini olumsuz algılayan ergenlerin bu konularda başarılı olamayıp, madde kullanımı ve saldırgan davranışlar açısından da risk altında oldukları bulunmuştur (Aksoy vd., 2008: 4).

Çocukların aileden algıladıkları olumlu sosyal desteğin kişilik gelişimlerini sağlıklı tamamlayabilmeleri ile yakından ilişkili olduğu, bu şekilde gelişimini tamamlayan çocukların yetişkinlikte de sağlıklı sosyal bir ağ içerisinde bulunarak ihtiyaç duyduğunda sosyal destek kaynaklarına ulaşabilme yeteneklerinin de yüksek olduğu söylenmektedir (Koca, 2011: 45).

Anne ve babadan algılanan sosyal desteğin eksikliğinin her iki cinsiyette de depresyon riskinin artmasına neden olduğu bulunmuştur (Yıldırım, 2004: 21). Aile desteği olmadan yetiştirme yurtlarında büyüyen çocukların ileriki yaşlarında çevreye karşı ilgilerinin az olduğu, zor arkadaşlık kurabildikleri, sosyal ilişki kurmada yetersiz oldukları, merak ve girişkenliklerinin azaldığı, buna bağlı olarak akademik başarılarının düşük olduğu, duygusal olarak donuk yapıda oldukları, kavgacı ve saldırgan olmaya eğimli oldukları, suça sürüklenme davranışlarının daha sık görüldüğü bildirilmiştir (Yörükoğlu, 2002: 48-49).

Aileden algılanan sosyal desteğin kısa süreli dahi olsa çocuk üzerinde olumlu etkisinin olduğu ortaya çıkmıştır. Yapılan bir araştırmada doğumundan çok kısa bir süre sonra yuvaya yerleştirilen çocuklar ile bir yıl aile yanında bakımlarının sağlanıp yuvaya yerleştirilen çocuklar karşılaştırıldığında, bir yıl da olsa aile desteği alan çocukların diğerlerine göre daha uyumlu davranışlar gösterdiği bulunmuştur (Yörükoğlu, 2002: 49).

Aileden sağlana sosyal desteği düşük algılayan çocuklarda saldırgan davranışların daha fazla görüldüğü, bu şekilde çocukta suça aykırılığın ve suça karışma riskinin daha fazla olduğu görülür (Yörükoğlu, 2002: 346).

Sonuç olarak yapılan araştırmalar açıkça göstermektedir ki çocukların aileden

algıladıkları sosyal desteğin onların sağlıklı gelişim göstermelerine olumlu katkı sağlarken olumsuz davranış ve yaşam olaylarından da koruyucu etkisi olduğu anlaşılır. Cüceloğlu'nun da ifade ettiği gibi ebeveynleri tarafından kabul edilip desteklenen çocukların mutlu ve yaşamlarında doyum sahibi olmaları beklenir (Cüceloğlu, 1994: 72).

İKİNCİ BÖLÜM: YÖNTEM

Çalışmanın buraya kadar olan bölümünde suça sürüklenen çocuklar ve aileden algıladıkları sosyal destek konuları üzerinde durulmuştur. Birinci bölümün başında çocuk, çocukluk kavramı, çocuk suçluluğuna etki eden faktörler açıklanmaya çalışılırken bölümün sonlarında sosyal destek, algılanan sosyal destek kavramları ele alınmıştır. Bu konular açıklanmaya çalışılarak temel bir teorik çerçeve çizilmeye çalışılmıştır. Bu bölümde ise suça sürüklenen çocuklar ve aileden algıladıkları sosyal desteğin incelenmesini konu edinen alan araştırması ile çalışma somutlaştırılmaya çalışılmıştır. Bu kısımda yapılan alan araştırmasının konusu, modeli, amacı, evren ve örnekleme, önemi, varsayımları, sınırlılıkları açıklanmış, verilerin toplanılmasında kullanılan veri toplama araçları tanıtılmıştır.

2.1 ARAŞTIRMANIN KONUSU

Günümüz sosyal problemlerinden olan çocuk suçluluğunun temsilcileri suça sürüklenen çocukların suça sürüklenmelerinde etkili olduğu vasayılan faktörlerden biri olabileceği düşünülen aileden algıladıkları sosyal desteğin incelenmesi bu araştırmanın konusunu oluşturmaktadır.

2.2 ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu araştırma Ordu ili içerisinde suça sürüklenen çocuk sıfatı ile adalet sistemine formel olarak dahil olmuş çocukların ailelerinden algıladıkları sosyal desteğin değerlendirilmesi ve bu değerlendirme sonucu elde edilen verilerin hali hazırda örgün eğitimini sürdürmekte olan daha önce herhangi bir suça karışmamış yaşlıları ile karşılaştırılması amacıyla ilişkisel tarama modelinde yapılan bir araştırmadır.

Tarama modelleri, var olan bir durumu üzerinde herhangi bir değişim yapmadan olduğu şekli ile betimlemeyi amaçlar. Bu araştırma modelinden elde edilen sonuçta neden sonuç ilişkisi aranmaz, yalnızca iki değişken arasında ilişki olduğuna dair ipucu elde edilmiş olunur (Karasar, 2012, 79). İlişkisel tarama modelleri iki ya da daha fazla değişken arasındaki ilişkisel değişimi ortaya koymaya çalışan araştırma modelleridir (Karasar, 2012, 81). Bu çalışma gereği yapılan araştırmada da üzerinde değişim yapılamayan değişkenler

arasındaki ilişkiyi görmek amaçlandığından ilişkiisel tarama modeli kullanılarak betimsel bir çalışma yapılmıştır.

2.3 ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmada temel olarak suça sürüklenen çocukların ailelerinden aldıkları sosyal desteğin algıladıkları boyutu ile incelenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda adalet sistemine formel olarak dahil olmuş suça sürüklenen çocukların ailelerinden algıladıkları sosyal desteğin değerlendirilmesi ve bu değerlendirme sonucu elde edilen verilerin hali hazırda örgün eğitimini sürdürmekte olan daha önce herhangi bir suça karışmamış yaşlıları ile karşılaştırılması hedeflenmiştir.

2.3.1 Araştırmanın Soruları

1. Suça sürüklenen çocuklar ile karşılaştırma grubunda yer alan suça sürüklenmeyen çocukların cinsiyetlerine göre anlamlı düzeyde farklılık var mıdır?
2. Suça sürüklenen çocuklar ile karşılaştırma grubunda yer alan suça sürüklenmeyen çocukların eğitim durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılık var mıdır?
3. Suça sürüklenen çocuklar ile karşılaştırma grubunda yer alan suça sürüklenmeyen çocukların devam ettikleri sınıf düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılık var mıdır?
4. Suça sürüklenen çocuklar ile karşılaştırma grubunda yer alan suça sürüklenmeyen çocukların anne babalarının hayatta olup olmama durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılık var mıdır?
5. Suça sürüklenen çocuklar ile karşılaştırma grubunda yer alan suça sürüklenmeyen çocukların anne babalarının birliktelik durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılık var mıdır?
6. Suça sürüklenen çocuklar ile karşılaştırma grubunda yer alan suça sürüklenmeyen çocukların evde yaşadıkları kişi sayısına göre anlamlı düzeyde farklılık var mıdır?
7. Suça sürüklenen çocuklar ile karşılaştırma grubunda yer alan suça sürüklenmeyen çocukların yaşadıkları aile tipine göre anlamlı düzeyde farklılık var mıdır?

8. Suça sürüklenen çocuklar ile karşılaştırma grubunda yer alan suça sürüklenmeyen çocukların kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılık var mıdır?
9. Suça sürüklenen çocuklar ile karşılaştırma grubunda yer alan suça sürüklenmeyen çocukların anne ve babalarının eğitim durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılık var mıdır?
10. Suça sürüklenen çocuklar ile karşılaştırma grubunda yer alan suça sürüklenmeyen çocukların anne ve babalarının mesleğine göre anlamlı düzeyde farklılık var mıdır?
11. Suça sürüklenen çocuklar ile karşılaştırma grubunda yer alan suça sürüklenmeyen çocukların büyüdüğü yerin niteliğine durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılık var mıdır?
12. Suça sürüklenen çocuklar ile karşılaştırma grubunda yer alan suça sürüklenmeyen çocukların yaşadıkları konutun sahiplik durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık var mıdır?
13. Suça sürüklenen çocuklar ile karşılaştırma grubunda yer alan suça sürüklenmeyen çocukların yaşadıkları konutun niteliğine göre anlamlı düzeyde farklılık var mıdır?
14. Suça sürüklenen çocuklar ile karşılaştırma grubunda yer alan suça sürüklenmeyen çocukların aylık gelir durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılık var mıdır?
15. Suça sürüklenen çocuklar ile karşılaştırma grubunda yer alan suça sürüklenmeyen çocukların alkol- madde kullarımlarına göre anlamlı düzeyde farklılık var mıdır?
16. Suça sürüklenen çocuklar ile karşılaştırma grubunda yer alan suça sürüklenmeyen çocukların anne ve babalarının alkol- madde kullanım durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılık var mıdır?
17. Suça sürüklenen çocuklar ile karşılaştırma grubunda yer alan suça sürüklenmeyen çocukların anne ve babalarının suç geçmişine göre anlamlı düzeyde farklılık var mıdır?
18. Suça sürüklenen çocuklar ile karşılaştırma grubunda yer alan suça sürüklenmeyen çocuklar aileden algıladıkları sosyal destek düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermekte midir?

19. Suça sürüklenen çocuklar ile karşılaştırma grubunda yer alan suça sürüklenmeyen çocukların aileden algıladıkları sosyal destek düzeyleri onların sosyo- demografik özelliklerine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermekte midir?

2.4 ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Bir çocuğun sağlıklı bir gelişim göstererek yetişkinliğe ulaşması toplumun yapısını da olumlu etkileyecektir. Aynı şekilde çocuğun gelişim döneminde maruz kaldığı bir takım olumsuz durumların da çocuğun istenmeyen davranışlarına yol açabileceği, bu şekilde büyüyen çocuğun ise toplum yapısına olumsuz katkıda bulunacağı düşünülebilir. Bu minvalde görülen problemlerden biri de çocuk suçluluğudur. Çocuk suçluluğu ile alakalı etkili çalışmalar yapılabilmesi için çocukları suça sürükleyen faktörlerin ve etki mekanizmalarının bilinmesi gerekir. Bu araştırmanın sonucunda da aileden algılanan sosyal desteğin suça sürüklenen çocukların suça sürüklenmeleri ile ilişkili olup olmadığı görülecektir. Elde edilen verilere göre çocukların suça sürüklenmesi ile ilişkili olan faktörlerden biri elenecek ya da ilişkili olduğu düşünülüyor ise geleceğe yönelik önleme ve müdahale prgramlarının önerilmesi bakımından yapılan araştırma önem taşıyacaktır.

2.5 EVREN VE ÖRNEKLEM

İki tür evren çeşidi tanımlanmıştır. Genel evren ve çalışma evreni. Genel evren, tanımlanması kolay olsa da ulaşılabilirliği düşük hatta durumuna göre ulaşılması olanaksızdır. Çalışma evreni ise ulaşılabilen ancak çeşitli engeller nedeni ile ulaşılması tercih edilmeyen evrendir. Örneklem ise çalışma evreninden belli kurallar dâhilinde seçilen, evreni temsil ettiği düşünülen kümedir (Karasar, 2012: 110). Bu araştırmanın genel evreni çalışmanın yapıldığı tarihlerde Türkiye’de suça sürüklenen çocuk sıfatı ile adli sisteme dâhil olmuş çocuklar ile ilgili tarihlerde örgün öğrenimlerine devam eden daha önce herhangi bir suça karışmamış çocuklar olarak belirtilebilir. Araştırmanın çalışma evrenini, Ordu il merkezinde 01/05/2018 – 01/04/2019 tarihleri arasında suça sürüklenen çocuk sıfatı ile Ordu Adliyesi Cumhuriyet Savcılığında haklarında soruşturma başlatılan ve hali hazırda ceza mahkemelerinde davaları görülen çocuklar ile Ordu il merkezindeki okullarda örgün öğrenimlerine devam eden daha önce herhangi bir suça karışmamış çocuklar oluşturur.

Ceza sistemi içerisinde çocuk mahkemeleri dışında yalnızca çocuk yaştaki kişilerin sayısının belirlenebileceği bir sistem bulunmadığından bu çocukların oluşturduğu evrenin sayısı tam olarak bilinmemektedir. Yine aynı şekilde Ordu il sınırları içerisinde örgün eğitime devam eden çocukların sayısı tam olarak bilinebilse de daha önce herhangi bir suça karışmamış çocukların ayırımını yapabilecek bir sistem olmadığından, bu evreni oluşturan çocukların sayısı da bilinmemektedir.

İlgili tarihler arasında çalışma evreninin tamamını temsil ettiği düşünülen Ordu Adliyesine getirilen tüm suça sürüklenen çocuklara uygulama yapılmaya çalışılsa da iş yoğunluğu ve adli sistem içerisinde doğası gereği oluşabilen iletişim kopukluğu nedeni ile uygulama yapılamayan suça sürüklenen çocuklar da olmuştur. Ancak bunların sayısı yukarıda izahı yapılan engeller nedeni ile bilinmemektedir. Şifaii yapılan görüşmeler ve gözleme göre ise kayıp sayısının çok az olduğu düşünülmektedir. Karşılaştırma grubunda yer alan suça sürüklenmeyen çocukların sayısını da çalışma evreninin kendiliğinden oluşan bu sayısı belirlemiştir.

Çalışma grubunu 01/05/2018 – 01/05/2019 tarihleri arasında suça karıştıkları gerekçesi ile Ordu Adliyesine getirilen, 11-17 yaş grubu 113 çocuk oluştururken; karşılaştırma grubuna ise çalışma grubu ile yaş açısından eşleştirilmiş daha önce herhangi bir suça karışmamış, 2018-2019 eğitim öğretim yılında Durugöl Ortaokulu ve Ordu Anadolu Lisesi'nde öğrenim görmekte olan 113 çocuk dahil edilmiştir. Toplam 226 çocuk ile çalışılmıştır. Zamanın kısıtlı olması, uygulama yapılan tarih sınırları içerisinde suça sürüklenme nedeni ile adliyeye getirilen çocukların sayısının az olması nedeni ile yalnızca 113 suça sürüklenen çocuğa ulaşılabilmektedir.

Karşılaştırma grubunun örneklemini oluşturulurken çalışma evrenini temsil ettiği düşünülen Durugöl Ortaokulu ve Ordu Anadolu Lisesi seçilmiştir. Bu okullarda okuyan tüm öğrenciler içerisinden seçilecek 113 öğrenci ise bilinen örnekeme yöntemleri kullanılarak seçilememiş olup örneklem okul yöneticilerinin inisiyatifi ve uygulama yapılan sınıfların ders müsaitlik durumlarına bağlı olarak izin verilen aynı yaş ve sayıda öğrencilere yapılan uygulama ile belirlenebilmiştir. Çalışmada çocukların verdikleri cevaplara göre eksik doldurulmuş formlar, daha önce suça karıştığı anlaşılan çocuklar değerlendirmeye dâhil edilmemiştir. Nihayetinde suça sürüklenen çocuklar ile yaş açısından eşleştirilmiş 113 öğrenci karşılaştırma grubuna dahil edilmiştir.

2.6 ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI (SAYILTILAR)

Örnekleme grubunu oluşturan tüm çocukların uygulanan anket ve ölçek sorularına içten ve doğru yanıtlar verdikleri kabul edilmiştir.

Araştırma için seçilen iki gruptaki örneklemin de evreni temsil ettiği varsayılmıştır.

2.7 ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Bu araştırma Ordu Adliyesi'ne 2019 yılında formel olarak getirilen suça sürüklenen çocuklar ile 2018-2019 eğitim öğretim yılında Durugöl ve Ordu Anadolu Lisesinde eğitim gören 11-12 yaş aralığındaki öğrenciler ile sınırlıdır.

Araştırma verileri Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (SSQ-Fa) ve sosyo demografik bilgi formundan elde edilen veriler ile sınırlıdır.

11-12 yaş arası araştırmaya dahil edilen çocukların Sosyo- demografik bilgi formuna verdikleri cevaplar ile sınırlıdır.

2.8 VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Yapılan araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden bir veri toplama aracı olarak ölçek kullanılmıştır. İki adet veri toplama aracı birbirine eklenerek iki kısım halinde kullanılmıştır. İlk kısımda bazı –sosyo demografik bilgilere ilişkin sorular yer alırken ikinci kısımda Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (SSQ-Fa) yer almıştır.

2.8.1 Sosyo- Demografik Bilgi Formu

Bu form araştırmaya katılan çocukların yaş, cinsiyet, aile yapısı, yaşanılan konut ve yer özelliği, suç geçmişi gibi özelliklerini öğrenmek amacı ile araştırmacı tarafından oluşturulmuş 28 soruluk bir formdur (Ek-1).

Sorulardan bazıları değişkeni öğrenmeye yönelik sorular diğer soruların doğruluğunu teyit etmek amacı ile sorulduğundan analize dâhil edilmemiştir. 4. Sorudaki “Eğitime devam ettiğiniz okulun adı nedir?”, 8. Sorudaki “Kimin yanında yaşıyorsunuz?” ,

10. Sorudaki “ anne- baba ve kardeşlerden başka kimlerle aynı evi paylaşıyorsunuz” soruları bu sorulardandır.

Çalışma grubuna uygulanan sosyo-demografik bilgi formu Milli Eğitim Bakanlığı’ndan alınan izin (Ek-3) sırasında içerdiği bazı kelimeler uygun görülmediğinden yeniden düzenlenmiş ve mühürlü hali ile karşılaştırma grubunda kullanılmıştır (Ek- 2). Karşılaştırma grubunda kullanılan versiyonu analiz için yapılan kodlama açısından herhangi bir farklılık içermemektedir. 21. sorudaki “Alışanlık yapıcı madde kullandınız mı?” sorusunun cevaplarında yer alan “sigara, uyuşturucu madde, ve alkol” seçenekleri sakıncalı görülerek formdan çıkarılmış, bunun yerine yeni versiyonda evet ve hayır cinsi cevaplara yer verilerek türünü açıklamaları istenen açık uçlu seçenek bırakılmıştır. 25. ve 28. soruların cevabında yer alan “Uyuşturucu madde kullanmak veya satmak” seçeneği de sakıncalı görülerek “bağımlılık yapıcı madde kullanmak veya satmak” şeklinde değiştirilmiştir. Bunlar dışında formda değişiklik yapılmamıştır.

2.8.2 Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (SSQ-FA)

Bu ölçek geliştiricisinden alınan izin doğrultusunda kullanılmıştır (Ek-5). Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği öncelikle Güngör(1996) tarafından Arkadaşlardan Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (SSQ-Fr) ve Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (SSQ-Fa) olarak iki form şeklinde Türkçe’ye uyarlanmıştır (Ünüvar, 2003: 58). Araştırmanın konu ile ilgisi nedeni ile yalnızca Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (SSQ-Fa) kısmı bu araştırmada kullanılmıştır.

Ölçeğin kullanılması ile Suça Sürüklenen Çocukların ve daha önce herhangi bir suça karışmamış öğrencilerin aileden algıladıkları sosyal destek düzeyleri ölçülmüştür.

5’li likert tipi olan ölçek toplam 47 ifadeden oluşmakta ve altı adet alt boyut içermektedir. Bu alt boyutlar; duygusal desteğe ihtiyaç duyma, benlik saygısı ile duygusal destek, duygusal desteğe güvenme, bilgisel destek, aktif duygusal destek ve araçsal destektir. Ölçek maddeleri “Hiç doğru değil=1, doğru değil=2, Kısmen doğru=3, Doğru=4, Çok doğru=5” olarak puanlanır. Puanların yüksek görülmesi sosyal destek algısının yüksek olduğu anlamını taşır. 11 adet ifade eğilimli cevaplanmasını önlemek amacı ile olumsuzlaştırılarak düzenlenmiştir. 2, 9, 11, 20, 22, 31, 35, 40, 41, 45 ve 47 numaralı olumsuzlaştırılan ifadeler ters olarak puanlanmıştır (Ünüvar, 2003: 58-59).

Ölçeğin ölçtüğü alt boyutlarına göre ifadelerin numarasal dağılımı şu şekildedir.

Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma: 2-4-20-22-30-31-35-39-40-41-45-47

Benlik Saygısı İle İlgili Duygusal Destek: 7-13-16-17-25-27-28-29-38

Duygusal Desteğe Güvenme: 3-5-6-8-9-10-11-12-21

Bilgisel Destek: 1-14-15-18-19-23-44

Aktif Duygusal Destek: 33-34-37-42-43

Araçsal Destek: 24-26-32-36-46

“Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği”nin iç tutarlılığını incelemek amacıyla Cronbach’s Alfa iç tutarlılık katsayıları hesaplanmıştır. Ölçeğin alt boyutlarına ait Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları hesaplanarak Tablo-1’de gösterilmiştir.

Tablo-1’de görüldüğü gibi Cronbach’s Alfa iç tutarlılık katsayılarının; alt boyutlar için 0.499 ile 0.890 arasında değişim göstermiştir. Cronbach’s Alfa iç tutarlılık katsayılarına göre, Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma ve Duygusal Desteğe Güvenme alt boyutlarında iç tutarlılık zayıf düzeyde diğer alt boyutlarda ise iyi düzeydedir.

Tablo-1 Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği İç Tutarlılık Katsayıları

Alt Boyut	Cronbach’s Alfa Katsayıları		
	SSÇ Olan (n=113)	SSÇ Olmayan (n=113)	Toplam (n=226)
Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma	0,494	0,530	0,499
Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek	0,906	0,847	0,890
Duygusal Desteğe Güvenme	0,689	0,446	0,611
Bilgisel Destek	0,853	0,762	0,832
Aktif Duygusal Destek	0,892	0,689	0,831
Araçsal Destek	0,767	0,601	0,723

2.9 VERİLERİN ANALİZİ

Araştırmadan elde edilen verilerin analizi SPSS v25 (IBM Inc., Chicago, IL, USA) istatistik paket programı ile yapılmıştır. Sürekli değişkenler ortalama ve standart sapma ile kategorik değişkenler ise frekans değerleri ile tanıtılmıştır. Sürekli değişkenlerde bağımsız iki grup karşılaştırılması t-testi ile ikiden fazla grup karşılaştırılması tek-yönlü varyans analizi (One-way ANOVA) yapılmıştır. t-testi ve varyans analizi öncesi, grup varyanslarının homojenlik kontrolü Levene testi ile yapılmıştır. Varyans analizi sonrası farklı gruplar Tukey çoklu karşılaştırma testi ile belirlenmiştir. Kategorik değişkenler arasındaki ilişkinin belirlenmesinde ki-kare testi (Chi-Square test) kullanılmıştır. Ki-kare testlerinde, beklenen frekanslar ≥ 5 ise Pearson ki-kare değeri (χ^2), < 5 ise Likelihood ratio ki-kare değeri ($LR\chi^2$) hesaplanmıştır. Ölçek iç tutarlılığının belirlenmesi amacıyla Cronbach's alfa katsayısı hesaplanmıştır. Ölçek alt boyutları arasındaki ilişkilerin belirlenmesi amacıyla Pearson korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Hesaplamalarda ve yorumlamalarda önemlilik düzeyi (α) %5 olarak dikkate alınmıştır. Hesaplamalarda ve yorumlamalarda %5 önem düzeyi (α) dikkate alınmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın alt problemlerini cevaplamak üzere önceki bölümde açıklanan veri toplama aracına dayalı olarak, elde edilen bulguların istatistiksel yöntemlerle analizi sonucunda ortaya çıkan bulgulara ve bu bulgulara ilişkin yorumlara yer verilmiştir. Bulunan sonuçlar tablolar halinde sunulmuştur. Bulgular araştırmanın alt soruları doğrultusunda incelenmiş ve tartışılmıştır. Yapılan güncel araştırmalar ile bu araştırmadan elde edilen bulgular karşılaştırılarak yorumlanmıştır.

3.1 Çalışma ve Karşılaştırma Grubunda Yer Alan Çocuklar ile İlgili Tanıtıcı Bilgiler

Araştırmanın örneklemini toplam 226 kişi olup, bunların %50'si suça sürüklenen çocuk, % 50'si ise karşılaştırma grubunda yer alan daha önce herhangi bir suça karışmamış çocuklardan oluşmaktadır. Katılımcıların tamamı 11-17 yaş grubunda olup yaş ortalaması her iki grupta da (15,14±1,57) olarak hesaplanmıştır. Çalışmaya dâhil edilen çocukların ve ailelerinin sosyo-demografik özelliklerine göre frekans dağılımları Tablo 2-8'de verilmiştir. Tablo-2'de görüldüğü üzere, SSÇ olan grubun %24,8'si kız; %75,2'i erkek, SSÇ olmayan grubun ise %38,1'i kız; %61,9'u erkek öğrencilerden oluşmaktadır

Tablo-2 Suça Sürüklenen ve Sürüklenmeyen Çocuklar ile İlgili Tanıtıcı Bilgiler

		Suça Sürüklenen		Suça Sürüklenmeyen	
		Sayı	%	Sayı	%
Cinsiyet	Kız	28	24,8	43	38,1
	Erkek	85	75,2	70	61,9
Yaş	11	1	0,9	1	0,9
	12	6	5,3	6	5,3
	13	12	10,6	12	10,6
	14	20	17,7	20	17,7
	15	21	18,6	21	18,6
	16	24	21,2	24	21,2
	17	29	25,7	29	25,7
Eğitim Durumu	Okur-Yazar (Okul Bitirmemiş)	6	5,3	0	0,0
	İlkokul Mezunu	5	4,4	0	0,0
	Ortaokul Mezunu	27	23,9	0	0,0
	Öğrenci	75	66,4	113	100,0
	Okumuyor	36	31,9	0	0,0
Sınıf Düzeyi	6	6	5,3	1	0,9
	7	2	1,8	15	13,3
	8	12	10,6	11	9,7

9	18	15,9	33	29,2
10	18	15,9	13	11,5
11	14	12,4	23	20,4
12	7	6,2	17	15,0

Araştırmanın alt amaçlarından olan suça karışma durumunun sosyo- demografik özelliklerle ilişkisini anlamaya yönelik yapılan analiz sonuçlarına göre suça sürüklenme durumu yaş açısından incelendiğinde suça sürüklenen çocukların %25,7'sinin 17 yaşında olduğu; bunu sırasıyla 16 (%21,2), 15 (%18,6), 14 (%17,7), 13 (%10,6), 12 (%5,3) ve 11 (%0,9)'in izlediği görülmektedir. Bu bulgu yaşın artması ile suça sürüklenme davranışında da artma olduğu sonucunu düşündürmektedir. Ülkemizdeki verilere göre suça sürüklenme davranışının yoğunluklu olarak görüldüğü yaş grubunun 15-17 yaş grubu arasında olduğu, bunu 12-14 yaş grubunun takip ettiği, en az suça sürüklenmenin görüldüğü yaş grubunun ise 12 yaş altı çocuklardan oluştuğu bilinmektedir. (TÜİK, 2018). Bu bilgi araştırma sonuçları ile tutarlılık göstermektedir. Yaş arttıkça suça sürüklenme davranışının da arttığı sonucu ile birlikte suça sürüklenme açısından risk altında olduğu düşünülen yaş grubuna yönelik koruyucu ve önleyici çalışmaların diğer yaş gruplarına göre daha yoğunluklu yapılması gerektiği sonucunu düşündürmektedir.

Tablo-3 Suça Sürüklenen ve Sürüklenmeyen Çocukların Yaşadığı Yer ve Konut Durumu ile İlgili Tanıtıcı Bilgiler

		Suça			
		Sürüklenen		Sürüklenmeyen	
		Sayı	%	Sayı	%
Yaşadığı Yer	Köy	9	8,0	2	1,8
	İlçe	13	11,5	7	6,2
	İl Merkezi	30	26,5	24	21,2
	Büyükşehir	61	54,0	80	70,8
Konut Özelliği	Kendimize Ait	53	46,9	76	67,3
	Kira	56	49,6	35	31,0
	Tanıdığımızın Evi,	4	3,5	2	1,8
	Kira Ödemiyoruz				
Konut Niteliği	Müstakil Ev	17	15,0	21	18,6
	Gecekondu	6	5,3	1	0,9
	Apartman Dairesi	88	77,9	91	80,5
	Diğer	2	1,8	0	0,0

Tablo-4 Suça Sürüklenen ve Sürüklenmeyen Çocukların Aileleri ile İlgili Tanıtıcı Bilgiler

		Suça			
		Sürüklenen		Sürüklenmeyen	
		Sayı	%	Sayı	%
Anne-Baba	Her İkiside Yaşıyor	108	95,6	111	98,2
Hayatta Olma Durumu	Anne Yaşıyor	5	4,4	2	1,8
	Baba Yaşamıyor				
Anne-Baba	Birlikte	79	69,9	109	96,5
Birlikte Yaşama Durumu	Boşanmış	24	21,2	2	1,8
	Ayrı	10	8,8	2	1,8
Aile Tipi	Çekirde Aile	73	64,6	92	81,4
	Geniş Aile	13	11,5	19	16,8
	Parçalanmış Aile	27	23,9	2	1,8
Aile Geliri	1000 TL'ye Kadar	27	23,9	0	0,0
	1000-1999 TL Arası	35	31,0	11	9,7
	2000-2999 TL Arası	31	27,4	25	22,1
	3000-3999 TL Arası	7	6,2	17	15,0
	4000-4999 TL Arası	5	4,4	23	20,4
	5000-5999 TL Arası	4	3,5	15	13,3
	6000 TL'den Fazla	4	3,5	22	19,5
	F.	Min.	Maks.	Ort.	ss.
Kardeş Sayısı	226	1	11	2,72	1,575
Aile Birey Sayısı	226	2	11	4,38	1,235

Tablo-5 Suça Sürüklenen ve Sürüklenmeyen Çocukların Anne ve Babalarının Eğitim ve Meslek Durumu ile İlgili Tanıtıcı Bilgiler

		Suça			
		Sürüklenen		Sürüklenmeyen	
		Sayı	%	Sayı	%
Anne	Okur Yazar Değil	10	8,8	0	0,0
Eğitim Durumu	Okur Yazar	12	10,6	2	1,8
	İlkokul Mezunu	48	42,5	19	16,8
	Ortaokul Mezunu	25	22,1	23	20,4
	Lise Mezunu	14	12,4	45	39,8
	Üniversite Mezunu	4	3,5	24	21,2
Baba	Okur Yazar Değil	5	4,4	0	0,0
Eğitim Durumu	Okur Yazar	14	12,4	2	1,8

Anne Meslegi	İlkokul Mezunu	41	36,3	14	12,4
	Ortaokul Mezunu	24	21,2	15	13,3
	Lise Mezunu	20	17,7	38	33,6
	Üniversite Mezunu	9	8,0	44	38,9
	İşsiz	82	72,6	68	60,2
	Memur	2	1,8	19	16,8
	İşçi	25	22,1	17	15,0
	Emekli	0	0,0	2	1,8
	Ara-Geçici İşler	3	2,7	2	1,8
	Diğer	1	0,9	5	4,4
Baba Meslegi	İşsiz	10	8,8	0	0,0
	Memur	10	8,8	43	38,1
	İşçi	50	44,2	30	26,5
	Emekli	8	7,1	13	11,5
	Ara-Geçici İşler	13	11,5	4	3,5
	Diğer	22	19,5	23	20,4

Tablo-6 Suça Sürüklenen ve Sürüklenmeyen Çocukların Anne-Babalarının Madde Kullanım Durumları ile İlgili Tanıtıcı Bilgiler

		Suça Sürüklenen		Suça Sürüklenmeyen	
		Sayı	%	Sayı	%
Madde Kullanımı	Hayır	69	61,1	113	100,0
	Evet	44	38,9	0	0,0
Sigara	Hayır	66	58,4	113	100,0
	Evet	47	41,6	0	0,0
Uyusturucu Madde	Hayır	107	94,7	113	100,0
	Evet	6	5,3	0	0,0
Alkol	Hayır	105	92,9	113	100,0
	Evet	8	7,1	0	0,0
Diğer Madde	Hayır	112	99,1	113	100,0
	Evet	1	0,9	0	0,0
Anne Madde Kullanımı	Hayır	79	69,9	87	77,0
	Evet	34	30,1	26	23,0
Baba Madde Kullanımı	Hayır	72	63,7	74	65,5
	Evet	41	36,3	39	34,5

Tablo-7 Suça Sürüklenen ve Sürüklenmeyen Çocukların Suç Geçmişi ve Suç Türü ile İlgili Tanıtıcı Bilgiler

		Suça Sürüklenen		Suça Sürüklenmeyen	
		Sayı	%	Sayı	%
Suç Geçmişi	Hayır	0	0,0	113	100,0
	Evet	113	100,0	0	0,0
SSÇ Hırsızlık	Hayır	75	66,4	113	100,0
	Evet	38	33,6	0	0,0
SSÇ Malazarar/Yağma	Hayır	96	85,0	113	100,0
	Evet	17	15,0	0	0,0
SSÇ Basit Yaralama	Hayır	71	62,8	113	100,0
	Evet	42	37,2	0	0,0
SSÇ Cinsel Suç	Hayır	102	90,3	113	100,0
	Evet	11	9,7	0	0,0
SSÇ Uyuşturucu	Hayır	105	92,9	113	100,0
	Evet	8	7,1	0	0,0
SSÇ Diğer	Hayır	106	93,8	113	100,0
	Evet	7	6,2	0	0,0

Tablo-8 Suça Sürüklenen ve Sürüklenmeyen Çocukların Aile Suç Geçmişi ve Suç Türü ile İlgili Tanıtıcı Bilgiler

		Suça Sürüklenen		Suça Sürüklenmeyen	
		Sayı	%	Sayı	%
Aile Suç Geçmişi	Hayır	90	79,6	111	98,2
	Evet	23	20,4	2	1,8
Anne Suç Geçmişi	Hayır	111	98,2	113	100,0
	Evet	2	1,8	0	0,0
Baba Suç Geçmişi	Hayır	97	85,8	111	98,2
	Evet	16	14,2	2	1,8
Kardes Suç Geçmişi	Hayır	106	93,8	113	100,0
	Evet	7	6,2	0	0,0
Diğer Aile Bireyleri Suç Geçmişi	Hayır	110	97,3	113	100,0
	Evet	3	2,7	0	0,0
Ailede Hırsızlık	Hayır	106	93,8	112	99,1
	Evet	7	6,2	1	0,9
Ailede Malazarara/Yağma	Hayır	107	94,7	112	99,1
	Evet	6	5,3	1	0,9
Ailede Basit Yaralama	Hayır	99	87,6	111	98,2
	Evet	14	12,4	2	1,8

Ailede Cinsel Suç	Hayır	112	99,1	112	99,1
	Evet	1	0,9	1	0,9
Ailede Uyuşturucu	Hayır	109	96,5	112	99,1
	Evet	4	3,5	1	0,9
Ailede Diğer Suç	Hayır	112	99,1	112	99,1
	Evet	1	0,9	1	0,9

3.2 Çalışma ve Karşılaştırma Grubunda Yer Alan Çocukların Sosyo-Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Suçta sürüklenen ve sürüklenmeyen çocukların sosyo-demografik özelliklerine göre değişimini incelemek amacıyla ki-kare testi yapılmış ve sonuçları Tablo 9-27’de verilmiştir. Tablo-9’da görüldüğü üzere, yapılan ki-kare testi sonucunda SSC olup olmama durumunun cinsiyete göre önemli bir değişim gösterdiği belirlenmiştir ($p<0,05$).

Tablo-9 Suça Sürüklenen Çocuk Olma Durumu ve Cinsiyet

		SSÇ Olan		SSÇ Olmayan	
		Sayı	%	Sayı	%
Cinsiyet	Kız	28	24,8	43	38,1
	Erkek	85	75,2	70	61,9
p		0,032*			

*, $p<0,05$

Araştırma sonuçlarına göre suça sürüklenen ve sürüklenmeyen çocukların cinsiyetlerine göre karşılaştırılması sonucunda suça sürüklenme davranışı cinsiyet durumu ile anlamlı düzeyde ilişkili bulunmuştur. Suça sürüklenme davranışı gösteren cinsiyetin çoğunlukla (%75.2) erkek cinsiyetinde olduğu görülmüştür. Bu veri erkek çocuklarının suça sürüklenme açısından diğer cinsiyete göre daha büyük risk altında olduğunu düşündürmektedir. Yine ülkemizdeki verilere bakıldığında suça sürüklenen erkek çocukların sayısı ile suça sürüklenen kız çocukları sayısı arasında ciddi anlamda bir fark olduğu suça sürüklenen erkek çocukların sayısının suça sürüklenen kız çocuklarından fazla olduğu, tüm yıllara ait veriler incelendiğinde aynı doğrultuda olduğu bilinmektedir (TÜİK, 2018). Bu bilgi araştırma sonuçları ile tutarlılık göstermektedir. Erkek cinsiyetindeki çocukların kız çocuklarına göre suça sürüklenme açısından daha büyük risk altında olduğu sonucu düşünüldüğünde önleyici ve koruyucu çalışmaların özellikle bu cinsiyete yönelik yapılması gerektiği sonucuna ulaşılabilir.

Çocukların eğitim durumu ile SSC olup olmama durumu arasında bir ilişki olup olmadığı ki-kare testi ile incelenmiş ve sonuç olarak SSC olup olmama durumunun eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı derecede değişim gösterdiği belirlenmiştir ($p<0,001$).

Tablo-10 Suça Sürüklenen Çocuk Olma Durumu ve Eğitim Durumu

		SSÇ Olan		SSÇ Olmayan	
		Sayı	%	Sayı	%
Eğitim Durumu	Okur-Yazar (Okul Bitirmemiş)	6	5,3	0	0,0
	İlkokul Mezunu	5	4,4	0	0,0
	Ortaokul Mezunu	27	23,9	0	0,0
	Öğrenci	75	66,4	113	100,0
p		<0,001			

Tablo 11’de görüldüğü üzere, yapılan ki-kare testi sonucunda SSC olup olmama durumunun ergenlerin okuduğu sınıf düzeylerine göre önemli bir değişim gösterdiği belirlenmiştir ($p<0,001$).

Tablo-11 Suça Sürüklenen Çocuk Olma Durumu ve Sınıf Düzeyi

		SSÇ Olan		SSÇ Olmayan		
		Sayı	%	Sayı	%	
Sınıf Düzeyi	Okumuyor	36	31,9	0	0,0	
	6	6	5,3	1	0,9	
	7	2	1,8	15	13,3	
	8	12	10,6	11	9,7	
	9	18	15,9	33	29,2	
	10	18	15,9	13	11,5	
	11	14	12,4	23	20,4	
	12	7	6,2	17	15,0	
	p		<0,001			

Araştırma sonuçlarına göre suça sürüklenen ve sürüklenmeyen çocukların eğitim durumlarına göre karşılaştırılması sonucunda aralarında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Eğitim durumunun suça sürüklenme ile ilişkili olduğu görülmüştür. Suça sürüklenen çocukların eğitim durumlarına bakıldığında %5,3’ünün herhangi bir öğrenim seviyesini

tamamlamadığı, %4,4'ünün ilkokul, %23,9'unun ise ortaokul mezunu olup suça sürüklenen çocukların büyük bir kısmının lise eğitimlerine devam etmedikleri görülmüştür. Eğitim durumundaki düşüklüğün çocuklarda suça sürüklenme ile ilişkili olduğu sonucuna ulaşılabilir. Benzer bir değişken olan sınıf düzeyine göre karşılaştırma yapıldığında da suça sürüklenme arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Suça sürüklenen çocuklardan lise eğitimine devam edenlerin 9. (%15,9), 10. (%15,9) ve 11. (%12,4) Sınıf düzeylerinde çoğunluklu olduğu görülmüştür. Bu verinin yaşın artması ile suça sürüklenmenin arttığı bulgusu ile uyumlu olduğu görülür.

Tablo-12'de görüldüğü üzere, yaşanan yer SSC olup olmama durumu üzerinde etkili bir faktör olarak belirlenmiştir ($p < 0,05$).

Tablo-12 Suça Sürüklenen Çocuk Olma Durumu ve Yaşadığı Yer

		SSÇ Olan		SSÇ Olmayan	
		Sayı	%	Sayı	%
Yaşadığı Yer	Köy	9	8,0	2	1,8
	İlçe	13	11,5	7	6,2
	İl Merkezi	30	26,5	24	21,2
	Büyükşehir	61	54,0	80	70,8
p		0,024*			

*, $p < 0,05$

Çocukların yaşamlarının büyük bir bölümünü geçirdikleri yerin özelliğinin suça sürüklenme davranışı göstermeleri ile anlamlı düzeyde ilişkili olduğu bulunmuştur. Kırsal bölge olarak tabir edilebilecek köy ve ilçede yaşayan çocukların oranının suça sürüklenen çocuklarda (%19,5) suça sürüklenmeyen çocuklara (%8,0) göre daha fazla olduğu, kent olarak tabir edilebilecek il merkezi ve büyük şehirlerde yaşayan suça sürüklenmeyen çocukların oranının da (%92,0) suça sürüklenen çocukların oranından (%80,5) daha fazla olduğu bulunmuştur. Bu bulgudan kırsal bölgede yaşamının suça sürüklenme ile ilgili olduğu sonucu çıkarılabilir. Gruplara ayrı ayrı bakıldığında her iki grupta da kentte yaşayan çocuk oranlarının kırsal bölgeye göre fazla olduğu görülse de kentte yaşayan birçok çocuğun kırsaldan göç ettiği noktası da gözden kaçırılmamalıdır. Bir yandan kırsalda yaşıyor olmak suça sürüklenmede etkili olurken, diğer yandan kırsaldan kente göç eden çocuklarda yaşanan uyum problemleri ile suça sürüklenme davranışı görülebilir. Bir noktada kentin doğası gereği sanayileşme ile birlikte doğru orantılı artan mutsuzluk,

huzursuzluğun da suça sürüklenmeyi etkileyebileceği düşünülebilir. Bu sonuç ve çıkarım son zamanda yapılan diğer araştırmalar ile de uyumludur. Çoklu suç geçmişine sahip çocuklar ile yapılan bir çalışmaya göre suça sürüklenen çocukların ve ailelerinin daha çok köy ve ilçelerden göç ettikleri sonucuna ulaşılmıştır (Cömert, 2018: 115). Yine yapılan çıkarımla tutarlı olarak bir başka çalışmada suça sürüklenen çocukların çoğunluğunun büyükşehirde yaşadığı saptansa da bunun sebebi olarak köyden kente göç ile aile bağlarının azalmasına bireyselleşmenin artmasına bunların akabinde çocukların olumsuz etkilenecek suça sürüklenmelerine bağlanmıştır (Taş,2018: 44).

Yaşanılan konut özelliği ve niteliği ile SSC olup olmama durumu arasında bir ilişki olup olmadığı ki-kare testi ile incelenmiş ve sonuçları Tablo-13 ve Tablo-14’de verilmiştir. SSC olup olmama durumunun çocukların yaşadığı konutun özelliğine göre anlamlı bir değişim gösterdiği belirlenirken ($p<0,01$), konutun niteliğine göre anlamlı bir değişim göstermediği görülmüştür ($p>0,05$).

Tablo-13 Suça Sürüklenen Çocuk Olma Durumu ve Konut Özelliği

		SSÇ Olan		SSÇ Olmayan	
		Sayı	%	Sayı	%
Konut Özelliği	Kendimize Ait	53	46,9	76	67,3
	Kira	56	49,6	35	31,0
	Tanıdığımızın Evi,	4	3,5	2	1,8
	Kira Ödemiyoruz				
p		0,008**			

**; $p<0,01$

Tablo-14 Suça Sürüklenen Çocuk Olma Durumu ve Konut Niteliği

		SSÇ Olan		SSÇ Olmayan	
		Sayı	%	Sayı	%
Konut Niteliği	Müstakil Ev	17	15,0	21	18,6
	Gecekondu	6	5,3	1	0,9
	Apartman Dairesi	88	77,9	91	80,5
	Diğer	2	1,8	0	0,0
p		0,066			

Araştırma sonuçlarına göre suça sürüklenen ve sürüklenmeyen çocukların yaşadıkları konut niteliğine göre karşılaştırılması sonucunda aralarında anlamlı bir ilişki

bulunmamış konut özelliğine göre karşılaştırılması sonucunda ise anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Yaşanılan konutun niteliği müstakil, gecekodu, apartman dairesi olma özelliklerinden hangisini taşıdığı ile alakalıdır. Bulgulara göre çocukların suça sürüklenmeleri ile yaşadıkları konutun özelliğinin ilişkili olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçta günümüzde konut özelliklerinin sayılan alt özelliklerden daha fazla ayrıntıya sahip olmasının etkili olabileceği düşünülmüştür. Örneğin apartman dairesinin gecekodu özelliklerinde temel ihtiyaçları dahi karşılayamayacak durumda olabileceği gibi, ihtiyaçların ötesinde lüks özelliklere sahip durumda da olabilir. Yaşanılan konut özelliğine ilişkin yapılmak istenecek bir araştırmanın bu husus dikkate alınarak tekrarlanması önerilir. Konut özelliği yaşanılan konuta sahip olup olunmaması durumunu temsil etmektedir. Suça sürüklenen çocukların kendilerine ait olan evde yaşama oranı (%46,9) suça sürüklenen çocuklardaki orana (%67,3) göre daha yüksek bulunmuştur. Bunun ailenin ekonomik durumunun iyiliği ve bu iyilik neticesinde maddi manevi kaynaklara ulaşabilme imkânının varlığı ile ilişkili olduğu düşünülmüştür. Her ne kadar yapılan bu çalışmada konut özelliği ile suça sürüklenme arasında bir ilişki bulunamamış olsa da yapılan diğer çalışmalarda bu bilgiye ulaşılmıştır. Nitel olarak çalışılan bir çalışmada bilgi sahibi kişiler gözlemlerine göre suça sürüklenen çocukların kentin belli kesimlerinde gecekodu yaşantısı içerisinde kümelendiklerini açıklamışlardır (Karataş, 2016: 143).

Anne-babanın hayatta olma durumu ve birlikte yaşama durumu ile SSÇ olup olmama durumu arasında bir ilişki olup olmadığı ki-kare testi ile incelenmiş ve sonuçları Tablo-15 ve Tablo-16'da verilmiştir. SSÇ olup olmama durumunun anne-babanın hayatta olma durumuna göre değişmediği ($p>0,05$) ancak birlikte yaşama durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde değişim gösterdiği görülmüştür ($p<0,001$).

Tablo-15 Suça Sürüklenen Çocuk Olma Durumu ve Anne-Baba Hayatta Olma Durumu

		SSÇ Olan		SSÇ Olmayan	
		Sayı	%	Sayı	%
Anne-Baba Hayatta Olma Durumu	Her İkiside Yaşıyor	108	95,6	111	98,2
	Anne Yaşıyor Baba Yaşamıyor	5	4,4	2	1,8
		p		0,443	

Tablo-16 Suça Sürüklenen Çocuk Olma Durumu ve Anne-Baba Birlikte Yaşama Durumu

		SSÇ Olan		SSÇ Olmayan	
		Sayı	%	Sayı	%
Anne-Baba	Birlikte	79	69,9	109	96,5
Birlikte Yaşama	Boşanmış	24	21,2	2	1,8
Durumu	Ayrı	10	8,8	2	1,8
		p		<0,001	

Tablo-17’de görüldüğü üzere ki-kare testi SSÇ olup olmama durumu ile aile tipi arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir ($p<0,001$). Her iki grupta da ergenlerin çoğunluğu çekirdek aile yapısına sahiptir. Ancak SSÇ olan grupta ailesi parçalanmış olanların oranı SSÇ olmayan gruptan anlamlı derecede yüksektir($p<0,001$).

Tablo-17Suça Sürüklenen Çocuk Olma Durumu ve Aile Tipi

		SSÇ Olan		SSÇ Olmayan	
		Sayı	%	Sayı	%
Aile Tipi	Çekirde Aile	73	64,6	92	81,4
	Geniş Aile	13	11,5	19	16,8
	Parçalanmış Aile	27	23,9	2	1,8
		p		<0,001	

Çocukların anne ve babalarının hayatta olup olmama durumları ile suça sürüklenme davranışı göstermeleri arasında anlamlı düzeyde ilişkili bulunmamıştır. Ancak anne ve babanın birliktelik durumlarının suça sürüklenme ile ilişkili olduğu bulunmuştur. Suça sürüklenen çocuklarda anne ve babanın boşanmış veya ayrı olmalarının oranının (%30,0) suça sürüklenmeyen çocuklara göre (%3,6) fazla olduğu bulunmuştur. Bulgudan boşanmış veya ayrı aşayan ailelerin çocuklarında suça sürüklenmenin daha sıklıkla görülebildiği sonucuna ulaşılabilir. Bu sonuç suça sürüklenme ile aile tipi arasında bulunun anlamlı ilişki sonucu ile de tutarlıdır. Parçalanmış aile oranının suça sürüklenen çocuk grubunda yüksek olduğu görülmüştür. Parçalanmış aile tipi ile anne ve babanın ayrı yaşıyor olmalarının benzer mekanizmada olması bu iki sonucun tutarlı olmasında etkili olduğunu düşündürmektedir. Bu bulgu literatür ile de uyumlu bulunmuştur. Yapılan araştırmalarda da kimi zaman ailenin bir arada yaşama durumu suç ile ilişkili bulunmazken (Cömert, 2018: 72; Yıldız, 2015: 44; Kamer, 2015: 159 vb.) kimi zaman birçok ailesel faktör ile birlikte ilişkili bulunmuştur (Karataş, 2016: 122; Tunceroğlu, 2015: 152 vb.). Yapılan

başka bir çalışmada keşfedilen bu uyumsuzluk ülkemizde geleneksel değerlere bağlılık ve boşanmanın önlenmesi durumu ile ilişkili görülmüştür (Cömert, 2018:72).

SSÇ olup olmama durumu ile ailedeki birey sayısı ve kardeş sayısı arasındaki ilişki incelendiğinde, ailedeki birey sayısının SSÇ olup olmama üzerinde etkili olmadığı ($p>0,05$; Tablo-18), buna karşın kardeş sayısının SSÇ olup olmamayı anlamlı derecede etkilediği belirlenmiştir ($p<0,01$; Tablo-19).

Tablo-18 Suça Sürüklenen Çocuk Olma Durumu ve Aile Birey Sayısı

		SSÇ Olan		SSÇ Olmayan	
		Sayı	%	Sayı	%
Aile	2	4	3,5	1	0,9
Birey Sayısı	3	16	14,2	22	19,5
	4	44	38,9	54	47,8
	5	30	26,5	30	26,5
	6	9	8,0	5	4,4
	7	4	3,5	1	0,9
	8	2	1,8	0	0,0
	9	3	2,7	0	0,0
	11	1	0,9	0	0,0
0,053					

Tablo-19 Suça Sürüklenen Çocuk Olma Durumu ve Kardeş Sayısı

		SSÇ Olan		SSÇ Olmayan	
		Sayı	%	Sayı	%
Kardeş Sayısı	1	7	6,2	16	14,2
	2	45	39,8	59	52,2
	3	32	28,3	31	27,4
	4	14	12,4	7	6,2
	5	5	4,4	0	0,0
	6	3	2,7	0	0,0
	8	2	1,8	0	0,0
	9	1	0,9	0	0,0
	10	2	1,8	0	0,0
	11	2	1,8	0	0,0
p		0,007**			

**; $p<0,01$

Suçta sürüklenme ile ailedeki birey sayısının ilişkili olmadığı sonucuna ulaşılırken ailedeki kardeş sayısı ile suçta sürüklenmenin anlamlı derecede ilişkili olduğu bulunmuştur. 4'ten fazla kardeşe sahip olma oranı suçta sürüklenen çocuklarda %13,4 olarak bulunurken suçta sürüklenmeyen çocuklarda 4'ten fazla kardeşe sahip çocuğun hiç bulunmadığı görülmüştür. Bu iki bulgu ile ailenin kalabalık olmasından ziyade ebeveynlerin ilgisinin bölüneceği çocuk sayısının fazla olması ile suçta sürüklenmenin ilişkili olduğu düşünülebilir. Çocuklar dışındaki aile bireylerinin sayısı ne kadar fazla olursa olsun ebeveynlerin çocukları üzerindeki ilgisi ile alakalı ciddi bir farklılık olmayacağından bu durumun çocukların suçta sürüklenmesinde etkili olmadığı sonucuna ulaşılır. Öte yandan kardeş sayısı arttıkça ebeveynlerin çocuklar üzerinde bölüştüreceği desteğin azalması, ailenin çocuklara sunabilecekleri kaynaklarının bölünmesi ile çocuklarda suçluluğun artabileceği de düşünülebilir. Ayrıca çok çocuğa sahip ailelerin eğitim düzeylerinin az çocuğa sahip olma eğiliminde olan ailelere göre daha düşük olacağı kanısı değerlendirildiğinde, anne ve babanın eğitim durumları ile alakalı elde edilen sonuçların da bu sonuçla aynı doğrultuda olduğu görülür. Bu bulgu ve çıkarımın güncel araştırmalar ile de tutarlılık göstermektedir. 102 suçta sürüklenen çocuğun dâhil olduğu bir araştırmada suçta sürüklenen çocukların bu araştırmadaki sonuç ile benzer şekilde %77,45'inin 4 ve üzeri kardeşe sahip olduğu, bunun ebeveynlerin çocuklarına kardeş sayısının artması ile yeteri kadar ilgilenememelerine bağlandığı sonuç ve çıkarımına ulaşılmıştır(Afşin, 2017: 53). Başka güncel araştırmalarda da suçta sürüklenen çocuk sayısının kardeş sayısı ile anlamlı derecede ilişkili olduğu ve kardeş sayısının genellikle suçta sürüklenen çocuklarda fazla olduğu görülmektedir (Tunceroğlu, 2015: 98; Uzun, 2015: 91; Gökser, 2015: 57; Tezcan, 2015: 76 vb.).

Suçta sürüklenen çocuk olma durumu ile ailenin gelir düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($p<0,001$).

Tablo-20 Suça Sürüklenen Çocuk Olma Durumu ve Aile Geliri

		SSÇ Olan		SSÇ Olmayan	
		Sayı	%	Sayı	%
Aile Geliri	1000 TL'ye Kadar	27	23,9	0	0,0
	1000-1999 TL Arası	35	31,0	11	9,7
	2000-2999 TL Arası	31	27,4	25	22,1
	3000-3999 TL Arası	7	6,2	17	15,0
	4000-4999 TL Arası	5	4,4	23	20,4
	5000-5999 TL Arası	4	3,5	15	13,3
	6000 TL'den Fazla	4	3,5	22	19,5
p		<0,001			

Araştırma sonuçlarına göre suçta sürüklenen ve sürüklenmeyen çocukların aile gelir durumlarına göre karşılaştırılması sonucunda suçta sürüklenme davranışı aile gelir durumu ile anlamlı düzeyde ilişkili bulunmuştur. Düşük gelir gruplarında bulunan suçta sürüklenen çocukların oranının daha yüksek olması dikkate alındığında ekonomik düzeyi düşük, dar gelirli ailelerde büyüyen çocukların suçta sürüklenme açısından risk altında oldukları anlaşılır. Bu sonuç daha önce yapılan başka araştırmalar ile de paralellik göstermektedir. 2016 yılında yapılan nitel bir çalışmaya göre suçta sürüklenen çocukların ailelerinin düşük gelir grubunda oldukları, ihtiyaçlarının tamamen karşılanamayacak şekilde mutlak yoksulluğa sahip olmasalar da toplumun büyük bir kısmına göre görece yoksulluğa sahip oldukları bulunmuştur (Aladağ: 126). Bu durum ailenin ekonomik ve sosyal birçok özelliğinde kimi zaman anlamlı kimi zaman ise yeterince anlamlı bulunmayan ilişkilerin sebebini açıklıyor gibi görünmektedir. Öyleki aileler son derece yoksul seviyede olmadıklarından kimi ihtiyaçlarını karşılayıp çocuklara belli bir miktarda sosyal destek sağlayabiliyorken birçok ihtiyaçlarını da karşılayamayıp sosyal destek konusunda zayıf kalıyor olabilirler. Yapılan birçok araştırmada da bunu doğrular nitelikte sonuçlara ulaşılmıştır (Bulgurcuoğlu, 2016: 66; Uzun, 2015: 87; Tunceroğlu, 2015: 131; Tezcan, 2015: 104; Karataş, 2016: 281; Kamer: 2015: 219 vb.).

SSÇ olup olmama durumu ile annenin ve babanın eğitim durumu arasındaki ilişki incelendiğinde, hem annenin hem de babanın eğitim durumunun SSÇ olup olmama üzerinde etkili olduğu görülmektedir ($p < 0,001$; Tablo 21-22).

Tablo-21 Suça Sürüklenen Çocuk Olma Durumu ve Anne Eğitim Durumu

		SSÇ Olan		SSÇ Olmayan	
		Sayı	%	Sayı	%
Anne Eğitim Durumu	Okur Yazar Değil	10	8,8	0	0,0
	Okur Yazar	12	10,6	2	1,8
	İlkokul Mezunu	48	42,5	19	16,8
	Ortaokul Mezunu	25	22,1	23	20,4
	Lise Mezunu	14	12,4	45	39,8
	Üniversite Mezunu	4	3,5	24	21,2
p		<0,001			

Tablo-22 Suça Sürüklenen Çocuk Olma Durumu ve Baba Eğitim Durumu

		SSÇ Olan		SSÇ Olmayan	
		Sayı	%	Sayı	%
Baba Eğitim Durumu	Okur Yazar Değil	5	4,4	0	0,0
	Okur Yazar	14	12,4	2	1,8
	İlkokul Mezunu	41	36,3	14	12,4
	Ortaokul Mezunu	24	21,2	15	13,3
	Lise Mezunu	20	17,7	38	33,6
	Üniversite Mezunu	9	8,0	44	38,9
p		<0,001			

Araştırma sonuçlarına göre suça sürüklenmenin anne ve babanın her ikisinin de eğitim durumları ile ilişkili olduğu bulunmuştur. Bulgular incelendiğinde anne ve babanın her ikisinin de eğitim düzeyi arttıkça çocuklarda suça sürüklenmenin azaldığı, eğitim düzeyi azaldıkça da suça sürüklenmenin arttığı sonucu çıkarılabilir. Ülkemizde suça sürüklenmiş çocuklar ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında bu bulgunun da literatür ile uyumlu olduğu görülür (Tezcan, 2015: 105). Anne ve babanın eğitim düzeyinin yükselmesi ile çocukta görülen suça sürüklenmenin azalması, eğitim düzeyi düşüldükçe de suça sürüklenmenin artması sonucu ebeveynlerin lise ve üniversite mezunu olmalarının olumlu çocuk yetiştirme konusunda da beceri kazandıklarını düşündürmektedir.

SSÇ olup olmama durumu ile annenin ve babanın mesleği arasındaki ilişki incelendiğinde, hem annenin hem de babanın mesleğine göre SSÇ olup olmama durumunun anlamlı bir değişim gösterdiği görülmektedir ($p < 0,001$; Tablo 23-24).

Tablo-23 Suça Sürüklenen Çocuk Olma Durumu ve Anne Mesleği

		SSÇ Olan		SSÇ Olmayan	
		Sayı	%	Sayı	%
Anne Meslegi	İşsiz	82	72,6	68	60,2
	Memur	2	1,8	19	16,8
	İşçi	25	22,1	17	15,0
	Emekli	0	0,0	2	1,8
	Ara-Geçici İşler	3	2,7	2	1,8
	Diğer	1	0,9	5	4,4
p		<0,001			

Tablo-24 Suça Sürüklenen Çocuk Olma Durumu ve Baba Mesleği

		SSÇ Olan		SSÇ Olmayan	
		Sayı	%	Sayı	%
Baba Meslegi	İşsiz	10	8,8	0	0,0
	Memur	10	8,8	43	38,1
	İşçi	50	44,2	30	26,5
	Emekli	8	7,1	13	11,5
	Ara-Geçici İşler	13	11,5	4	3,5
	Diğer	22	19,5	23	20,4
p		<0,001			

Araştırma sonuçlarına göre suça sürüklenen ve sürüklenmeyen çocukların anne ve babalarının mesleklerine göre karşılaştırılması sonucunda suça sürüklenme davranışı hem annenin hem de babanın mesleği ile anlamlı düzeyde ilişkili bulunmuştur. İki grubun mesleklere göre oranlarına bakıldığında annede de babada da düzenli gelir getiren mesleklerin oranının suça sürüklenmeyen çocuk grubunda daha fazla olduğu görülmüştür. Bu sonuç aile gelir durumunun suç davranışı ile anlamlı ilişkide olduğu bulgusu ile de aynı zamanda tutarlıdır. Düzenli gelir getirmeyen mesleklerde çalışan ailelerin gelir durumlarının da düşük olacağı akabinde ortaya çıkan olumsuz şartların da etkisi ile

çocuklarda suça sürüklenmenin diğer türde ailelere göre daha fazla görüleceği beklendik bir sonuçtur.

SSÇ olup olmama durumu ile çocukların zararlı madde kullanım durumları arasındaki ilişkilerin incelenmesi amacıyla yapılan ki-kare testi sonuçları Tablo-25'te verilmiştir. Madde kullanım oranları SSÇ olan ve olmayan gruplara göre anlamlı bir değişim göstermiştir ($p<0,001$). SSÇ olmayan grupta madde kullanımı hiç gözlenmezken, SSÇ olan grupta %38,9 oranında madde kullanımı görülmüştür. Benzer durum sigara kullanımında da görülmüştür ($p<0,001$). SSÇ olmayan grupta sigara kullanımı hiç gözlenmezken, SSÇ olan grupta %41,6 oranında sigara kullanımı görülmüştür. Uyuşturucu madde ve alkol kullanımı da SSÇ olmayan grupta hiç gözlenmemiştir. Ancak SSÇ olan gruptaki çocukların düşük oranda da olsa uyuşturucu madde ve alkol kullanımları olduğu görülmüştür ($p<0,01$). Diğer madde kullanımı oranları bakımından ise SSÇ grupları arasında anlamlı farklılık gözlenmemiştir ($p>0,05$). Anne ve babanın madde kullanım oranları bakımından ise SSÇ olan ve olmayan gruplarda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir ($p>0,05$).

Tablo-25 Suça Sürüklenen Çocuk Olma Durumu ve Madde Kullanımı

		SSÇ Olan		SSÇ Olmayan		p
		Sayı	%	Sayı	%	
Madde Kullanımı	Hayır	69	61,1	113	100,0	<0,001
	Evet	44	38,9	0	0,0	
Sigara	Hayır	66	58,4	113	100,0	<0,001
	Evet	47	41,6	0	0,0	
Uyusturucu Madde	Hayır	107	94,7	113	100,0	0,004**
	Evet	6	5,3	0	0,0	
Alkol	Hayır	105	92,9	113	100,0	0,001**
	Evet	8	7,1	0	0,0	
Diğer Madde	Hayır	112	99,1	113	100,0	0,238
	Evet	1	0,9	0	0,0	
Anne Madde Kullanımı	Hayır	79	69,9	87	77,0	0,228
	Evet	34	30,1	26	23,0	
Baba Madde Kullanımı	Hayır	72	63,7	74	65,5	0,781
	Evet	41	36,3	39	34,5	

**:, $p<0,01$

Suçta sürüklenme ile yapıcı madde kullanımı arasında anlamlı düzeyde ilişki bulunmuştur. Suçta sürüklenen çocukların yüksek oranda madde kullanımına sahip oldukları, suçta sürüklenmeyen çocukların ise hiç madde kullanmadıkları görülmüştür. Kullanılan madde çeşitlerinin her biri ile suçta sürüklenme arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Suçta sürüklenen çocukların madde olarak daha çok (%41,6) sigara kullandıkları görülmüştür. Suçta sürüklenmeyen çocuklardan birkaç tanesinin madde kullandıklarına dair şikâi işaretledikleri ancak bu şikâin açıklama kısmına alışkanlık yapıcı madde tanımına uymayan açıklamalar yaptıkları görüldüğünden bu veriler analize dahil edilmemiştir. Suçta sürüklenmeyen gruptaki çocukların madde kullanımı sorusuna bilgisayar oyunu, gazoz, iddia, oyun gibi ilginç bulunan cevaplar verdikleri görülmüştür. Suçta sürüklenme ile madde kullanımı arasında bulunan anlamlı ilişki Türkiye’de çocuk suçluluğu alanında yapılan çalışmalarla da tutarlıdır (Sözen, 2016: 120; Afşin, 2017: 54; Aladağ, 2016: 130; Baksi, 2018: 54; Cömert, 2018: 85; Kamer, 2015:154 vb.).

SSÇ olup olmama durumu ile ergenlerin suç geçmişi arasındaki ilişkilerin incelenmesi amacıyla yapılan ki-kare testi sonuçları Tablo-26’da verilmiştir. SSÇ olmayan grupta bulunan çocukların tamamının suç geçmişi bulunmazken, SSÇ olan grupta bulunan çocukların tamamının istenildiği şekilde suç geçmişi bulunduğu görülmüştür ($p<0,001$). Tüm suç tipleri bakımından, SSÇ olan grubun suç geçmişi oranı SSÇ olmayan gruptan istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Tablo-26 Suçta Sürüklenen Çocuk Olma Durumu ve Suç Geçmişi

		SSÇ Olan		SSÇ Olmayan		
		Sayı	%	Sayı	%	
Suç Geçmisi	Hayır	0	0,0	113	100,0	<0,001
	Evet	113	100,0	0	0,0	
SSÇ Hırsızlık	Hayır	75	66,4	113	100,0	<0,001
	Evet	38	33,6	0	0,0	
SSÇ Malazarar/Yağma	Hayır	96	85,0	113	100,0	<0,001
	Evet	17	15,0	0	0,0	
SSÇ Basit Yaralama	Hayır	71	62,8	113	100,0	<0,001
	Evet	42	37,2	0	0,0	

SSÇ Cinsel Suç	Hayır	102	90,3	113	100,0	0,001**
	Evet	11	9,7	0	0,0	
SSÇ Uyuşturucu	Hayır	105	92,9	113	100,0	0,007**
	Evet	8	7,1	0	0,0	
SSÇ Diğer	Hayır	106	93,8	113	100,0	0,014*
	Evet	7	6,2	0	0,0	

*; p<0,05, **; p<0,01

Araştırma sonucunda suça sürüklenen çocukların karıştıkları suç çeşitlerinden %37,2 oranı ile en çok basit yaralama suçuna karıştıkları bunu %33,6 oranı ile hırsızlık suçunun takip ettiği görülmüştür. Dünyada çocuklar tarafından en çok hırsızlık, yaralama ve saldırganlık suçları işlenmektedir (Yörükoğlu, 2002: 398 ; Cantürk, 2005: 33). Türkiye verilerine bakıldığında suça sürüklenen çocukların en çok yaralama suçunu işledikleri, ikinci olarak hırsızlık suçunu işledikleri görülür (TÜİK,2018). Araştırma sonucu bu veriler ile uyumlu görünmektedir.

SSÇ olup olmama durumu ile ergenlerin ailelerinin suç geçmişi arasındaki ilişkilerin incelenmesi amacıyla yapılan ki-kare testi sonuçları Tablo-27’de verilmiştir. SSÇ olan ve olmayan grupların ailelerinin suç geçmişi oranları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (p<0,001). Annenin suç geçmişi olup olmama durumu SSÇ olan ve olmayan gruplarına göre değişmezken (p>0,05), babanın ve kardeşin suç geçmişi SSÇ olan grupta anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur (p<0,01; p<0,05). Bu farklılık “ailede basit yaralama” olup olmama durumu ile ilişkili bulunurken (p<0,05), diğer suç tiplerine göre anlamlı bir değişiklik göstermemiştir (p>0,05).

Tablo-27 Suça Sürüklenen Çocuk Olma Durumu ve Aile Suç Geçmişi

		SSÇ Olan		SSÇ Olmayan		
		Sayı	%	Sayı	%	
Aile Suç Geçmişi	Hayır	90	79,6	111	98,2	<0,001
	Evet	23	20,4	2	1,8	
Anne Suç Geçmişi	Hayır	111	98,2	113	100,0	0,498
	Evet	2	1,8	0	0,0	
Baba Suç Geçmişi	Hayır	97	85,8	111	98,2	0,001**
	Evet	16	14,2	2	1,8	

Kardes Suç Geçmişİ	Hayır	106	93,8	113	100,0	0,014*
	Evet	7	6,2	0	0,0	
Diğer Aile Bireyleri Suç Geçmişİ	Hayır	110	97,3	113	100,0	0,247
	Evet	3	2,7	0	0,0	
Ailede Hırsızlık	Hayır	106	93,8	112	99,1	0,065
	Evet	7	6,2	1	0,9	
Ailede Malazarara/Yağma	Hayır	107	94,7	112	99,1	0,119
	Evet	6	5,3	1	0,9	
Ailede Basit Yaralama	Hayır	99	87,6	111	98,2	0,002**
	Evet	14	12,4	2	1,8	
Ailede Cinsel Suç	Hayır	112	99,1	112	99,1	-
	Evet	1	0,9	1	0,9	
Ailede Uyuşturucu	Hayır	109	96,5	112	99,1	0,369
	Evet	4	3,5	1	0,9	
Ailede Diğer Suç	Hayır	112	99,1	112	99,1	-
	Evet	1	0,9	1	0,9	

-; Grupların frekans dağılımları eşit olduğu için ki-kare testi yapılmadı

*; $p < 0,05$, **; $p < 0,01$

Ailelerin suç geçmişine sahip olması ile suça sürüklenme arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Suça sürüklenen çocukların ailelerinde suça sürüklenmeyenlere göre yüksek oranda suç geçmişine sahip aile bireylerinin olduğu görülmüştür. Aile bireyleri açısından incelendiğinde annenin suç geçmişine sahip olması durumu suça sürüklenme ile ilişkili bulunmazken baba ve kardeşin suç geçmişine sahip olma durumunun suça sürüklenme ile ilişkili olduğu bulunmuştur. Ailenin karıştığı suç çeşidine bakıldığında ise yalnızca basit yaralama ile suça sürüklenme davranışı arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Bu bulgu diğer sosyo-demografik değişkenler ve suça sürüklenme arasındaki ilişkilerde olduğu gibi daha önce yapılan araştırmalarla aynı doğrultuda bulunmuştur (Öğüt, 2017: 43; Bulgurcuoğlu, 2016: 73; Cömert, 2018: 90; Tunceroğlu, 2015: 150; Uzun, 2015: 96; Yıldız, 2015: 51 vb.).

3.3 Çalışma ve Karşılaştırma Grubunda Yer Alan Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarına İlişkin Bulgular

Öncelikle Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği alt boyutları arasındaki ilişkilerin incelenmesi amacıyla Pearson korelasyon katsayıları ve anlamlılık düzeyleri hesaplanmıştır. Suça Sürüklenen Çocuklardan oluşan çalışma grubu için elde edilen

korelasyon katsayıları Tablo-28’de, Suça sürüklenmemiş çocuklardan oluşan karşılaştırma grubu için hesaplanan korelasyon katsayıları ise Tablo-29’ da verilmiştir.

Tablo 28 incelendiğinde Suça Sürüklenen Çocuklarda Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma alt boyutunun ölçeğin diğer alt boyutları ile anlamlı bir korelasyon göstermediği görülmektedir ($p>0,05$). Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin diğer tüm alt boyutları ise kendi aralarında yüksek korelasyon göstermektedir ($p<0,001$).

Tablo-28 SSÇ Olan Grupta Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği İçin Korelasyon Analizi Sonuçları

		Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma	Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek	Duygusal Desteğe Güvenme	Bilgisel Destek	Aktif Duygusal Destek	Araçsal Destek
Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek	r	-0,073					
	p	0,440					
Duygusal Desteğe Güvenme	r	0,117	0,752 ^{***}				
	p	0,218	0,000				
Bilgisel Destek	r	-0,068	0,879 ^{***}	0,719 ^{***}			
	p	0,477	0,000	0,000			
Aktif Duygusal Destek	r	-0,022	0,876 ^{**}	0,699 ^{***}	0,803 ^{***}		
	p	0,818	0,000	0,000	0,000		
Araçsal Destek	r	-0,071	0,852 ^{***}	0,672 ^{**}	0,857 ^{***}	0,815 ^{***}	
	p	0,452	0,000	0,000	0,000	0,000	
AASDÖ_top	r	0,201 [*]	0,927 ^{**}	0,854 ^{***}	0,899 ^{***}	0,891 ^{***}	0,873 ^{***}
	p	0,032	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

*; $p<0,05$, ***; $p<0,001$

Tablo-28 incelendiğinde, Suça sürüklenmeyen çocuklarda Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin Araçsal Destek alt boyutunun sadece Aktif Duygusal Destek alt boyutu ile anlamlı korelasyon gösterdiği ($r=0,306$; $p<0,01$) ölçeğin diğer alt boyutları ile ise anlamlı korelasyon göstermediği görülmektedir ($p>0,05$). Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin diğer tüm alt boyutları ise aralarında anlamlı korelasyon göstermektedir ($p<0,001$).

Tablo-29 SSÇ Olmayan Grupta Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği İçin Korelasyon Analizi Sonuçları

			Benlik Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma	Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek	Duygusal Desteğe Güvenme	Bilgisel Destek	Aktif Duygusal Destek	Araçsal Destek
Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek	r	0,740***						
	p	0,000						
Duygusal Güvenme	r	0,487***	0,546**					
	p	0,000	0,000					
Bilgisel Destek	r	0,529***	0,687***	0,545***				
	p	0,000	0,000	0,000				
Aktif Duygusal Destek	r	0,429***	0,650***	0,399***	0,485***			
	p	0,000	0,000	0,000	0,000			
Araçsal Destek	r	-0,131	0,097	0,160	0,166	0,306**		
	p	0,167	0,305	0,090	0,080	0,001		
AASDÖ_top	r	0,809***	0,907***	0,718***	0,786**	0,723***	0,272**	
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,004	

*; $p<0,05$, **; $p<0,01$

SSÇ olan ve olmayan ergenlerin Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinden aldıkları puanlar bakımından farklılık gösterip göstermediğini incelemek amacıyla bağımsız

grupların karşılaştırılmasında kullanılan t-testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo-30'de verilmiştir.

Tablo-30'da görüldüğü üzere, Duygusal Desteğe Güvenme ve Aktif Duygusal Destek alt boyutları bakımından SSC grupları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). SSC olan gruptaki çocukların Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma ortalamaları SSC olmayan gruptaki çocuklardan anlamlı derecede düşük bulunmuştur ($p<0,001$). Benzer şekilde, SSC olan gruptaki çocukların Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek ortalamaları SSC olmayan gruptaki çocuklardan anlamlı derecede düşük bulunmuştur ($p<0,01$). Bilgisel Destek ve Araçsal Destek alt boyutları bakımından ise SSC olanların ortalamaları SSC olmayanlardan anlamlı derecede yüksek bulunmuştur ($p<0,01$).

Tablo-30 SSC Olan ve Olmayan Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarına Göre İncelenmesi

	Grup	n	\bar{X}	SS	t	p
Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma	SSÇ Olan	113	34,681	6,373	-13,208	<0,001
	SSÇ Olmayan	113	46,327	6,873		
Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek	SSÇ Olan	113	34,035	8,256	-3,419	0,001**
	SSÇ Olmayan	113	37,212	5,424		
Duygusal Desteğe Güvenme	SSÇ Olan	113	31,354	6,022	-,293	0,770
	SSÇ Olmayan	113	31,549	3,672		
Bilgisel Destek	SSÇ Olan	113	26,938	6,014	6,772	<0,001
	SSÇ Olmayan	113	22,487	3,558		
Aktif Duygusal Destek	SSÇ Olan	113	18,894	5,173	-0,345	0,731
	SSÇ Olmayan	113	19,088	3,043		
Araçsal Destek	SSÇ Olan	113	18,841	4,429	6,592	<0,001
	SSÇ Olmayan	113	15,363	3,441		
AASDÖ Toplam	SSÇ Olan	113	164,743	27,960	-2,288	0,023*
	SSÇ Olmayan	113	172,027	19,047		

*; $p<0,05$, **; $p<0,01$

Bu araştırmada suça sürüklenen çocuklar ile suça sürüklenmeyen çocuklar arasında aileden algıladıkları sosyal destek leğinin alt boyutları olan Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma, Benlik Saygısı İle İlgili Duygusal Destek, Bilgisel Destek, Araçsal Destek alt boyutlarına göre anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Suça sürüklenen çocuklar ile suça sürüklenmeyen çocuklar arasında aileden algıladıkları sosyal destek leğinin alt boyutları olan Duygusal Desteğe Güvenme ve Aktif Duygusal Destek boyutlarına göre ise anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ayrıntılı olarak incelendiğinde suça sürüklenen ocukların Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma ortalamalarının suça sürüklenmeyen çocuklara göre anlamlı düzeyde düşük olduğu bulunmuştur. Duygusal desteğe ihtiyaç duyma durumunun kk yaştan itibaren ailenin çocuğa karşı tutum ve davranışları ile gelişebileceği düşünülebilir. Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma farkındalığı ile yetişmeyen çocukların suça sürüklenme açısından daha fazla risk altında oldukları söylenebilir.

Benzer şekilde incelendiğinde suça sürüklenen ocukların Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek ortalamalarının suça sürüklenmeyen çocuklara göre anlamlı düzeyde düşük olduğu bulunmuştur. Ailelerinden Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Desteği daha düşük algılayan çocukların daha fazla suça karıştığı söylenebilir.

Bilgisel Destek ve Araçsal Destek ortalamalarının suça sürüklenen çocuklarda sürüklenmeyen çocuklara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. Yani ailelerinden Bilgisel ve Araçsal Destek algılayan çocukların daha fazla suça karıştıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun suça sürüklenen çocukların ailelelerinde de suç geçmişinin olduğu bulgusu ile ilişkili olduğu düşünülmüştür. Aileden algılanan sosyal desteğin çocuğa suçu öğretme ve özendirme konusu ile de ilgili olabileceği düşünülebilir. Suç geçmişi olan ailesinden Araçsal ve Bilgisel Destek alan ocuk diğer gruba göre daha fazla suça karışıyor olabilir.

Bu araştırmada suça sürüklenen çocuklar ile suça sürüklenmeyen çocuklar arasında aileden algıladıkları sosyal destek leğinin toplam puanına göre de anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Suça sürüklenen çocukların aileden algıladıkları sosyal desteğin suça srklenmeyenlere göre daha az olduğu görülmüştür. Beklenildiği gibi ailelerinden düşük düzeyde sosyal destek algılayan çocukların daha fazla suça karıştıkları söylenebilir.

Yapılan bu araştırmanın sonucunda ulaşılabilen geçmiş araştırmalar incelendiğinde doğrudan suça sürüklenme ve aileden algılanan sosyal desteği inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Suça sürüklenme ve benzeri kural dışı davranışlar ile aile desteği, aile işlevselliği gibi benzer değişkenleri inceleyen araştırmalara bakıldığında benzer şekilde çocuklarda görülen suça sürüklenme benzeri istenmedik davranışların aileden algılanan düşük sosyal destek ve buna benzer zayıf aile mekanizmaları ile ilgili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Örnek olarak Bulut (2010) çalışmasında ergenlik dönemindeki çocuklarda görülen kural dışı davranışları ve aile işlevselliği açısından incelediğinde aile işlevleri sağlıklı olan aileye sahip ergenlerin daha fazla kural dışı davranış sergilediği sonucuna ulaşmıştır. Bu sonucun ailelerinden düşük düzeyde sosyal destek algılayan çocukların daha fazla suça karıştıkları çıkarımına ulaşılan sonuç ile benzerlik taşıdığı düşünülmüştür. Deveci (2011) lise öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek düzeyi ve karar verme stilleri arasındaki farkı incelediği, 776 lise öğrencisi ile çalıştığı araştırmasında aileden algılanan sosyal destek düzeyi ile karar verme stilleri arasında anlamlı bir fark bulmuştur. Araştırmasının sonucuna göre aileden algılanan sosyal desteği yüksek olan katılımcıların karar vermede öz saygı, ihtiyatlı seçicilik puanları yüksek, umursamazlık ve sorumluluktan kaçma karar stilleri puanları ise düşük bulunmuştur. Bu durumun suç davranışı gösteren çocukların ailelerinden düşük sosyal destek algılamaları neticesinde hatalı karar vermeye daha meyilli olması neticesinde suç olarak nitelenebilecek davranışlar göstermesi ile bağlantılandırılabilirliği düşünülmüştür.

Araştırma sonuçları her ne kadar doğrudan aileden algılanan sosyal destek ve suça sürüklenme arasında ilişkinin incelendiği bir çalışma ile doğrulanamasa da benzer kavramlar ile yapılan araştırmalar ile aynı doğrultuda sonuçlara ulaşmıştır. Kabaca çocukların aileden algıladıkları desteğin, ailenin çocuğa yansıyan birçok özelliğinin suça sürüklenme ile alakalı olduğu, bu özelliklerin olumsuz olmasının suça sürüklenmeyi arttıracığı, olumlu özelliklerinin ise suça sürüklenmeden alıkoyacağı şeklinde ilişkili olacağı söylenebilir.

3.4 Suça Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Bazı Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular

Suça sürüklenen çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinden aldıkları puanların bazı sosyodemografik özellikler bakımından farklılık gösterip göstermediğini incelemek amacıyla bağımsız grupların karşılaştırılmasında kullanılan t-testi ve tek-yönlü varyans analizi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 31-43’de verilmiştir.

Tablo-31’de görüldüğü üzere, Suça Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinden elde edilen puanlar cinsiyete göre değişim göstermemiştir ($p>0,05$).

Tablo-31 Suça Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre İncelenmesi

	Grup	n	\bar{X}	SS	t	p
Duygusal Desteğe İhtiyaç	Kız	28	34,821	5,457	0,133	0,894
	Erkek	85	34,635	6,676		
Duyuma	Kız	28	30,964	10,689	-1,890	0,067
	Erkek	85	35,047	7,069		
Duygusal Destek	Kız	28	30,179	6,110	-1,193	0,235
	Erkek	85	31,741	5,978		
Duygusal Desteğe Güvenme	Kız	28	25,393	7,866	-1,291	0,205
	Erkek	85	27,447	5,222		
Bilgisel Destek	Kız	28	17,321	6,406	-1,595	0,119
	Erkek	85	19,412	4,625		
Aktif Duygusal Destek	Kız	28	17,607	5,613	-1,435	0,160
	Erkek	85	19,247	3,919		
Araçsal Destek	Kız	28	156,286	32,954	-1,866	0,065
	Erkek	85	167,529	25,721		

Tablo-32’de görüldüğü üzere, Suça Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyuma ve Duygusal Desteğe Güvenme alt

boyutlarından elde edilen puanlar eğitim durumuna göre değişim göstermemiştir ($p>0,05$). Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek alt boyutundan elde edilen puanlar ise eğitim durumuna göre anlamlı bir değişim göstermiştir ($p<0,01$). Tukey çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre SSÇ olan ortaokul mezunu çocukların Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek ortalaması anlamlı derecede okur-yazar (okul bitirmemiş) ve ilkokul mezunu ergenlerden düşüktür ($p<0,05$). Bilgisel Destek alt boyutu da eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermiştir ($p<0,05$). Öğrenci olan yani hala öğrenimine devam eden çocukların Bilgisel Destek ortalaması ortaokul mezunu olan ergenlerden anlamlı derecede yüksektir ($p<0,05$). Varyans analizi sonuçları Aktif Duygusal Destek alt boyutu ortalamalarının da eğitim durumuna göre değiştiğini göstermektedir ($p<0,01$). Tukey testine göre, ortaokul mezunu olan çocukların Aktif Duygusal Destek ortalamasının diğer eğitim düzeyindeki çocuklardan anlamlı derecede düşük olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Araçsal Destek alt boyutu ortalamaları incelendiğinde, ortaokul mezunu çocukların ortalamasının okur-yazar (okul bitirmemiş) çocuklardan anlamlı derecede düşük olduğu görülmektedir ($p<0,05$).

Tablo-32 Suça Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Eğitim Durumuna Göre İncelenmesi

		n	\bar{X}	SS	F	p
Duygusal	Okur-Yazar (Okul Bitirmemiş)	6	37,500	4,087	1,605	0,192
Desteğe İhtiyaç	İlkokul Mezunu	5	31,800	3,564		
Duyma	Ortaokul Mezunu	27	36,333	6,469		
	Öğrenci	75	34,053	6,508		
Benlik Saygısı	Okur-Yazar (Okul Bitirmemiş)	6	37,500a	4,231	4,189	0,008**
ile İlgili	İlkokul Mezunu	5	37,000a	4,583		
Duygusal	Ortaokul Mezunu	27	29,444b	8,382		
Destek	Öğrenci	75	35,213ab	8,091		
Duygusal	Okur-Yazar (Okul Bitirmemiş)	6	33,000	3,521	1,484	0,223
Desteğe	İlkokul Mezunu	5	29,800	6,181		
Güvenme	Ortaokul Mezunu	27	29,444	6,091		
	Öğrenci	75	32,013	6,066		
Bilgisel Destek	Okur-Yazar (Okul Bitirmemiş)	6	27,833ab	4,875	3,824	0,012*
	İlkokul Mezunu	5	25,200ab	4,658		
	Ortaokul Mezunu	27	23,815b	6,000		
	Öğrenci	75	28,107a	5,839		

Aktif Duygusal Destek	Okur-Yazar (Okul Bitirmemiş)	6	19,333a	4,803	4,169	0,008**
	İlkokul Mezunu	5	19,200a	3,701		
	Ortaokul Mezunu	27	15,963b	5,445		
	Öğrenci	75	19,893a	4,859		
Araçsal Destek	Okur-Yazar (Okul Bitirmemiş)	6	21,000a	2,530	3,266	0,024*
	İlkokul Mezunu	5	18,000ab	2,345		
	Ortaokul Mezunu	27	16,741b	4,503		
	Öğrenci	75	19,480ab	4,403		
AASDÖ Toplam	Okur-Yazar (Okul Bitirmemiş)	6	176,167a	15,817	2,976	0,035*
	İlkokul Mezunu	5	161,000ab	12,309		
	Ortaokul Mezunu	27	151,741b	29,839		
	Öğrenci	75	168,760a	27,490		

*, p<0,05, **, p<0,01

Ortak harfi olmayan ortalamalar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır (p<0,05)

Araştırma bulgularına göre suça sürüklenen çocukların eğitim durumları ile aileden algılanan sosyal destek ölçeğinin alt boyutlarından Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma ve Duygusal Desteğe Güvenme boyutlarında anlamlı farklılıkların bulunmadığı görülmüştür. Diğer alt boyutlar olan Benlik Saygısı İle İlgili Duygusal Destek, Bilgisel Destek, Aktif Duygusal Destek, Araçsal Destek alt boyutlarında bazı eğitim durumlarına göre anlamlı bir değişim olduğu görülmüştür. Suça sürüklenen çocukların eğitim durumları açısından Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek boyutunda ortaokul mezunu olanların ilkokul mezunu ve okur-yazar olanlara göre daha düşük puan ortalamalarına sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Desteği daha düşük algılayan suça sürüklenen çocukların eğitime devam etmeyen çocuklar arasında aynı zamanda daha yüksek eğitim düzeyine sahip oldukları anlaşılar. Suça sürüklenen çocukların eğitim durumları açısından Bilgisel Destek boyutunda ortaokul mezunu olanların öğrenci olarak hala eğitime devam edenlere göre daha düşük puan ortalamalarına sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bilgisel Desteği daha düşük algılayan suça sürüklenen çocukların daha düşük eğitim düzeyine sahip oldukları anlaşılar. Suça sürüklenen çocukların eğitim durumları açısından Aktif Duygusal Destek boyutunda ortaokul mezunu olanların diğer eğitim düzeylerine göre daha düşük puan ortalamalarına sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Suça sürüklenen çocukların eğitim durumları açısından Araçsal Destek boyutunda ortaokul mezunu olanların okur-yazar olanlara göre daha düşük puan ortalamalarına sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo-33'de görüldüğü üzere, Suça Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin sadece Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma alt boyutu annenin eğitim durumuna göre farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Annesi üniversite mezunu olan Suça Sürüklenen Çocukların Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma ortalaması annesi ortaokul mezunu olan çocuklardan anlamlı düzeyde düşüktür ($p<0,05$). Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek, Duygusal Desteğe Güvenme, Bilgisel Destek, Aktif Duygusal Destek ve Araşsal Destek alt boyutları için ise annenin eğitim durumuna göre farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Tablo-33 Suça Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Anne Eğitim Durumuna Göre İncelenmesi

		n	\bar{X}	SS	F	p
Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma	Okur Yazar Değil	10	34,900 ab	5,547	2,718	0,024*
	Okur Yazar	12	31,667 ab	5,449		
	İlkokul Mezunu	48	35,438 ab	5,508		
	Ortaokul Mezunu	25	36,960 a	7,351		
	Lise Mezunu	14	32,286 ab	7,226		
	Üniversite Mezunu	4	28,250 b	3,202		
Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek	Okur Yazar Değil	10	31,300	4,668	0,943	0,456
	Okur Yazar	12	32,833	8,983		
	İlkokul Mezunu	48	33,708	9,390		
	Ortaokul Mezunu	25	33,840	7,493		
	Lise Mezunu	14	37,857	6,049		
	Üniversite Mezunu	4	36,250	9,323		
Duygusal Desteğe Güvenme	Okur Yazar Değil	10	30,800	4,492	0,879	0,498
	Okur Yazar	12	30,000	6,075		
	İlkokul Mezunu	48	30,583	5,946		
	Ortaokul Mezunu	25	32,560	5,643		
	Lise Mezunu	14	33,571	4,751		
	Üniversite Mezunu	4	30,750	14,080		
Bilgisel Destek	Okur Yazar Değil	10	24,600	3,098	1,744	0,131

	Okur Yazar	12	25,583	6,186		
	İlkokul Mezunu	48	26,563	6,931		
	Ortaokul Mezunu	25	26,760	4,935		
	Lise Mezunu	14	30,714	4,983		
	Üniversite Mezunu	4	29,250	4,924		
Aktif	Okur Yazar Değil	10	16,300	3,302	1,082	0,375
Duygusal	Okur Yazar	12	17,583	5,915		
Destek	İlkokul Mezunu	48	19,229	5,865		
	Ortaokul Mezunu	25	18,720	4,364		
	Lise Mezunu	14	20,643	3,915		
	Üniversite Mezunu	4	20,250	5,679		
Araçsal	Okur Yazar Değil	10	17,300	3,164	1,227	0,302
Destek	Okur Yazar	12	18,833	5,096		
	İlkokul Mezunu	48	18,771	4,978		
	Ortaokul Mezunu	25	18,080	3,616		
	Lise Mezunu	14	21,071	3,951		
	Üniversite Mezunu	4	20,500	2,646		
AASDÖ	Okur Yazar Değil	10	155,200	15,172	0,937	0,460
Toplam	Okur Yazar	12	156,500	32,704		
	İlkokul Mezunu	48	164,292	30,176		
	Ortaokul Mezunu	25	166,920	25,035		
	Lise Mezunu	14	176,143	24,785		
	Üniversite Mezunu	4	165,250	37,509		

*; p<0,05

Ortak harfi olmayan ortalamalar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır (p<0,05)

Araştırma sonuçlarına göre suça sürüklenen çocukların annelerinin eğitim durumlarına göre Aileden Algılanan Sosyal destek ölçeğinin alt boyutlarından Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma boyutunda annesi ortaokul mezunu olanların annesi üniversite mezunu olanlara göre daha düşük puan ortalamalarına sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Suça sürüklenen çocukların annelerinin eğitim durumlarına göre Aileden Algılanan Sosyal destek ölçeğinin diğer alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo-34’de görüldüğü üzere, Suça Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin sadece Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma alt boyutu babanın eğitim durumuna göre farklılık göstermektedir ($p<0,01$). Babası okur-yazar olmayan Suça Sürüklenen Çocukların Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma ortalaması babası lise ve üniversite mezunu olan çocuklardan anlamlı düzeyde yüksektir ($p<0,05$). Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek, Duygusal Desteğe Güvenme, Bilgisel Destek, Aktif Duygusal Destek ve Araçsal Destek alt boyutları için ise babanın eğitim durumuna göre farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Tablo-34 Suça Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Baba Eğitim Durumuna Göre İncelenmesi

		n	\bar{X}	SS	F	p
Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma	Okur Yazar Değil	5	42,800a	8,044	3,538	0,005**
	Okur Yazar	14	33,500ab	7,155		
	İlkokul Mezunu	41	35,024ab	5,922		
	Ortaokul Mezunu	24	36,375ab	6,678		
	Lise Mezunu	20	31,600b	4,394		
	Üniversite Mezunu	9	32,778b	4,790		
Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek	Okur Yazar Değil	5	30,200	7,887	0,510	0,768
	Okur Yazar	14	33,357	8,661		
	İlkokul Mezunu	41	33,342	8,404		
	Ortaokul Mezunu	24	35,708	6,040		
	Lise Mezunu	20	34,500	9,865		
	Üniversite Mezunu	9	34,889	9,480		
Duygusal Desteğe Güvenme	Okur Yazar Değil	5	32,800	9,884	0,619	0,685
	Okur Yazar	14	30,357	6,109		
	İlkokul Mezunu	41	30,585	5,486		
	Ortaokul Mezunu	24	32,375	4,431		
	Lise Mezunu	20	31,100	7,684		
	Üniversite Mezunu	9	33,444	6,064		
Bilgisel Destek	Okur Yazar Değil	5	24,600	5,367	0,938	0,460

	Okur Yazar	14	25,143	5,985		
	İlkokul Mezunu	41	26,293	6,535		
	Ortaokul Mezunu	24	28,458	3,978		
	Lise Mezunu	20	27,800	6,678		
	Üniversite Mezunu	9	28,000	6,892		
Aktif Duygusal Destek	Okur Yazar Değil	5	15,200	5,495	1,062	0,386
	Okur Yazar	14	17,571	5,787		
	İlkokul Mezunu	41	18,659	5,290		
	Ortaokul Mezunu	24	20,125	3,125		
	Lise Mezunu	20	19,550	6,030		
	Üniversite Mezunu	9	19,333	5,745		
Araçsal Destek	Okur Yazar Değil	5	16,600	4,037	0,615	0,688
	Okur Yazar	14	18,500	4,879		
	İlkokul Mezunu	41	18,390	5,133		
	Ortaokul Mezunu	24	19,583	2,501		
	Lise Mezunu	20	19,650	4,464		
	Üniversite Mezunu	9	18,889	4,807		
AASDÖ Toplam	Okur Yazar Değil	5	162,200	39,105	0,602	0,699
	Okur Yazar	14	158,429	31,961		
	İlkokul Mezunu	41	162,293	27,266		
	Ortaokul Mezunu	24	172,625	17,214		
	Lise Mezunu	20	164,200	34,490		
	Üniversite Mezunu	9	167,333	28,753		

**, p<0,01

Ortak harfi olmayan ortalamalar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır (p<0,05)

Araştırma sonuçlarına göre suça sürüklenen çocukların babalarının eğitim durumlarına göre Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin alt boyutlarından Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma boyutunda babası lise ve üniversite mezunu olanların babası okur-yazar olmayanlara göre daha düşük puan ortalamalarına sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Suça sürüklenen çocukların babalarının eğitim durumlarına göre Aileden Algılanan Sosyal destek ölçeğinin diğer alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo-35’de görüldüğü üzere, Suça Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin Duygusal Desteğe Güvenme alt boyutu ailenin gelir düzeyine göre farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Ailesinin gelir düzeyi 1000 TL'ye kadar olan çocukların Duygusal Desteğe Güvenme ortalaması ailesinin geliri 2000-2999 TL arası, 4000-4999 TL arası ve 5000-5999 TL arası olanlardan anlamlı düzeyde düşüktür ($p<0,05$). Bilgisel Destek alt boyutu da ailenin gelir düzeyine göre farklılık göstermektedir ($p<0,01$). Ailesinin gelir düzeyi 1000 TL'ye kadar olan çocukların Bilgisel Destek ortalaması ailesinin geliri 2000-2999 TL arası ve 4000-4999 TL arası olanlardan anlamlı düzeyde düşüktür ($p<0,05$). Aktif Duygusal Destek alt boyutu da ailenin gelir düzeyine göre farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Ailesinin gelir düzeyi 1000 TL'ye kadar olan çocukların Aktif Duygusal Destek ortalaması ailesinin geliri 2000-2999 TL arası, 4000-4999 TL arası ve 5000-5999 TL arası olanlardan anlamlı düzeyde düşüktür ($p<0,05$). Araçsal Destek alt boyutu da ailenin gelir düzeyine göre farklılık göstermektedir ($p<0,01$). Ailesinin gelir düzeyi 1000 TL'ye kadar olan çocukların Araçsal Destek ortalaması ailesinin geliri 2000-2999 TL arası, 4000-4999 TL arası ve 5000-5999 TL arası olanlardan anlamlı düzeyde düşüktür ($p<0,05$). Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma ve Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek alt boyutları için ise ailenin gelir düzeyine göre farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Tablo-35 Suça Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Aile Gelir Düzeyine Göre İncelenmesi

		n	\bar{X}	SS	F	p
Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma	1000 TL'ye kadar	27	37,185	7,317	1,478	0,193
	1000-1999 TL arası	35	33,714	5,727		
	2000-2999 TL arası	31	34,452	6,180		
	3000-3999 TL arası	7	36,143	7,904		
	4000-4999 TL arası	5	30,200	2,950		
	5000-5999 TL arası	4	33,750	4,113		
	6000 TL'den fazla	4	32,000	5,292		
Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek	1000 TL'ye kadar	27	30,407	10,540	2,091	0,060
	1000-1999 TL arası	35	33,229	6,236		
	2000-2999 TL arası	31	36,548	7,103		
	3000-3999 TL arası	7	34,429	10,293		
	4000-4999 TL arası	5	38,800	4,868		
	5000-5999 TL arası	4	39,500	4,933		

	6000 TL'den fazla	4	34,000	9,967		
Duygusal	1000 TL'ye kadar	27	28,852 b	7,310	2,239	0,045*
Desteğe	1000-1999 TL arası	35	31,257 ab	4,804		
Güvenme	2000-2999 TL arası	31	33,065 a	4,016		
	3000-3999 TL arası	7	31,714 ab	6,525		
	4000-4999 TL arası	5	34,800 a	4,266		
	5000-5999 TL arası	4	35,250 a	6,131		
	6000 TL'den fazla	4	27,000 b	12,987		
Bilgisel Destek	1000 TL'ye kadar	27	23,630 b	7,484	3,021	0,009**
	1000-1999 TL arası	35	26,371 ab	4,564		
	2000-2999 TL arası	31	28,839 a	5,248		
	3000-3999 TL arası	7	28,571 ab	6,399		
	4000-4999 TL arası	5	32,000 a	3,317		
	5000-5999 TL arası	4	29,250 ab	4,193		
	6000 TL'den fazla	4	28,000 ab	6,481		
Aktif Duygusal Destek	1000 TL'ye kadar	27	16,222 b	6,284	2,448	0,030*
	1000-1999 TL arası	35	18,514 ab	3,973		
	2000-2999 TL arası	31	20,548 a	4,552		
	3000-3999 TL arası	7	19,429 ab	6,604		
	4000-4999 TL arası	5	21,600 a	3,050		
	5000-5999 TL arası	4	22,000 a	3,162		
	6000 TL'den fazla	4	20,000 ab	6,272		
Araçsal Destek	1000 TL'ye kadar	27	16,481 b	5,381	3,076	0,008**
	1000-1999 TL arası	35	18,400 ab	3,615		
	2000-2999 TL arası	31	20,548 a	4,007		
	3000-3999 TL arası	7	19,429 ab	3,409		
	4000-4999 TL arası	5	22,000 a	1,871		
	5000-5999 TL arası	4	21,250 a	2,872		
	6000 TL'den fazla	4	18,000 ab	5,292		
AASDÖ Toplam	1000 TL'ye kadar	27	152,778	35,593	2,107	0,058
	1000-1999 TL arası	35	161,486	21,947		
	2000-2999 TL arası	31	174,000	23,082		
	3000-3999 TL arası	7	169,714	32,821		
	4000-4999 TL arası	5	179,400	13,649		
	5000-5999 TL arası	4	181,000	19,183		
	6000 TL'den fazla	4	159,000	39,226		

*, p<0,05, **, p<0,01

Araştırma sonuçlarına göre suça sürüklenen çocukların aile gelir düzeyine göre Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin alt boyutlarından Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma ve Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek boyutlarında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Diğer alt boyutlar ise ailenin gelir durumuna göre anlamlı değişimler göstermektedir. Aile geliri 1000 TL'ye kadar olan ve 6000 TL'den fazla olan suça sürüklenen çocukların diğer gelir düzeylerindeki ailelere sahip çocuklara göre daha düşük Duygusal Desteğe Güvenme puanlarına sahip oldukları görülmüştür. Çok düşük gelirli olma ile çok yüksek gelirli olmanın aileden algılanan duygusal desteğe güvenme açısından benzer sonuçlara neden olduğu düşünülebilir. Yine aile geliri 1000 TL'ye kadar olan suça sürüklenen çocukların ilişkili bulunan diğer gelir düzeyindeki ailelere sahip çocuklara göre daha düşük Bilgisel Destek puanlarına sahip oldukları görülmüştür. Burada yoksulluğun aileden algılanan bilgisayar desteği olumsuz yönde etkilediği, bunu da düşük gelirli ailelerin yine düşük eğitim düzeyine sahip ebeveynlerden oluşacağı fikrinin etkili olduğu düşünülebilir. Aktif Duygusal Destek alt boyutuna bakıldığında diğerleri ile benzer olarak burada da aile geliri 1000 TL'nin altında olan suça sürüklenen çocukların ilişkili çıkan diğer gelir düzeylerindeki ailelere sahip çocuklardan daha düşük puanlara sahip oldukları görülür. Yoksul ailelerdeki çocukların aktif duygusal desteği diğerlerine göre daha zayıf algıladıkları anlaşılır. Araçsal Destek alt boyutunda da diğerleri ile benzer ilişki bulunmuştur. Genel olarak yoksul ailelerin çocuklarının Duygusal Desteğe Güvenme, Bilgisel Destek, Aktif Duygusal Destek, Araçsal Destek yönünden ailelerinden düşük önde sosyal destek algıladıkları sonuçlarına ulaşılabilir.

Tablo-36'da görüldüğü üzere, Suça Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği puanları anne-babanın birlikte yaşama durumuna göre değişim göstermemektedir ($p>0,05$).

Tablo-36 Suça Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Anne-Baba Birlikte Yaşama Durumuna Göre İncelenmesi

	Anne-Baba Birlikte Yaşama Durumu	n	\bar{X}	SS	F	p
Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma	Birlikte	79	34,354	6,259	0,362	0,697
	Boşanmış	24	35,583	6,587		
	Ayrı	10	35,100	7,187		
Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek	Birlikte	79	34,506	7,505	0,816	0,445
	Boşanmış	24	33,750	10,101		
	Ayrı	10	31,000	9,321		
Duygusal Desteğe Güvenme	Birlikte	79	31,899	5,472	1,463	0,236
	Boşanmış	24	30,667	7,654		
	Ayrı	10	28,700	5,519		
Bilgisel Destek	Birlikte	79	27,190	5,505	0,267	0,766
	Boşanmış	24	26,542	7,466		
	Ayrı	10	25,900	6,540		
Aktif Duygusal Destek	Birlikte	79	19,278	4,523	1,177	0,312
	Boşanmış	24	18,542	6,393		
	Ayrı	10	16,700	6,651		
Araçsal Destek	Birlikte	79	18,911	3,952	0,248	0,781
	Boşanmış	24	19,000	5,794		
	Ayrı	10	17,900	4,677		
AASDÖ Toplam	Birlikte	79	166,139	25,353	0,672	0,513
	Boşanmış	24	164,083	33,999		
	Ayrı	10	155,300	32,961		

Araştırma sonucunda suça sürüklenen çocukların aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği alt boyutlarının hiçbirinde anne ve babanın birlikte yaşama durumuna göre önemli farklılık bulunamamıştır. Bu araştırmada anne ve babanın birlikte veya ayrı yaşıyor olma durumunun hiçbir sosyal destek alt boyutu açısından suça sürüklenme ile ilgili olmadığı sonucuna ulaşılabılır. Bu anne veya babadan herhangi birinden algılanan doyurucu sosyal desteğin suça sürüklenme açısından koruyucu olabileceği bu anlamda ayrı veya birlikte yaşamının tek başına yordanamayacağına ilişkin fikri akla getirebilir.

Suçta Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği puanlarının çocukların madde kullanma durumuna göre değişip değişmediği t-testi ile incelenmiş ve sonuçları Tablo-37’de verilmiştir. t-testi sonuçlarına göre, Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma alt boyutu hariç tüm alt boyutlarda madde kullanan çocukların ortalaması kullanan çocukların ortalamasından anlamlı derecede düşük bulunmuştur ($p<0,01$). Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma alt boyutu için ise madde kullanan ve kullanan çocuklar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo-37 Suçta Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Madde Kullanımına Göre İncelenmesi

	Madde Kullanımı	n	\bar{X}	SS	t	p
Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma	Hayır	69	34,609	6,645	-0,151	0,880
	Evet	44	34,795	5,994		
Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek	Hayır	69	35,986	7,421	3,278	0,001**
	Evet	44	30,977	8,647		
Duygusal Desteğe Güvenme	Hayır	69	32,667	5,591	3,004	0,003**
	Evet	44	29,295	6,159		
Bilgisel Destek	Hayır	69	28,464	5,398	3,548	0,001**
	Evet	44	24,545	6,207		
Aktif Duygusal Destek	Hayır	69	20,159	4,692	3,408	0,001**
	Evet	44	16,909	5,317		
Araçsal Destek	Hayır	69	19,754	3,890	2,828	0,006**
	Evet	44	17,409	4,872		
AASDÖ Toplam	Hayır	69	171,638	25,051	3,437	0,001**
	Evet	44	153,932	29,119		

**; $p<0,01$

Araştırma sonucunda suçta sürüklenen çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği alt boyutlarından Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma alt boyutuna göre madde kullanımı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Bu alt boyut dışındaki tüm alt boyutlarda ise suçta sürüklenme ve madde kullanımı arasında anlamlı ve negatif yönde bir ilişki bulunmuştur. Madde kullanımına sahip suçta sürüklenen çocukların Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek, Duygusal Desteğe Güvenme, Bilgisel Destek, Aktif Duygusal Destek ve Araçsal Destek alt boyutlarından düşük puanlar aldıkları beklenene uygun

şekilde bulunmuştur. Suça sürüklenen çocukların madde kullanımları ile aileden düşük sosyal destek algılıyor olmalarının, zayıf aile mekanizmaları, olumsuz sosyal yaşam şartlarına sahip olma gibi durumlarla ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

Suçta Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği puanlarının çocukların sigara içme durumuna göre değişip değişmediği t-testi ile incelenmiş ve sonuçları Tablo-38'de verilmiştir. t-testi sonuçlarına göre, Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma alt boyutu hariç tüm alt boyutlarda sigara içen çocukların ortalaması içmeyen çocukların ortalamasından anlamlı derecede düşük bulunmuştur ($p<0,01$). Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma alt boyutu için ise madde kullanan ve kullanmayan çocuklar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo-38 Suça Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Sigara İçme Durumuna Göre İncelenmesi

	Sigara İçme	n	\bar{X}	SS	t	p
Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma	Hayır	66	34,318	6,349	-0,716	0,475
	Evet	47	35,191	6,439		
Benlik Saygısı İle İlgili Duygusal Destek	Hayır	66	35,970	7,626	3,060	0,003**
	Evet	47	31,319	8,419		
Duygusal Desteğe Güvenme	Hayır	66	32,485	5,619	2,416	0,017*
	Evet	47	29,766	6,267		
Bilgisel Destek	Hayır	66	28,348	5,568	3,063	0,003**
	Evet	47	24,957	6,115		
Aktif Duygusal Destek	Hayır	66	20,182	4,752	3,270	0,001**
	Evet	47	17,085	5,245		
Araçsal Destek	Hayır	66	19,758	3,954	2,679	0,009**
	Evet	47	17,553	4,772		
AASDÖ Toplam	Hayır	66	171,061	25,208	2,942	0,004**
	Evet	47	155,872	29,459		

*, $p<0,05$, **, $p<0,01$

Araştırma sonucunda sigara kullanımı ve Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği alt boyutları arasındaki ilişkiye bakıldığında madde kullanımı ile aralarında bulunan ilişkiye benzer bir ilişki bulunmuştur. Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma alt boyutunda sigara

kullanma açısından önemli bir fark bulunmazken diğer alt boyutların tümünde sigara içen çocukların ortalaması içmeyen çocuklara göre anlamlı derecede düşük bulunmuştur.

Suçta Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği puanlarının çocukların uyuşturucu madde kullanma durumuna göre değişip değişmediği t-testi ile incelenmiş ve sonuçları Tablo-39'da verilmiştir. t-testi sonuçlarına göre, Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma ve Araçsal Destek alt boyutları hariç diğer alt boyutlarda uyuşturucu madde kullanan çocukların ortalaması kullanmayan çocukların ortalamasından anlamlı derecede düşük bulunmuştur ($p<0,01$ veya $p<0,05$). Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma ve Araçsal Destek alt boyutu için ise uyuşturucu madde kullanan ve kullanmayan çocuklar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo-39 Suçta Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Uyuşturucu Madde Kullanma Durumuna Göre İncelenmesi

	Uyusturucu Madde Kullanımı	n	\bar{X}	SS	t	p
Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma	Hayır	107	34,533	6,395	-1,048	0,297
	Evet	6	37,333	5,820		
Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek	Hayır	107	34,542	7,801	2,841	0,005**
	Evet	6	25,000	11,541		
Duygusal Desteğe Güvenme	Hayır	107	31,729	5,646	2,885	0,005**
	Evet	6	24,667	8,937		
Bilgisel Destek	Hayır	107	27,290	5,723	2,698	0,008**
	Evet	6	20,667	8,116		
Aktif Duygusal Destek	Hayır	107	19,121	4,988	2,002	0,048*
	Evet	6	14,833	7,139		
Araçsal Destek	Hayır	107	19,009	4,213	1,724	0,087
	Evet	6	15,833	7,195		
AASDÖ Toplam	Hayır	107	166,224	26,675	2,429	0,017*
	Evet	6	138,333	39,277		

*; $p<0,05$, **; $p<0,01$

Suçta sürüklenen çocukların uyuşturucu madde kullanımı ve Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin alt boyutları arasındaki ilişkiye bakıldığında Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma ve Araçsal Destek alt boyutlarında anlamlı bir değişim bulunamamıştır.

Diğer alt boyutların yani Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek, Duygusal Desteğe Güvenme, Bilgisel Destek, Aktif Duygusal Destek alt boyutlarında uyuşturucu madde kullanan suçta sürüklenen çocukların daha anlamlı derecede daha düşük puan ortalamasına sahip oldukları bulunmuştur. Uyuşturucu madde kullanımına sahip suçta sürüklenen çocukların aileden algılanan sosyal desteği çoğunlukla daha düşük algılıyor oldukları söylenebilir.

Tablo-40'da görüldüğü üzere, Suça Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma alt boyutunda alkol kullanan ve kullanmayan ergenler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Diğer alt boyutlarda ise alkol kullanan çocukların ortalaması kullanmayan çocuklardan anlamlı derecede düşük bulunmuştur ($p<0,001$ veya $p<0,01$)

Tablo-40 Suça Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Alkol Kullanma Durumuna Göre İncelenmesi

	Alkol Kullanımı	n	\bar{X}	SS	t	p
Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma	Hayır	105	34,638	6,415	-,261	0,795
	Evet	8	35,250	6,159		
Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek	Hayır	105	34,800	7,592	3,771	<0,001
	Evet	8	24,000	10,502		
Duygusal Desteğe Güvenme	Hayır	105	31,924	5,557	3,864	<0,001
	Evet	8	23,875	7,259		
Bilgisel Destek	Hayır	105	27,448	5,585	3,415	0,001**
	Evet	8	20,250	7,760		
Aktif Duygusal Destek	Hayır	105	19,362	4,885	3,674	<0,001
	Evet	8	12,750	5,203		
Araçsal Destek	Hayır	105	19,181	4,157	3,067	0,003**
	Evet	8	14,375	5,706		
AASDÖ Toplam	Hayır	105	167,352	26,131	3,803	<0,001
	Evet	8	130,500	30,346		

**; $p<0,01$

Benzer ilişki suçta sürüklenen çocukların alkol kullanımı ve Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında da bulunmuştur. Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma alt boyutunda suçta sürüklenen çocukların alkol kullanan

ve kullanmayanlar arasında anlamlı bir ilişki bulunmazken diğer alt boyutların tümünde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Alkol kullanan suça sürüklenen çocukların ilgili alt boyutlarda aldıkları puanların ortalaması alkol kullanmayan suça sürüklenen çocuklara göre anlamlı derecede düşük bulunmuştur. Alkol kullanan suça sürüklenen çocukların diğer maddelerde de olduğu gibi aileden algılanan sosyal desteği düşük algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo-41’de görüldüğü üzere, Suça Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin sadece Araçsal Destek alt boyutunun annenin madde kullanım durumuna göre değişim gösterdiği görülmektedir ($p<0,05$). Annesi madde kullanan çocuklarda Araçsal Destek ortalaması annesi madde kullanmayan çocuklardan anlamlı derecede düşüktür. Diğer alt boyutları ise annenin madde kullanım durumuna göre değişim göstermemiştir ($p>0,05$).

Tablo-41 Suça Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Anne Madde Kullanma Durumuna Göre İncelenmesi

	Anne Madde Kullanımı	n	\bar{X}	SS	t	p
Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma	Hayır	79	34,544	6,379	-0,347	0,729
	Evet	34	35,000	6,443		
Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek	Hayır	79	35,013	7,171	1,942	0,055
	Evet	34	31,765	10,109		
Duygusal Desteğe Güvenme	Hayır	79	32,013	5,606	1,790	0,076
	Evet	34	29,824	6,735		
Bilgisel Destek	Hayır	79	27,304	5,487	0,985	0,327
	Evet	34	26,088	7,107		
Aktif Duygusal Destek	Hayır	79	19,342	4,731	1,409	0,161
	Evet	34	17,853	6,026		
Araçsal Destek	Hayır	79	19,392	4,238	2,047	0,043*
	Evet	34	17,559	4,659		
AASDÖ Toplam	Hayır	79	167,608	25,457	1,673	0,097
	Evet	34	158,088	32,500		

*; $p<0,05$

Suçta sürüklenen çocukların annelerinin madde kullanıp kullanmama durumlarına bakıldığında Araçsal Destek alt boyutu hariç hiçbir alt boyutta anlamlı ilişki bulunamamıştır. Annesi madde kullanan suçta sürüklenen çocukların Araçsal Destek alt boyutundaki puan ortalamalarının annesi madde kullanmayan suçta sürüklenen çocuklara göre daha düşük olduğu bulunmuştur. Veriler toplanırken annesi madde kullanması durumuna evet cevabı veren çocukların hangi türde madde kullandığını açıklaması da istenmiştir. Bu cevaplar incelendiğinde 34 evet cevabı veren tüm çocukların annelerinin madde olarak sigara kullandıklarını belirtmişlerdir. Yani aslında annesi sigara kullanan suçta sürüklenen çocukların Araçsal Destek alt boyutundan annesi sigara kullanmayan suçta sürüklenen çocuklara göre anlamlı derecede düşük ortalamaya sahip olduğunu söylemek daha doğru olabilir.

Tablo-42’de görüldüğü üzere, Suçta Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği puanları babanın madde kullanma durumuna göre değişim göstermemektedir ($p>0,05$).

Tablo-42 Suçta Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Baba Madde Kullanma Durumuna Göre İncelenmesi

	Baba Madde Kullanımı	n	\bar{X}	SS	t	p
Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma	Hayır	72	34,736	6,601	0,120	0,904
	Evet	41	34,585	6,029		
Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek	Hayır	72	34,625	7,761	1,006	0,317
	Evet	41	33,000	9,066		
Duygusal Desteğe Güvenme	Hayır	72	32,139	5,685	1,856	0,066
	Evet	41	29,976	6,413		
Bilgisel Destek	Hayır	72	27,125	5,667	0,436	0,663
	Evet	41	26,610	6,640		
Aktif Duygusal Destek	Hayır	72	19,208	4,884	0,856	0,394
	Evet	41	18,341	5,664		
Araçsal Destek	Hayır	72	19,139	4,220	0,948	0,345
	Evet	41	18,317	4,782		
AASDÖ Toplam	Hayır	72	166,972	26,844	1,124	0,263
	Evet	41	160,829	29,752		

Tablo-43’de görüldüğü üzere, Suça Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma, Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek, Aktif Duygusal Destek ve Araşsal Destek alt boyutları puanları ailenin suç geçmişi olup olmama durumuna göre değişim göstermemektedir ($p>0,05$). Duygusal Desteğe Güvenme ve Bilgisel Destek alt boyutlarının ortalamaları ise ailesinde suç geçmişi olanlarda olmayanlara göre anlamlı düzeyde düşüktür ($p<0,05$).

Tablo-43 Suça Sürüklenen Çocukların Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Aile Suç Geçmişine Göre İncelenmesi

	Aile Suç Geçmişi	n	\bar{X}	SS	t	p
Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma	Hayır	90	34,189	5,981	-1,637	0,104
	Evet	23	36,609	7,560		
Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek	Hayır	90	34,889	7,569	1,873	0,071
	Evet	23	30,696	10,029		
Duygusal Desteğe Güvenme	Hayır	90	32,056	5,377	2,507	0,014*
	Evet	23	28,609	7,602		
Bilgisel Destek	Hayır	90	27,544	5,498	2,155	0,033*
	Evet	23	24,565	7,378		
Aktif Duygusal Destek	Hayır	90	19,356	4,767	1,899	0,060
	Evet	23	17,087	6,324		
Araşsal Destek	Hayır	90	19,089	4,132	1,180	0,240
	Evet	23	17,870	5,438		
AASDÖ Toplam	Hayır	90	167,122	25,392	1,486	0,148
	Evet	23	155,435	35,467		

*; $p<0,05$

Ailesinde suç geçmişi olup olmama durumu incelendiğinde ailesinde suç geçmişi olan suça sürüklenen çocukların ailesinde suç geçmişi olmayan suça sürüklenen çocuklara göre Duygusal Desteğe Güvenme ve Bilgisel Destek alt boyutlarından anlamlı derecede düşük puan ortalamasına sahip oldukları görülmüştür. Bu alt boyutlar dışındaki alt boyutlarda ise anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

İlgili literatür incelendiğinde doğrudan Suça sürüklenen çocukların sahip oldukları sosyo-demografik özellikler ve Aileden Algılanan Sosyal Desteğin alt boyutlarından olan Duygusal Desteğe İhtiyaç Duyma, Benlik Saygısı ile İlgili Duygusal Destek, Duygusal Desteğe Güvenme, Bilgisel Destek, Aktif Duygusal Destek ve Arçsal Destek boyutlarına göre incelendiği herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle ulaşılan bulgular literatür ile desteklenememektedir. Benzer kavramlar ile yapılmış daha genel araştırmalara bakıldığında ise bu araştırma ile benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmüştür. Göker (2015) suça sürüklenen çocukların sosyal destek algısını incelediği çalışmasında suça sürüklenen çocuklarda sosyal destek algısının araştırmamızdakine benzer sosyo-demografik özelliklere göre (eğitim durumu, ebeveynlerin eğitim durumu, aile tipi, geçim düzeyi, ailesinin sabıka durumu, madde kullanma vb.) farklılık gösterdiği sonucuna ulaşmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bulgularından elde edilen sonuçlara göre her ne kadar küçük bir örneklem grubu ile çalışılmış olsa dahi Türkiye’de suçlu çocukların sahip oldukları profile benzer sonuçlar elde edilmiştir. Bu araştıma ile de bu çocukların sahip olduğu özelliklerin doğruluğu teyit edilmiştir.

Çıkarımlara göre suça sürüklenen çocukların buldukları yaşın suç işleme davranışı ile ilişkili olduğu anlaşılmıştır. Buna göre çocuğun yaşı arttıkça daha çok suça karıştığı, en çok suç davranışının görüldüğü yaşın ise 15-17 yaş aralığında olduğu, 12 yaş altındaki çocuklarda ise suça sürüklenme davranışının en az görüldüğü anlaşılmıştır.

Erkek çocuklarının kız çocuklarına göre daha fazla suça karıştıkları, suça karışma riskinin erkek çocuklarında daha fazla olduğu görülmüştür. Bunun Türk aile yapısındaki ataerkil düşünce yapısından kaynaklanabiliyor olduğu düşünülmektedir. Öyle ki ataerkil düzende erkek çocuğuna kız çocuğundan daha fazla tanınan özgürlük ve imtiyaz diğer olumsuz sosyo-demografik özelliklerle bir araya geldiğinde çocuğun riskli ortamlarda bulunma ihtimalini arttırmaktadır. Öte yandan kız çocuğuna yönelik gösterilen daha otoriter ve koruyucu tutumun çocuk her ne kadar olumsuz sosyo-demografik özelliklere sahip olarak büyüyor olursa olsun suça karışma ihtimalini azaltmaktadır.

Çocukların eğitim seviyelerinin suç işleme davranışı ile ilişkili olduğu bu araştırmada da teyit edilmiştir. Suça karışan çocukların büyük çoğunluğunun eğitimlerini yarıda bıraktıkları, özellikle lise eğitimine devam etmedikleri bulunmuştur. Eğitimine devam eden çocuklardan ise en fazla 9. Sınıfta suça karışma davranışının görüldüğü 12. Sınıfta ise azaldığı görülerek eğitim seviyesi arttıkça suça karışma davranışının azaldığı anlaşılmıştır.

Kırsal bölgede büyümenin suça sürüklenme ile ilişkili olduğu bulunmuştur. Köy ve kent çocuğu karşılaştırılması yapıldığında köy çocuklarının daha fazla suça karıştıkları bulunmuştur. Ancak bu araştırma bulgularına göre köy çocuklarının yaşamlarının bir bölümünde kente göç ettikleri, burada sosyalizasyon problemleri yaşadıkları, kente alışma sürecinde uyum problemi ile suça sürüklenme davranışı gösterdikleri tahmine dilmektedir.

Araştırmada dikkat çekici bir şekilde anne ve babanın hayatta olup olmasının çocuğun suça sürüklenmesi ile ilgili olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç beklenildiğinin aksi bir bulgu oluşturmuştur. Genel kanıya göre çocuğun anne veya babasından birisinin hayatta olmaması durumunun, çocuğun düşük sosyal destek alacağı ve suça sürüklenme açısından risk altında olacağı şeklindedir. Hâlbuki bulunan sonuç bu kanıyı doğrulamamaktadır. Bunun yanında anne ve babanın birlikte yaşamıyor oluşlarının çocuğun suça sürüklenmesi ile ilişkili olduğu bulunmuştur. Buradan çocuğun anne ve babasından birisinin hayatta olmamasının, çocuk tarafından kabullenilebilir bir eksiklik olabileceği, hayatta kalan ebeveyn tarafından diğer ebeveynin eksikliğinin tolere edilebilir olabileceği, anne ve babanın hayatta olup ayrı yaşıyor olmaları durumunda ise bu tolerasyonun sağlanamıyor olabileceği tahmin edilmektedir. Buradan da anne ve babanın bir arada olmama sebeplerinin hayatta olmamak ya da boşanma benzeri bir ayrılık olmasının ayırt edici bir özellik olduğu anlaşılır

Benzer şekilde şaşırtıcı bir bulgu da aile birey sayısı ve kardeş sayısı sonuçlarında görülmüştür. Bu araştırmanın sonucuna göre ailede yaşayan kişilerin sayısı ne kadar çok veya az olursa olsun bunun suç davranışı ile alakalı olmadığı, kardeş sayısının ise suç davranışı ile ilgili olduğu bulunmuştur. Bu bulgu ailenin diğer bireylerce kalabalık olmasının anne ve babanın paylaşılacak ilgisini bölmezken kardeş sayısı arttıkça anne ve babanın ilgileneceği birey sayısı arttığından çocukların daha az sosyal destek alıp suç açısından daha fazla risk altında kalabileceğini düşündürmektedir. Ailede kardeş dışında yaşayan, büyük ebeveyn, akraba gibi diğer kişilerin çokluğunun ise bu ilgi ve desteği etkilemediği düşünülmektedir.

Yine daha önce yapılan araştırmalar ile uyumlu olarak düşük gelirli ailelerde büyüyen çocukların daha fazla suça karıştıkları sonucuna ulaşılmıştır. Gelir düzeyinin düşüklüğünün aslında diğer sosyo-demografik özellikleri de belirlediğini tahmin etmek zor değildir. Düşük gelirli ailenin çocuğa yönelik daha az imkân sağlayabildiği, bu şekilde çocuğun düşük eğitim seviyesine sahip olduğu, ekonomik sıkıntı yaşayan ailede ayrı yaşamının daha çok görülebileceği, ailede kötü alışkanlıklara sahip olma özelliğinin daha sık olabileceği düşünülür. Bu gibi olumsuz sosyo-demografik özellikler ile çocuğun dolaylı ilişkiler sonucunda suça sürüklenme davranışı gösterme ihtimalinin artacağı anlaşılır.

Suçta sürüklenen çocukların daha çok anne ve babalarının daha çok düşük eğitim düzeyine sahip oldukları bulunmuştur. Aynı şekilde suçta sürüklenen çocukların ailelerinin daha çok düşük gelir getiren işlerde çalışıyor oldukları da bulunmuştur. Buradan düşük eğitim seviyesine sahip olan ailelerin ilişkili olarak düşük gelir getiren işlere sahip olabildikleri, düşük gelire sahip olmaları sonucunda da çocuklarına daha az imkan sağlayıp daha çok olumsuz ortam sunabildikleri, bunun sonucunda da çocukların suçta karışma olasılıklarının daha arttığı düşünülebilir. Benzer şekilde düşük eğitim seviyesine sahip bir ebeveynin çocuğu eğitime ve yetiştirme becerisinin de düşük olduğu, bu şekilde iyi yetişmeyen ve olumlu rol modelle sahip olmayan çocuğun suçta karışabileceği tahmin edilir.

Araştırma sonuçlarına göre suçta sürüklenen çocukların alışkanlık yapıcı madde kullandıkları, suçta karışmayan çocukların ise bu tarz alışkanlıklara sahip olmadıkları bulunmuştur. Kullanılan madde çeşidinin ise daha çok sigara olduğu görülmüştür. Suçta sürüklenen çocukların anne ve babalarının da sigara kullandıkları bilgisi göz önünde bulundurulduğunda, çocukların anne ve babalarını rol model alıyor olabileceklerini düşündürmektedir.

Suçta sürüklenen çocukların işledikleri suç tipinin basit yaralama ve hırsızlık olduğu görülmüştür. Ailesinde suç geçmişi bulunan çocukların da daha fazla suçta sürüklandıkları bulunmuştur. Çocukların ailelerinin de daha çok basit yaralama suçunu işledikleri görülmüştür. Bu sonuçlara göre çocuğun suç işleme davranışını diğer sosyo-demografik özelliklerin yanında doğrudan aileden örnek de alabileceği, ailede işlenen benzer suçları kendisinin de işleyebileceği düşünülmektedir.

Sosyo-demografik özelliklere ilişkin tüm bulgulardan elde edilen sonuçların daha önceki araştırmalarla benzer sonuçlar verdiği görülmüştür. Bu şekilde suçta sürüklenen çocukların özelliklerinin benzer olduğu anlaşılmıştır. Buna göre suçta sürüklenen çocukların daha çok erkek cinsiyetinde oldukları, 15-17 yaş arasında oldukları, eğitimlerine devam etmiyor oldukları veya eğitim seviyelerinin düşük olduğu, aile yapılarında olumsuz özelliklerin olduğu, anne ve babalarının da eğitim seviyelerinin düşük olduğu, ailelerinin gelir düzeylerinin düşük olduğu, daha çok kırsal kesimde yaşadıkları veya göç ettikleri, ailelerinde de suç geçmişi olduğu, daha çok parçalanmış aile yapısına sahip oldukları, alışkanlık yapıcı madde kullanıyor oldukları, alışkanlık yapıcı madde olarak daha çok

sigara kullandıkları, suç türü olarak basit yaralama ve hırsızlık suçlarına karışıyor oldukları söylenebilir.

Suçta sürüklenen çocukların aileden algıladıkları sosyal desteğini ölçmeye yönelik kullanılan ölçeğin benzer konuyu ölçerek araştırıldığı başka bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu araştırmadan elde edilen bulgulara göre ise duygusal desteğe ihtiyaç duyma farkındalığı ve benlik saygısı ile ilgili duygusal destek algısının çocuğun suça karışması ile ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu farkındalığın çocuğun küçük yaştan itibaren ailesinin ona karşı gösterdiği tutum ve davranışı ile gelişebileceği düşünülmektedir. Araştırmanın bir başka bulgusuna göre bilgisel ve araçsal desteğin aileden yüksek algılanması suça sürüklenme ile ilişkilidir. Burada sağlanan desteğin niteliğinin önemli olduğu düşünülmektedir. Aileden algılanan sosyal destek ölçeği ve suça sürüklenme davranışının karşılaştırılmasından elde edilen sonuçtan genel bir çıkarım yapıldığında çocukların aileden algıladıkları desteğin, ailenin çocuğa yansıyan birçok özelliğinin suça sürüklenme ile alakalı olduğu, bu özelliklerin olumsuz olmasının suça sürüklenmeyi arttıracığı, olumlu özelliklerinin ise suça sürüklenmeden alıkoyacağı şeklinde ilişkili olduğu söylenebilir.

Yapılan araştırma sürecinde karşılaşılan zorluklar ve fark edilen eksiklikler değerlendirilerek araştırmacılara yönelik bazı önerilerde bulunulmuştur. Ayrıca yapılan araştırmadan elde edilen sonuçlara göre de ilgili uygulayıcılara yönelik önerilere de yer verilmiştir.

1. Araştırma yalnızca Ordu ilinde belirli bir tarih aralığında suça sürüklenen çocuk sıfatı ile adli sisteme dahil olan çocuklar ile yapılmış olup, yurtiçinde ve daha geniş tarih aralığında geniş bir örneklem grubu ile paralel bir çalışma yapılabilir.
2. Bu araştırma ilişkisel tarama modelinde nicel bir çalışmadır. Çalışılan konu doğası itibari ile burada ölçülen değişkenlerin çok daha fazlası ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Daha geniş bir betimleme için nitel bir çalışma ile alana ilk katkı sağlanabilir.
3. Araştırma sırasında suça sürüklenen çocukların eğitim seviyelerinin düşüklüğü nedeni ile algılama kapasite ve sürelerinin eğitilmiş çocuklardan farklı olduğu kontrolsüz olarak gözlenmiştir. Bu nedenle daha sonraki yapılacak araştırmalarda kullanılan ölçme araçları çocukların dikkat süreleri ve eğitim durumlarına uygun olarak seçilebilir, geliştirilebilir.

4. Bu araştırmada suça sürüklenen çocukların aileden aldıkları sosyal destek kendi algıladıkları boyutu ile değerlendirilmiştir. Daha sonra yapılacak çalışmalarda ailelerin sosyal desteği sağladıklarını düşündükleri yönü ile de değerlendirme yapılarak karşılaştırılabilir.
5. Aileden algılanan sosyal destek bu araştırmada kullanılan veri aracının ölçtüğü alt boyutlar ile sınırlı kalmıştır. Daha sonra yapılacak çalışmalarda aileden algılanan sosyal desteğin farklı boyutları da farklı lme araçları ile llerek karşılaştırılabilir.
6. Çocuklarda suça sürüklenme davranışı ile aile faktörlerinin ilişkili olduğuna dair birçok bilgi bulunsa da suça sürüklenen çocukların aileden algıladıkları sosyal destek boyutu ile şimdiye kadar incelenmediği grlmştir. Bu konuda daha fazla çalışma yapılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.
7. Bu araştırmada dezavantajlı olduğu düşünülen suça sürüklenen ocuk grubu ile daha önce herhangi bir suça karışmamış çocukların olduğu grup aileden algılanan sosyal destek açısından karşılaştırılmıştır. Başka bir çalışmada farklı bir dezavantajlı grup aynı konu hakkında incelenerek daha sonra karşılaştırılabilir.
8. Suça sürüklenme ve aileden algılanan sosyal destek arasında kurulan ilişki Aile Danışmanlık Merkezlerine olan ihtiyacın önemini de ortaya koymaktadır. Aile ilişkilerine dair ailelerin ve çocukların danışmanlık ve eğitim alabilecekleri bu tarz aile hekimliği benzeri merkezlerin kurulması ve arttırılması önerilir.
9. Aile ve çocukların sosyo-demografik özelliklerinde görülen olumsuzlukların da suç davranışı ile ilişkili olduğu anlaşıldığından toplumun dezavantajlı kesimlerinde eğitsel faaliyetlerin arttırılmasının önemli olduğu düşünülmektedir.
10. Eğitsel faaliyetlerin yüzeysel kalmaması ve toplum içerisinde anne-baba olan herkese ulaşabilmesi adına ebeveyn okulları kurumsallaştırılabilir, yaşam boyu öğrenim anlayışı devlet politikası olarak benimsenebilir.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, Ömer (2013). *11. Sınıf Öğrencilerinin Algıladıkları Sosyal Destek Düzeyleri ile Sosyal Beceri Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Afşin, Rabia Şengün (2017). *Suçta Sürüklenen Çocuklar İle Suçta Sürüklenmeyen Çocukların Algıladıkları Anne Ve Baba Tutumları, Bağlanma Stilleri Ve Benlik Algularının İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aksan, Gamze (2011). Kent, Suç ve Çocuk. *Yardım ve Dayanışma Dergisi* 2 (3), 65-74.
- Aksoy, Ayşe B., Kahraman, Özlem G. ve Kılıç, Şükran (2008). Ergenlerin algıladıkları ebeveyn izleme ve destek davranışları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 9(15), 1-14.
- Aladağ, Gani (2016). *Kent, Yoksulluk ve Göç Bağlamında Çocuk Suçluluğu: Diyarbakır Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Alver, Füsün (2004). Neil Postman'ın çocukluğun yok oluş sürecinde iletişim teknolojisi eleştirisinin eleştirisi. *İletişim: Araştırmaları*. 2(2), 129-141.
- Aronson, Elliot, Wilson, Timothy D. ve Akert, Robin M. (2012). *Sosyal Psikoloji* (1. Basım). İstanbul: Kaknüs yayınları.
- Aydın, Betül (2010). *Çocuk ve Ergen Psikolojisi* (3. Baskı). Ankara: Nobel Yayın ve Dağıtım.
- Austin, Vance L. ve Sciarra, Daniel T. (2013). *Çocuk ve Ergenlerde Duygusal ve Davranışsal Bozukluklar*. (çev. Mustafa Özkes). İstanbul: Nobel Yayıncılık.
- BASAG (Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü). (2009). *Çocuk Suç ve Sokak*. Ankara: Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü.
- Baksi, Yasemin (2018). *Suçta Sürüklenen Çocuklarda Bağlanma, Davranış Problemleri Ve Çocukluk Çağı Travmatik Yaşantılarının Sosyal Hizmet Disiplini Çerçevesinde*

Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Başer, Zülfikar (2006). *Aileden Algılanan Sosyal Destek ile Kendini Kabul Düzeyi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

BM (Birleşmiş Milletler). (1990c). Çocuk Hakları Sözleşmesi, 2 Eylül 1990.

Bulut, Fatoş (2010). *Ergenlerde Görülen Kural Dışı Davranışların Aile İşlevselliği, Aile Risk Faktörü Ve Yaşam Kalitesi Açısından İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Boğa, Mehmet (2011). *Çocuk Suçluluğunun Sosyo- Ekonomik Sebepleri ve Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirler*, Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.

Bulgurcuoğlu, Sultan E. (2016). *Hükümlü Çocukların Gelecek Beklentileri Üzerine Bir Değerlendirme*, Yüksek Lisans Tezi, Turgut Özal Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Bülbül, Selda ve Doğan, Sevgi (2016). Suça sürüklenen çocukların durumu ve çözüm önerileri. *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi*.59 (1), 31-36.

Cantürk, Gürol (2005). Çocuk suçluluğunda adli psikiyatrik değerlendirme. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*.14 (2), 31-34.

Cantürk, Gürol ve Cantürk Nergis (2004). Suçlu profili. *Adli Tıp Dergisi*, 18 (2), 27-37.

Cömert, Özge (2018). *Mükerrer çocuk suçluluğu: "Bitlis ili örneği"*, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

Çavuşoğlu, Figen (2009). *Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Madde Kullanımına Etki Eden Etmenler Ve Aileden Aldıkları Sosyal Destegin Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Samsun.

Cüceloğlu, D.(1994). *Yetişkin Çocuklar* (10.Basım). İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Çocuk Koruma Kanunu, 3/7/2005, Sayı:5395, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5395.pdf> adresinden 25/02/2018 tarihinde edinilmiştir.

Deveci, Fatma (2011). *Ergenlerde Karar Verme Stilleri İle Algılanan Sosyal Destek Düzeyi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Dökmen, Üstün (2003). *Sosyometri ve Psikodrama* (4. Baskı). İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Dolu, Osman (2010) *Suç Teorileri: Teori, Araştırma ve Uygulamada Kriminoloji* (1. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Girişken, Neriman (1974). Çocuk eğitiminde ailenin etkisi. *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi* 5(2-3), 141-160.

Gökser, Emrah (2015). *Denetimli Serbestlik Sisteminden Yararlanan Çocukların Sosyolojik Bir İncelemesi (Ağrı İl Merkezi Örneği)*, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.

Gül, Serdar K. ve Güneş, İsmail D. (2009). Ergenlik dönemi sorunları ve şiddet. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 79-101.

Gümüş, Sevil Y. (2011). *Saldırganlık İle Aile İçi Şiddet Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Günce, Gülseren (1983). *Çocuk Suçluluğu ve Aile. Çocuk Suçluluğu ve Çocuk Mahkemeleri Sempozyumu*. Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.

Güngör, Derya (1996). *Turkish University Students' Relationships With Their Friends And Families: Social Support, Satisfaction And Loneliness*, Yüksel Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.

Hacıoğlu, Burhan C. (1998). Yeni Türk ceza kanun tasarısının çocuk ve küçük ceza hukukuna ilişkin hükümleri. *Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2(1), 1-20.

Hancı, İ. Hamit (1999). Kentte suç ve kent suçu. *İzmir Tabip Odası Bülteni*. 6, 24-28.

Hancı, İ. Hamit (1995). Gecekondulaşma ve çocuk suçluluğu. *Adli Tıp Dergisi*, 11, 55-62.

- Kağıtçıbaşı, Çiğdem (2012), *Günümüzde İnsan ve İnsanlar* (13. Baskı). İstanbul: Evrim Yayınevi.
- Kahriman, İlknur (2002). *Adölesanlarda Aile ve Arkadaşlardan Algılanan Sosyal Destek ile Benlik Saygısı Arasındaki İlişki*, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Kamer, Vehbi (2015). *Ceza İnfaz Kurumlarının ve Denetimli Serbestlik Müdürlerinin Suça Sürüklenen Çocukların Toplumsallaşmasındaki Rolü*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Karasar, Niyazi (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (24. Basım). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Karataş, Zeki (2016). *Çocuk Adalet Sistemi Kapsamında Suça Sürüklenen Çocuklara Yönelik Uygulamaların Nitel Analiz*, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Kılbaş, Şükran (2000). Çocuğun dinlenme, boş zamanı değerlendirme, oynama, kültürel ve sanatsal etkinliklere katılma hakkı. *Mülkiye Dergisi*.24 (222), 181-194.
- Koca, Bennur (2011). *İnönü Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Sigara, Alkol, Madde Kullanımı, Madde Kullanımına Etki Eden Etmenler ve Aileden Aldıkları Sosyal Desteğin Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Köknel, Özcan (2001). *Kimliğini Arayan Gençliğimiz* (1. Baskı). İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Kunt Veysel. (2003). *Suç ve Çocuk*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Menteşe, Sabit (2012). Sosyo-kültürel ve fiziki mekânların çocukların suça yönelme ya da suç işlemeye etkilerinin van ili ölçeğinde araştırması. *Gaziantep University Journal of Social Sciences* 11(4): 1275-1305.
- Ögel, Kültegin (2014). *Çocuk, Suç ve Bireyselleştirilmiş İyileştirme*. Ankara.

- Öğüt, Ozan (2017). *Suçta Sürüklenen Çocukların Sosyodemografik Özellikleri, Algılanan Aile İşlevselliğinin ve Ebeveyn Tutumlarının Suçta Sürüklenme Üzerine Etkisinin Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kocaeli
- Okanlı, Ayşe (1999). *Hemşirelik Öğrencilerinin Aile ve Arkadaşlarından Algıladıkları Sosyal Destek ile Anksiyete Düzeyleri Arasındaki İlişki*, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Özbesler, Cengiz (2001). *Çocukluk Çağı Lösemileri ve Sosyal Destek Sistemlerinin Aile İşlevlerine Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Öter, Adem (2005). *Çocuk Suçluluğunun Toplumsal Nedenleri (Antalya Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Özkan, Hava (2010). *Annelik Kimlik Gelişimi Eğitiminin Primiparların Annelik Rolü Kazanımına ve Bebeğim Algısına Etkisi*, Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzurum
- Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun, 15/2/2011, Sayı:27863, <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6112.pdf> adresinden 03/03/2019 tarihinde edinilmiştir.
- RTÜK (Radyo ve Televizyon Üst Kurulu). (2018). *Televizyon İzleme Eğilimleri Araştırması2018*.<https://www.rtuk.gov.tr/assets/Icerik/AltSiteler/televizyonizlemeegilimleriarastirmasi2018.pdf>, Erişim Tarihi: 14/04/2019.
- RTÜK (Radyo ve Televizyon Üst Kurulu). (2016) *Medya Okuryazarlığı Araştırması*.<https://www.rtuk.gov.tr/assets/Icerik/AltSiteler/medya-okuryazarligi-arastirmasi.pdf>, Erişim Tarihi: 14/04/2019.
- Sebuk, Mehmet Ali (1944). *Memleket Kriminolojisi*(1. Baskı). Ordu: Gürses Basımevi.
- Soysal, Murat (2017). *Şizofren Hastaların Algıladıkları Sosyal Desteğin İncelenmesi*, Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.

- Sözen, S.G. Fulya (2016). *Suçta Sürüklenmiş Ergenlerin Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ve Anne-Babaya Bağlanma Düzeylerinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul.
- Sulan, Özgecan Nidal (2013). *Sosyolojik Açısından Suçlu Çocuklara Özel Yargılama Usulleri ve Çocuk Suçları: "Gülşehir Örneği"*, Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.
- Şatıroğlu, Ayşen (1999). JL Moreno ve sosyometri üzerine. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, 3(5), 111-126.
- Taş, Gülsenay (2018). *Suçta Sürüklenmiş Ergenlere Verilen Psikoeğitimin, Sosyal-Duygusal Öğrenme Ve Duygu Yönetimi Becerilerine Etkisi*, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Taysi, Ebru (2000). *Benlik Saygısı Arkadaşlardan ve Aileden Algılanan Sosyal Destek: Üniversite Öğrencileriyle Yapılan Bir Çalışma*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tezcan, Ebru (2015). *Ergenlerde Suçta Sürüklenmenin Sosyal Psikolojik Arka Planı*, Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Torun, Alev (1995). *Tükenmişlik, Aile Yapısı ve Sosyal Destek İlişkileri Üzerine Bir İnceleme*, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tunakan, Hüseyin Kenan (1936). *Suçlu Çocuklar*(1. Baskı). İstanbul: Kader Basımevi.
- Tunceroğlu, Zafer (2015). *Suçta Sürüklenen Çocuklarda Mükerrerliğin İrdelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul.
- Tüysüz, Dilan (2016). *Görsel İletişim Aracı Olarak Sinemada Suç Olgusunun Temsili: 11 Eylül Sonrası Amerikan Sineması Örneği*, Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- TDK (Türk Dil Kurumu). (Aralık 2017). *Güncel Türkçe Sözlük*. http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5a412591c550b8.37980461, Erişim Tarihi: 25/12/2017.

TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu. (Ağustos 2018). *Güvenlik Birimine Gelen ve Getirilen Çocuklar*. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=27609>, Erişim Tarihi: 20.02.2019.

Türk Ceza Kanunu, 26/9/2004, Sayı:5237, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5237.pdf> adresinden 25/02/2018 tarihinde edinilmiştir.

UNİCEF, (United Nations International Children's Emergency Fund). (2010). *Ceza Sorumluluğunun Değerlendirilmesi Rehberi*.

Uzun, Zafer (2015). *Suç ve Değer İlişkisi: Suça Sürüklenmiş Çocuklar Üzerine Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Ünüvar, Ayşe (2003). *Çok Yönlü Algılanan Sosyal Desteğin 15-18 Yaş Arası Lise Öğrencilerinin Problem Çözme Becerisine ve Benlik Saygısına Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Yağbasan, Yusuf (2010). *Çocuk Suçluluğunun Toplumsal Nedenleri ve Cezai Sorumluluğu*, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.

Yardımcı, Figen K. (2007). *İlköğretim Öğrencilerinde Algılanan Sosyal Destek İle Öz-Yeterlik İlişkisi Ve Etkileyen Değişkenlerin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Yavuzer, Haluk (2001). *Çocuk ve Suç* (10. Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yıldırım, İbrahim (2004). Eş destek ölçeğinin geliştirilmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(22), 19-26.

Yıldız, Abdulkadir (2015). *Akıl Hastalığı Olmayan, Suça Sürüklenmiş ve Sürüklenmemiş Oniki Yaş Grubu Çocukların "Suçun Hukuki Anlam ve Sonuçlarını Algılayabilme ve Davranışlarını Yönlendirme Yeteneklerinin Gelişip Gelişmediği" Yönünden Karşılaştırılması: Olgu-Kontrol Çalışması*, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Isparta.

Yörükoğlu, Atalay (1996). Çocuk ruh sağlığı ve gelişimi. *Katkı Pediatri Dergisi*, 17(5), 777-782.

Yörükoğlu, Atalay (2000). *Gençlik Çağı Ruh Sağlığı ve Ruhsal Sorunlar* (11. Baskı). İstanbul: Özgür Yayınları.

Yörükoğlu, Atalay (2002). *Çocuk Ruh Sağlığı* (25. Baskı). İstanbul: Özgür Yayınları.

EKLER**EK-1 :SOSYO – DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU**

Değerli Katılımcılar

Bilimsel bir araştırma yapmak amacıyla size bazı sorular sormaktayım. Soruları içtenlikle cevaplamanızı rica ediyorum. Sizden kimlik bilgileriniz istenmeyecek ve yanıtlarınız tamamen gizli kalacaktır. Yanıtlarınız yalnızca bu araştırma için kullanılacaktır. Aşağıda yer alan soruları dikkatlice okuyunuz. Sizin için uygun olan cevapları işaretleyiniz. İlginize teşekkür ederim.

Betül GÜNEŞ

1. Cinsiyetiniz	☐ Kız ☐ Erkek
2. Doğum Tarihiniz (Gün/ay/yıl olarak)	
3. Eğitim durumunuz nedir?	☐ Okur-Yazar değil ☐ Okur-Yazar, fakat okul bitirmemiş ☐ İlkokul mezunu ☐ Ortaokul mezunu ☐ Öğrenci
4. Eğitime devam ettiğiniz okulun adı nedir?	
5. Eğitiminize devam ediyorsanız kaçınıcı sınıf öğrencisisiniz ?	
6. Anne ve babanız yaşıyor mu?	☐ Her ikisi de yaşıyor ☐ Her ikisi de yaşamıyor ☐ Anne yaşıyor baba yaşamıyor ☐ Baba yaşıyor anne yaşamıyor
7. Anne ve babanız birliktelik durumu nedir?	☐ Birlikte ☐ Boşanmış ☐ Ayrı
8. Kimin yanında yaşıyorsunuz?	☐ Anne ve babamla birlikte ☐ Annemin yanında ☐ Babamın yanında ☐ Akrabalarımın birinin yanında ☐ Diğer (Açıklayınız).....
9. Evde kaç kişi yaşıyorsunuz?	
10. Anne-baba ve kardeşlerden başka kimlerle aynı evi paylaşıyorsunuz?	
11. Aile tipiniz hangisidir?	☐ Çekirdek Aile ☐ Geniş Aile ☐ Parçalanmış Aile
12. Siz dahil kaç kardeşsiniz?	
13. Annenizin eğitim durumu nedir?	☐ Okuryazar değil ☐ Okuryazar ☐ İlkokul mezunu ☐ Ortaokul mezunu ☐ Lise mezunu ☐ Üniversite mezunu
14. Babanızın eğitim durumu nedir?	☐ Okuryazar değil ☐ Okuryazar ☐ İlkokul mezunu ☐ Ortaokul mezunu ☐ Lise mezunu ☐ Üniversite mezunu
15. Annenizin mesleği nedir?	☐ Ev hanımı ☐ Memur ☐ İşçi ☐ Emekli ☐ Ara/Geçici İşler- açıklayınız:..... ☐ Diğer (Açıklayınız):.....

16. Babanızın mesleği nedir?	☐ İşsiz ☐ Memur ☐ İşçi ☐ Emekli ☐ Ara/Geçici İşler- açıklayınız:..... ☐ Diğer (Açıklayınız):.....
17. Yaşamınızın büyük bölümünü geçirdiğiniz yerin niteliği nedir?	☐ Köy ☐ İlçe ☐ İl Merkezi ☐ Büyükşehir Bu yerin ismi nedir? (Açıklayınız) :.....
18. Yaşadığınız konut kendinize mi ait?	☐ Kendimize ait ☐ Kira ☐ Tanıdığımızın evi, kira ödemiyoruz ☐ Diğer (Açıklayınız)
19. Yaşadığınız konutun niteliği nedir?	☐ Müstakil ev ☐ Gecekondu ☐ Apartman dairesi ☐ Diğer (Açıklayınız):.....
20. Ailenizin aylık geliri ne kadardır?	☐ 1000 TL'ye kadar ☐ 1000-1999 TL arası ☐ 2000-2999 TL arası ☐ 3000-3999 TL arası ☐ 4000-4999 TL arası ☐ 5000-5999 TL arası ☐ 6000 TL'den fazla
21. Alışkanlık yapıcı madde kullandınız mı? (Birden çok seçenek işaretlenebilir)	☐ Hayır hiç kullanmadım ☐ Sigara ☐ Uyuşturucu madde (Türünü açıklayınız): ☐ Alkol ☐ Diğer (Açıklayınız):.....
22. Anneniz alışkanlık yapıcı madde kullanıyor mu?	☐ Evet (Ne olduğunu açıklayınız):..... ☐ Hayır
23. Babanız alışkanlık yapıcı madde kullanıyor mu?	☐ Evet (Ne olduğunu açıklayınız):..... ☐ Hayır
24. Şu ana kadar herhangi bir suça karıştığınız oldu mu?	☐ Evet ☐ Hayır
*24. soruya cevabınız hayır ise 26. soruya geçebilirsiniz.	
25. Karıştığınız suçun niteliği nedir? (Birden çok seçenek işaretlenebilir)	☐ Hırsızlık ☐ Mala Zarar Verme, Yağma ☐ Basit Yaralama, Yaralama ☐ Cinsel Suçlar ☐ Uyuşturucu Madde kullanmak veya satmak ☐ Diğer (Açıklayınız):.....
26. Ailenizden birinin geçmişte herhangi bir suça karıştığı oldu mu ?	☐ Evet ☐ Hayır
* 26. soruya cevabınız hayır ise 27. ve 28. soruları cevaplamayınız.	
27. Ailenizde suça karışan kişiler varsa bunlar kimlerdir ? (Birden çok seçenek işaretlenebilir)	☐ Anne ☐ Baba ☐ Kardeş ☐ Diğer (Açıklayınız):.....
28. Ailenizde suça karışan kişinin işlediği suçun niteliği nedir? (Birden çok seçenek işaretlenebilir)	☐ Hırsızlık ☐ Mala Zarar Verme, Yağma ☐ Basit Yaralama, Yaralama ☐ Cinsel Suçlar ☐ Uyuşturucu Madde kullanmak veya satmak ☐ Diğer (Açıklayınız):.....

EK-2 : MEB ONAYLI FORM

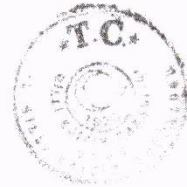
Değerli Katılımcılar

Bilimsel bir araştırma yapmak amacıyla size bazı sorular sormaktayım. Soruları içtenlikle cevaplamanızı rica ediyorum. Sizin kimlik bilgileriniz istenmeyecek ve yanıtlarınız tamamen gizli kalacaktır. Yanıtlarınız yalnızca bu araştırma için kullanılacaktır. Aşağıda yer alan soruları dikkatlice okuyunuz. Sizin için uygun olan cevapları işaretleyiniz. İlginize teşekkür ederim

Betül GÜNES	
1. Cinsiyetiniz	() Kız () Erkek
2. Doğum Tarihiniz (Gün/ay/yıl olarak)	
3. Eğitim durumunuz nedir?	() Okur-Yazar değil () Okur-Yazar, fakat okul bitirmemiş () İlkokul mezunu () Ortaokul mezunu () Öğrenci
4. Eğitime devam ettiğiniz okulun adı nedir?	
5. Eğitiminize devam ediyorsanız kaçınıcı sınıf öğrencisisiniz ?	
6. Anne ve babanız yaşıyor mu?	() Her ikisi de yaşıyor () Her ikisi de yaşamıyor () Anne yaşıyor baba yaşamıyor () Baba yaşıyor anne yaşamıyor
7. Anne ve babanız birliktelik durumu nedir?	() Birlikte () Boşanmış () Ayrı
8. Kimin yanında yaşıyorsunuz?	() Anne ve babamla birlikte () Annemin yanında () Babamın yanında () Akrabalarımın birinin yanında () Diğer (Açıklayınız).....
9. Evde kaç kişi yaşıyorsunuz?	
10. Anne-baba ve kardeşlerden başka kimlerle aynı evi paylaşıyorsunuz?	
11. Aile tipiniz hangisidir?	() Çekirdek Aile () Geniş Aile () Parçalanmış Aile
12. Siz dahil kaç kardeşiniz?	
13. Annenizin eğitim durumu nedir?	() Okuryazar değil () Okuryazar () İlkokul mezunu () Ortaokul mezunu () Lise mezunu () Üniversite mezunu
14. Babanızın eğitim durumu nedir?	() Okuryazar değil () Okuryazar () İlkokul mezunu () Ortaokul mezunu () Lise mezunu () Üniversite mezunu
15. Annenizin mesleği nedir?	() Ev hanımı () Memur () İşçi () Emekli () Ara/Geçici İşler- açıklayınız..... () Diğer (Açıklayınız).....
16. Babanızın mesleği nedir?	() İşsiz () Memur () İşçi () Emekli () Ara/Geçici İşler- açıklayınız..... () Diğer (Açıklayınız).....
17. Yaşamınızın büyük bölümünü geçirdiğiniz yerin niteliği nedir?	() Köy () İlçe () İl Merkezi () Büyükşehir Bu yerin ismi nedir? (Açıklayınız).....
18. Yaşadığınız konut kendinize mi ait?	() Kendimize ait () Kira () Tandığımızın evi, kira ödemiyoruz () Diğer (Açıklayınız).....
19. Yaşadığınız konutun niteliği nedir?	() Müstakil ev () Gecekondu () Apartman dairesi.

	() Diğer (Açıklayınız).....
20. Ailenizin aylık geliri ne kadardır?	() 1000 TL'ye kadar () 1000-1999 TL arası () 2000-2999 TL arası () 3000-3999 TL arası () 4000-4999 TL arası () 5000-5999 TL arası () 6000 TL'den fazla
21. Alışkanlık yapıcı madde kullandınız mı?	() Hayır hiç kullanmadım () Evet Lütfen Türünü Açıklayınız.....
22. Anneniz alışkanlık yapıcı madde kullanıyor mu?	() Evet (Ne olduğunu açıklayınız)..... () Hayır
23. Babanız alışkanlık yapıcı madde kullanıyor mu?	() Evet (Ne olduğunu açıklayınız)..... () Hayır
24. Şu ana kadar herhangi bir suçta karıştığınız oldu mu?	() Evet () Hayır
*24. soruya cevabınız hayır ise 26. soruya geçebilirsiniz.	() Hırsızlık () Mala Zarar Verme, Yağma () Basit Yaralama, Yaralama () Cinsel Suçlar () Bağımlılık yapıcı madde kullanmak veya satmak () Diğer (Açıklayınız).....
25. Karıştığınız suçun niteliği nedir? (Birden çok seçenek işaretlenebilir)	() Evet () Hayır
26. Ailenizden birinin geçmişte herhangi bir suçta karıştığı oldu mu ?	() Anne () Baba () Kardeş () Diğer (Açıklayınız).....
* 26. soruya cevabınız hayır ise 27. ve 28. soruları cevaplamayınız.	
27. Ailenizde suçta karışan kişiler varsa bunlar kimlerdir ? (Birden çok seçenek işaretlenebilir)	() Hırsızlık () Mala Zarar Verme, Yağma () Basit Yaralama, Yaralama () Cinsel Suçlar () Bağımlılık yapıcı madde kullanmak veya satmak () Diğer (Açıklayınız).....
28. Ailenizde suçta karışan kişinin işlediği suçun niteliği nedir? (Birden çok seçenek işaretlenebilir)	

AASDÖ	Hic Doğru Değil	Doğru Değil	Kısmen	Doğru	Cok Doğru
1. Ailem gerektiğinde bana manen destek olur.	()	()	()	()	()
2. İnsanların çoğu ailesine benim kendi aileme olduğumdan daha yakındır	()	()	()	()	()
3. Ailem düşüncelerimi duymaktan hoşlanır.	()	()	()	()	()
4. Ailemin sevgi ve yakınlığına güvenirim.	()	()	()	()	()
5. Ailem ve ben düşüncelerimizi birbirimize açıkça söyleriz.	()	()	()	()	()
6. Ailem kişisel isteklerimi anlayışla karşılar.	()	()	()	()	()
7. Sorunlarımı çözmede ailemin yardımını görürüm.	()	()	()	()	()
8. Ailemle pek çok şeyimi paylaşıyorum.	()	()	()	()	()

AASDÖ	Hiç Doğru Değil	Doğru Değil	Kısmen	Doğru	Cok Doğru
9. Aileme sınırlarımı açtığımda kendimi huzursuz hissedirim.	()	()	()	()	()
10. Ailedekilerin onların düşüncelerine ters gelen bir şey yaptığımda beni yargılayıp suçlamayacaklarını bilirim.	()	()	()	()	()
11. Bir sorunum olduğunda aileme anlatmaktansa içime atmaya yeğlerim.	()	()	()	()	()
12. Ailem sorunlarım olduğunda onları daha tarafsızca ve açık bir şekilde görmemi sağlar.	()	()	()	()	()
13. Ailem beni iyi ve kötü yanlarımla olduğum gibi kabul eder.	()	()	()	()	()
14. Nasıl davranacağım ya da ne yapacağım konusunda ailemin fertlerinden yararlı fikirler alırım.	()	()	()	()	()
15. Ailemde en kişisel konularımı konuşabileceğim birileri var.	()	()	()	()	()
16. Ailem tarafından sevilirim.	()	()	()	()	()
17. Ailem kendimi sıkıntılı hissettiğim zamanda beni neşelendirmek için elinden geleni yapar.	()	()	()	()	()
18. Ailemde önemli kararlar vermem gerektiğinde danışabileceğim birileri var.	()	()	()	()	()
19. Ailemde her konuda bilgi alışverişinde bulunabilirim.	()	()	()	()	()
20. Ailemde ben uzaktaymken arkamda bıraktığım işleri halletmesini isteyebileceğim birileri var.	()	()	()	()	()
21. Ailedekiler önemli kararlar vermek durumunda kaldıklarında görüş ve tavsiyelerime önem verirler.	()	()	()	()	()
22. Ailemde, acil bir durumda ödünç para isteyebileceğim kimse yok.	()	()	()	()	()
23. Ailedekiler, ihtiyacım olduğunda, bana yardımcı olabilmek için zaman ve enerjilerini düşünmeden sarf ederler.	()	()	()	()	()
24. Ailemde beceri gerektiren işlerde bana yardımcı olmalarını isteyebilirim.	()	()	()	()	()
25. Ailem yetenek ve becerilerime hayranlık duyar.	()	()	()	()	()
26. Ailemde, işlerin üstüme fazla bindiğini hissettiğimde sorumluluklarının bir kısmını benim yerime seve seve yüklenecek birileri var.	()	()	()	()	()
27. Ailem sağlığımla yakından ilgilenir.	()	()	()	()	()
28. Ailem benimle gurur duyduğumu her fırsatta dile getirir.	()	()	()	()	()
29. Ailedekiler benim gibi bir çocuğa sahip oldukları için şanslı olduklarını söylerler.	()	()	()	()	()
30. Ailem zor anlarımda beni yalnız bırakmazlar.	()	()	()	()	()
31. Daha farklı bir ailem olmasını isterdim.	()	()	()	()	()
32. Ailem maddi desteğini benden esirgemez.	()	()	()	()	()
33. Ailem kendimi geliştirmem için beni teşvik eder.	()	()	()	()	()
34. Ailem doğum günlerimi hep hatırlayıp kutlar.	()	()	()	()	()
35. Başka insanların aksine benim ailemle aramda yakın bir ilişki yok.	()	()	()	()	()
36. Bir şeye ihtiyacım olduğunda ailemden hiç çekinmeden para isteyebilirim.	()	()	()	()	()
37. Ailem beni her konuda destekler.	()	()	()	()	()
38. Ailedekilerin, onların onaylamayacağı bir şey yaptığımda ve onların hakkı olduğu anlaşıldıktan sonra bile bana sevgiyle kucak açacaklarını biliyorum.	()	()	()	()	()
39. Aile olarak birbirimize çok bağlıyız.	()	()	()	()	()
40. Ailem, benim sorunlarımla ilgilenmeyecek kadar meşguldür.	()	()	()	()	()
41. Kendimi bir aileye aitmişim gibi hissetmiyorum.	()	()	()	()	()
42. Her şeyin üzerime geldiğini hissettiğimde, ailem rahatlamam için ellerinden geleni yaparlar.	()	()	()	()	()
43. Zorluklarla karşılaştığımda ailem başa çıkabilmem için bana her zaman güç verir.	()	()	()	()	()
44. Ailemin yanında kendimi güvende hissedirim.	()	()	()	()	()
45. Ailedekilerin, işlerime fazlasıyla karışıklarını düşünüyorum ve bundan rahatsız oluyorum.	()	()	()	()	()
46. Ailemin maddi-manevi desteği olmasaydı ne yapardım bilmiyorum.	()	()	()	()	()
47. Ailemde hiç kimse, benim ne düşündüğümle veya ne hissettiğimle ilgilenmiyor.	()	()	()	()	()

EK -3 AİLEDEN ALGILANAN SOSYAL DESTEK ÖLÇEĞİ

AASDÖ	Hiç Doğru Değil	Doğru Değil	Kısmen	Doğru	Çok Doğru
1. Ailem gerektiğinde bana manen destek olur.	()	()	()	()	()
2. İnsanların çoğu ailesine benim kendi aileme olduğumdan daha yakındır.	()	()	()	()	()
3. Ailem düşüncelerimi duymaktan hoşlanır.	()	()	()	()	()
4. Ailemin sevgi ve yakınlığına güvenirim.	()	()	()	()	()
5. Ailem ve ben düşündüklerimizi birbirimize açıkça söyleriz.	()	()	()	()	()
6. Ailem kişisel isteklerimi anlayışla karşılar.	()	()	()	()	()
7. Sorunlarımı çözmeye ailemin yardımını görürüm.	()	()	()	()	()
8. Ailemle pek çok şeyimi paylaşıyorum..	()	()	()	()	()
9. Aileme sırlarımı açtığımda kendimi huzursuz hissederim.	()	()	()	()	()
10. Ailemdeliklerin onların düşüncelerine ters gelen bir şey yaptığımda beni yargılayıp suçlamayacaklarını bilirim.	()	()	()	()	()
11. Bir sorunum olduğunda aileme anlatmaktansa içime atmayı yeğlerim.	()	()	()	()	()
12. Ailem sorunlarım olduğunda onları daha tarafsızca ve açık bir şekilde görmemi sağlar.	()	()	()	()	()
13. Ailem beni iyi ve kötü yanlarımla olduğum gibi kabul eder.	()	()	()	()	()
14. Nasıl davranacağım ya da ne yapacağım konusunda ailemin fertlerinden yararlı fikirler alırım.	()	()	()	()	()
15. Ailemde en kişisel konularımı konuşabileceğim birileri var.	()	()	()	()	()
16. Ailem tarafından sevilirim.	()	()	()	()	()
17. Ailem kendimi sıkıntılı hissettiğim zamanda beni neşelendirmek için elinden geleni yapar.	()	()	()	()	()
18. Ailemde önemli kararlar vermem gerektiğinde danışabileceğim birileri var.	()	()	()	()	()
19. Ailemde her konuda bilgi alışverişinde bulunabilirim.	()	()	()	()	()
20. Ailemde ben uzaktayken arkamda bıraktığım işleri halletmesini isteyebileceğim birileri var.	()	()	()	()	()
21. Ailemdelikler önemli kararlar vermek durumunda kaldıklarında görüş ve tavsiyelerime önem verirler.	()	()	()	()	()
22. Ailemde, acil bir durumda ödünç para isteyebileceğim kimse yok.	()	()	()	()	()
23. Ailemdelikler, ihtiyacım olduğunda, bana yardımcı olabilmek için zaman ve enerjilerini düşünmeden sarf ederler.	()	()	()	()	()
24. Ailemde beceri gerektiren işlerde bana yardımcı olmalarını isteyebilirim.	()	()	()	()	()
25. Ailem yetenek ve becerilerime hayranlık duyar.	()	()	()	()	()
26. Ailemde, işlerin üstüme fazla bindiğini hissettiğimde sorumluluklarımın bir kısmını benim yerime seve seve yüklenecek birileri var.	()	()	()	()	()
27. Ailem sağlığımla yakından ilgilenir.	()	()	()	()	()
28. Ailem benimle gurur duyduğunu her fırsatta dile getirir.	()	()	()	()	()
29. Ailemdelikler benim gibi bir çocuğa sahip oldukları için şanslı olduklarını söylerler.	()	()	()	()	()
30. Ailem zor anlarımda beni yalnız bırakmazlar.	()	()	()	()	()
31. Daha farklı bir ailem olmasını isterdim.	()	()	()	()	()
32. Ailem maddi desteğini benden esirgemez.	()	()	()	()	()

33. Ailem kendimi geliştirmem için beni teşvik eder.	()	()	()	()	()
34. Ailem doğum günlerimi hep hatırlayıp kutlar.	()	()	()	()	()
35. Başka insanların aksine benim ailemle aramda yakın bir ilişki yok.	()	()	()	()	()
36. Bir şeye ihtiyacım olduğunda ailemden hiç çekinmeden para isteyebilirim.	()	()	()	()	()
37. Ailem beni her konuda destekler.	()	()	()	()	()
38. Ailemdekilerin, onların onaylamayacağı bir şey yaptığımda ve onların haklı olduğu anlaşıldıktan sonra bile bana sevgiyle kucak açacaklarını biliyorum.	()	()	()	()	()
39. Aile olarak birbirimize çok bağlıyız.	()	()	()	()	()
40. Ailem, benim sorunlarımla ilgilenmeyecek kadar meşguldür.	()	()	()	()	()
41. Kendimi bir aileye aitmişim gibi hissetmiyorum.	()	()	()	()	()
42. Her şeyin üzerime geldiğini hissettiğimde, ailem rahatlamam için ellerinden geleni yaparlar.	()	()	()	()	()
43. Zorluklarla karşılaştığımda ailem başa çıkabilmem için bana her zaman güç verir.	()	()	()	()	()
44. Ailemin yanında kendimi güvende hissederim.	()	()	()	()	()
45. Ailemdekilerin, işlerime fazlasıyla karıştıklarını düşünüyorum ve bundan rahatsız oluyorum.	()	()	()	()	()
46. Ailemin maddi-manevi desteği olmasaydı ne yapardım bilmiyorum.	()	()	()	()	()
47. Ailemde hiç kimse, benim ne düşündüğümle veya ne hissettiğimle ilgilenmiyor.	()	()	()	()	()

EK -4 MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞIN'DAN ALINAN İZİN

T.C.
ORDU VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 18802389-44-E.5875962
Konu : Araştırma İzni

21.03.2019

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi : a) Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 22.08.2017 tarihli ve 12607291 sayılı yazısı (Genelge 2017/25)
b) Selçuk Üniversitesi Dr.Öğretim Üyesi Gamze AKSAN'ın 08.03.2019 tarihli ve bilâ sayılı yazısı.

Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Yüksek Lisans Programında 164211001002 numaralı yüksek lisans öğrencisi Betül GÜNEŞ'in "Suça Sürüklenen Çocukların Aileden Algıladıkları Sosyal Desteğin İncelenmesi" adlı çalışması Müdürlüğümüz Araştırma Değerlendirme Komisyonu tarafından ilgi (a) genelge hükümleri doğrultusunda incelenmiş olup, uygulanmasında sakınca görülmemiştir.

Söz konusu çalışmanın, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Yüksek Lisans Programında 164211001002 numaralı yüksek lisans öğrencisi Betül GÜNEŞ tarafından; eğitim öğretim faaliyetlerini aksatmamak, uygulamalarda olur ekinde yer alan mübürlü formun kullanılması, öğrencilere ait çalışmaların veli izni doğrultusunda ve elde edilen verilerin herhangi bir haber, resmi özel web sayfaları, yerel ve ulusal basında paylaşılması kaydıyla, İlimiz, Altınordu İlçesi Ordu Anadolu Lisesi ile Durugöl Ortaokulunda öğrenim görmekte olan öğrencilerine 2018 - 2019 Eğitim Öğretim Yılı içerisinde okul ve kurum müdürlüğünün sorumluluğunda gönüllülük esasına göre uygulanması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde Olur 'larınıza arz ederim.

Mustafa ÖZTÜRK
Müdür a.
Şube Müdürü

Ek : Anket Formu (3 Sayfa)

OLUR
21.03.2019

Kutlu Tekin BAŞ
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdürü

Adres: Saray Mah. Ulu Konak Cad.No:5 52089 Altınordu/ORDU
Dahili : 1431
Elektronik Ağ: ordu.meb.gov.tr
e-posta: stratejigelistirme52@meb.gov.tr

Bilgi için: Mustafa KURUL VHKİ (Strateji Geliştirme Şub.Müd.)

Tel: 0 (452) 223 16 29
Faks: 0 (452) 225 01 44

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden da69-3065-3ba3-b31d-de4f kodu ile teyit edilebilir.

EK -5 ADALET BAKANLIĞIN'DAN ALINAN İZİN

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Personel Genel Müdürlüğü

Sayı : 56624178-E.3348/19326
Konu : Tez

25/05/2018

ORDU CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA

İlgi : 18/05/2018 tarihli ve 2461 sayılı yazınız.

Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Ana Bilim Dalı Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Yüksek Lisans Programı öğrencisi Ordu Aile Mahkemesinde psikolog kadrosunda görev yapan (193962) Betül ZEREN, ilgi yazınız ekinde alınan 17/05/2018 tarihli dilekçesiyle "Suça Sürüklenen Çocuklarda Aileden Algılanan Sosyal Desteğin İncelenmesi" isimli tez çalışmasını Ordu Ağır Ceza ve Asliye Ceza Mahkemelerinde yargılanan çocuklar ile görüşme yapabilmesi için gerekli iznin verilmesini talep etmiştir.

İlgili, mahkeme hâkimlerinin uygun görmesi hâlinde görüşme yapabileceği hususunda,

Bilgi ve gereğini rica ederim.

Derya TOSUN ENGİN
Bakan a.
Tetkik Hâkimi

*Bu evrak 5.070 sayılı Kanun doğrultusunda elektronik imza ile imzalanarak gönderilmiş olup, ayrıca fiziki olarak gönderilmeyecektir.

Vekâletler Cad. No:6 Bakanlıklar 06659 ANKARA
Telefon: (0312) 414 63 58-21 Faks:425 40 66
E-posta: pgn@adalet.gov.tr
Elektronik Ad: http://www.adalet.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için iribab: N.ÇETİNTAŞ Şube Müdürü
Ş.GÖL.TEKİN ADAY Şube Müdürü

UYAP Bilgi Sistemindeki bu dokümana http://vetendus.uyap.gov.tr adresinden U4QZBWO - tqRtPJX - GczWkxY - ZOIZEE ile erişebilirsiniz.

T.C.
ORDU
CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI
Bakanlık Muhabere Bürosu

Sayı : B.03.4.CBS.0.52.01.00/B.M. 2018/2461
Konu : Betül ZEREN

25/05/2018

ORDU AİLE MAHKEMESİ'NE

İlgi : Adalet Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğü'nün 25/05/2018 tarih ve 56624178-E-3348/19326 sayılı yazısı,

Mahkemenizde Psikolog olarak görev yapan (193962) Betül ZEREN'in, "Suça Sürüklenen Çocuklarda Aileden Algılanan Sosyal Desteğin İncelenmesi" isimli tez çalışmasına esas olmak üzere, Ordu Ağır Ceza ve Asliye Ceza Mahkemelerinde suça sürüklenen çocuk sıfatı ile yargılanan çocuklar ile görüşme yapabilmesi için izin talebine ilişkin ilgi sayılı yazı ekte gönderilmiştir.

Bilgi ve gereğini rica ederim.

Mehmet AYAZ 42561
Cumhuriyet Başsavcısı
(e-İmza)

A.İ.

Eki: 1

"Bu evrak, DYS üzerinden gönderilmiş olup, ayrıca fiziki olarak gönderilmeyecektir. "

Ordu Cumhuriyet Başsavcılığı / Bakanlık Muhabere Bürosu / Ordu - Giresun Karayolu Üzeri / 52200 / ORDU
Tel: 0 (452) 700 20 00 - 20 01 - 20 02 - 20 03 - 20 04 - 20 05 Faks: 0 (452) 700 19 19
e-posta: abborduchs@adalet.gov.tr elektronik ağ: www.ordu.adalet.gov.tr

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana <http://vatandas.uyap.gov.tr> adresinden AccRmF4 - QFwsk58 - 9Oufdf1 - S3IE3Q= ile erişebilirsiniz.

EK -6 ÖLÇEK KULLANIM İZİNİ

20.02.2019

Posta - Betül ZEREN - Outlook

RE: ÖLÇEK KULLANIM İZİNİ

Derya Güngör <derya.gungor@yasar.edu.tr>

18.04.2018 Çar 12:00

Kime: Betül ZEREN <betul_zrn@hotmail.com>

Sevgili Betül Zeren,
Ölçeği kullanabilirsiniz. İyi çalışmalar ve başarılar dilerim.

Doç. Dr. Derya Güngör

Psikoloji Bölümü | Yaşar University

Selçuk Yaşar Kampüsü Üniversite Caddesi No: 37-39, Ağaçalı Yol 35100 Bornova-İzmir

Tel +90 (0) 232 570 8835 E-mail Derya.Gungor@yasar.edu.tr

From: Betül ZEREN <betul_zrn@hotmail.com>

Sent: Wednesday, April 18, 2018 9:20 AM

To: Derya Güngör <derya.gungor@yasar.edu.tr>

Subject: ÖLÇEK KULLANIM İZİNİ

Sayın Doç.Dr. Derya Güngör De Bruyn

Selçuk Üniversitesi /Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Yüksek Lisans Programı öğrencisiyim. Mezuniyet tezim için Türkçe'ye uyarladığınız Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeğini* araştırmamda kullanmak istiyorum. Araştırmadaki amacım çocukların suçta sürüklenmeleri ile aileden algıladıkları sosyal desteğin ilişkili olup olmadığını incelemek. Bu amaçla ölçeği Ordu adliyesi ceza mahkemelerine suçta sürüklenen çocuk sıfatı ile gelen ve Ordu ilindeki Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda okuyan çocuklara uygulamayı planlıyorum. Bu doğrultuda ölçeği kullanmak için izninizi rica ediyorum. Desteğiniz için şimdiden teşekkür ederim. İyi çalışmalar

*(1996) Turkish university students' relationships with their friends and families: social support, satisfaction and loneliness

Betül Zeren
0537 700 44 74
Ordu Adliyesi Aile Mahkemesi (Psikolog)

Bu elektronik postada bulunan tüm fikir ve görüşler ve ekindeki dosyalar sadece adres sahip/sahiplerine ait olup, Yaşar Üniversitesi bu mesajın içeriği ile ilgili olarak hiç bir hukuksal sorumluluğu kabul etmez. Eger gönderilmesi düşünülen kişi veya kuruluş degilseniz, lütfen gönderen kişiyi derhal haberdar ediniz ve mesajı sisteminizden siliniz.

The information contained in this e-mail and any files transmitted with it are intended solely for the use of the

<https://outlook.live.com/mail/inbox/ld/AQQkADAwATY3ZmYAZS05ZWQyLWZnNWUIMDACTAwCgAQAGUWW6SkAJOnQr4wJKT2nZ89>

1/2

20.02.2019

Posta - Betül ZEREN - Outlook

individual or entity to whom they are addressed Yaşar University does not accept legal responsibility for the contents. If you are not the intended recipient, please immediately notify the sender and delete the message from your system.

ÖZGEÇMİŞ

Adı-Soyadı	Betül GÜNEŞ			
Doğum Yeri	Rize			
Doğum Tarihi	20/06/1993			
Medeni Durumu	Evli			
Öğrenim Bilgileri				
Derece	Okul Adı	Program	Yer	Yıl
İlkokul	Kazım Özalp İ.Ö.O		İstanbul	2006
Ortaokul	Cengiz Topel İ.Ö.O		Sinop	2007
Lise	Fatsa Anadolu Öğretmen L.			2011
Lisans	Hacettepe Üniversitesi	Psikoloji	Ankara	2015
Yüksek Lisans	Selçuk Üniversitesi	Aile Danışmanlığı ve Eğitim	Konya	devam ediyor
Staj Deneyimleri				
Staj Yeri	Tarihi	Görevi		
1. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı Hastanesi	14/10/2014-16/01/2015	Özel Öğrenme Güçlüğü Gruplarında Yardımcı Psikolog		
2. Fatsa Devlet Hastanesi	01/08/2014-01/09/2014	Gözlemci Psikolog		
3. Ankara Otistik Bireyler Derneği	2013-2014	7. GED projesi kapsamında gönüllü katılımcı olarak otistik bir çocuğa yardımcı psikolog		
İş Bilgisi				
1. T.C. Adalet Bakanlığı / Konya 2. Çocuk Mahkemesi – Psikolog (2016-2018)				
2. T.C. Adalet Bakanlığı / Ordu Aile Mahkemesi – Psikolog (2018 -)				
Tel - Mail	0452 700 20 00 (1323) - betul_zrn@hotmail.com			
Adres	Karşıyaka Mah. Ordu Adliyesi Psikolog Odası (A320) Altınordu/ORDU			

